

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

قطره با دورا

انبار تخصصی و اجتماعی نماز جماعت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قطره با دریا : آثار تربیتی، فردی و اجتماعی نماز جماعت

نویسنده:

سلمان حبیبی

ناشر چاپی:

مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۱۳	قطره با دریا : آثار تربیتی، فردی و اجتماعی نماز جماعت
۱۳	مشخصات کتاب
۱۳	اشاره
۱۵	قدردانی
۱۶	تقدیم به پیشگاه
۱۷	مقدمه
۱۹	پیش گفتار
۱۹	اشاره
۲۰	نماز جماعت در کلام امام خمینی قدس سره
۲۱	نماز جماعت در سیره امام خمینی قدس سره
۲۱	نماز جماعت در کلام مقام معظم رهبری « دام ظلّه الوارف »
۲۲	نماز جماعت در سیره ی رهبر فرزانه ی انقلاب
۲۳	بخش اول: اهمیت نماز جماعت در قرآن
۲۳	اشاره
۲۳	نماز جماعت قبل از اسلام
۲۳	نماز جماعت در اسلام
۲۴	نماز جماعت در میدان جنگ
۲۶	بخش دوم: نماز جماعت در احادیث معصومین(ع) (چهل حدیث)
۲۶	اشاره
۲۶	الف: پاداش و فضائل نماز جماعت
۲۶	اشاره
۲۷	پاداش نماز جماعت
۲۹	ثواب رفتن به مسجد و شرکت در نماز جماعت

- ۳۰ ارزش فضیلت درک تکبیره الاحرام نماز جماعت
- ۳۰ اشاره
- ۳۱ پاداش به جماعت خواندن نمازهای واجب در روز جمعه
- ۳۲ فضیلت یک رکعت
- ۳۲ یک نماز جماعت بهتر از چهل سال نماز در خانه
- ۳۳ ب: اهمیت نماز جماعت
- ۳۳ اشاره
- ۳۳ برتری نماز جماعت کوتاه بر نماز فردای طولانی
- ۳۵ نماز جماعت با هر دشواری
- ۳۵ سفارش پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم به مرد نابینا
- ۳۵ احیاء تمام شب
- ۳۷ بر یهود امت من سلام نکنید
- ۳۷ دوری از ایمان
- ۳۸ ج: شرایط امام جماعت
- ۳۸ اشاره
- ۳۸ حق امام جماعت
- ۴۰ شرایط ترجیح امام جماعت
- ۴۱ فضیلت اقتدا به امام جماعت عالم
- ۴۱ اقتدا به امام جماعت اهل ولایت
- ۴۱ اقتداء به سه گروه ممنوع
- ۴۳ امام جماعت
- ۴۳ امام جماعت مسئول نقصان و بهره مند از اجر نماز مأمومین است
- ۴۴ امام جماعت و رعایت حال نمازگزاران
- ۴۴ رعایت حال کودکان
- ۴۵ د: صفهای نماز جماعت
- ۴۵ اشاره

۴۵ ثواب صف اول
۴۵ محافظت بر صف اول
۴۷ صف اول صف ملائکه
۴۷ بهترین صفوف نماز جماعت
۴۸ صفوف نماز جماعت همانند صفوف ملائکه
۴۸ تنظیم صفوف نماز جماعت
۴۸ اهتمام پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم به صفوف نماز جماعت
۵۰ ه: فلسفه و آداب نماز جماعت
۵۰ اشاره
۵۰ فلسفه نماز جماعت
۵۱ آداب نماز جماعت
۵۲ آثار توجه به آداب نماز جماعت
۵۴ و: تارک نماز جماعت
۵۴ اشاره
۵۴ عواقب ترک نماز جماعت
۵۷ آثار ترک نماز جماعت
۵۷ ترک نماز جماعت بدون عذر
۵۸ مبارزه منفی با تارک نماز جماعت
۵۸ ترک همسایگی مسجد
۵۹ غیبت و قطع رابطه با تارک نماز جماعت
۵۹ بی‌اعتنایی به نماز جماعت
۵۹ وظیفه همسایه مسجد
۶۱ محرومیت از امور اجتماعی
۶۲ بخش سوم: چهل نمونه از آثار و برکات نماز جماعت
۶۲ اشاره
۶۲ الف: آثار و برکات نماز جماعت در آخرت

۶۲	اشاره
۶۴	خشنودی خداوند
۶۴	تقرب به خدا
۶۶	دریافت هدیه از خدا
۶۶	جزای کامل
۶۶	درود خدا و فرشتگان
۶۸	محبوب خدا و ملائکه بودن
۶۸	کفاره گناهان
۶۸	پاک شدن از گناه
۷۰	مونس در قبر
۷۰	عبور از صراط
۷۰	نجات از سختیها و دشواریهای قیامت
۷۲	آزادی از آتش دوزخ
۷۲	مقام شفاعت
۷۳	شباهت به فرشتگان
۷۳	ورود در بهشت
۷۳	کامل کننده نماز
۷۵	آشکار شدن اخلاص، اسلام، عبادت
۷۵	ب: آثار و برکات نماز جماعت در دنیا
۷۵	اشاره
۷۶	استجاب دعا
۷۶	در پناه و حمایت خداوند
۷۶	پیوند دلها
۷۸	میزان تأیید
۷۸	اثبات عدالت
۷۸	قبول شهادت

۸۰	ج: آثار و برکات اجتماعی نماز جماعت
۸۰	اشاره
۸۰	ایجاد فضای معنوی در جامعه
۸۲	دعاهای دسته جمعی
۸۲	کانون خیر و خدمت
۸۳	نظم اجتماعی
۸۳	حفظ اعتبار اجتماعی
۸۴	کسب شخصیت
۸۴	آشنایی مسلمانان با یکدیگر
۸۵	بهترین وسیله برای رفع اختلاف طبقاتی
۸۵	تقویت روح مساوات و برابری
۸۶	تقویت روحیه مساعدت و همکاری
۸۶	د: آثار و برکات سیاسی نماز جماعت
۸۶	اشاره
۸۶	وحدت و یک پارچگی مسلمانان
۸۸	مرز ایمان و صلاحیت
۸۹	عرضه اسلام به جامعه
۸۹	اجرا و پیاده کردن سنتهای اسلامی
۹۰	رعب و وحشت دشمنان
۹۰	کار ساز و مشکل گشا بودن
۹۱	توفیق یافتن
۹۲	بخش چهارم: چهل داستان در اهمیت نماز جماعت
۹۲	اشاره
۹۴	اولین نماز جماعت در اسلام
۹۵	آخرین نماز جماعت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم
۹۵	نماز جماعت به امامت حضرت مهدی علیه السلام

- ۹۵ نظم در نماز جماعت
- ۹۶ امام خمینی قدس سره و نماز جماعت
- ۹۷ نماز جماعت با سران کشورهای اسلامی
- ۹۸ اهتمام فوق العاده حضرت امام قدس سره به نماز جماعت
- ۹۸ ترک عادت بر اثر خواندن نماز جماعت
- ۹۹ عظمت نماز جماعت
- ۹۹ خاطره ای از نماز جماعت در حرم مطهر حضرت معصومه علیها السلام
- ۱۰۰ آیت الله حائری و نماز جماعت
- ۱۰۱ جایگاه اهمیت دهنده نماز جماعت در بهشت
- ۱۰۱ نماز جماعت در خانه
- ۱۰۱ حضرت ابراهیم علیه السلام و نماز جماعت
- ۱۰۲ نماز جماعت دشمن شکن
- ۱۰۳ نماز جماعت در محاصره دشمن
- ۱۰۴ اهتمام به نماز جماعت
- ۱۰۴ ترس و وحشت دشمن از نماز جمعه و جماعت
- ۱۰۵ خواندن سوره های کوتاه در نماز جماعت
- ۱۰۵ تاجر صالح
- ۱۰۷ نماز جماعت در روز عاشورا
- ۱۰۸ خُز و نماز جماعت امام حسین علیه السلام
- ۱۰۸ ثروت یا نماز جماعت
- ۱۱۱ قضای سی سال نماز
- ۱۱۲ آگاهی از باطن
- ۱۱۳ نماز جماعت در سرزمین غدیر
- ۱۱۴ نماز جماعت آخوند ملاّ عباس تربیتی (از زبان پسرش)
- ۱۱۵ نماز جماعت در نمایشگاه بین المللی
- ۱۱۶ نماز جماعت عزاداران حسینی

- ۱۱۷ نماز جماعت در مقابل دشمن
- ۱۱۹ اقامه نماز جماعت در اول وقت
- ۱۱۹ حاج شیخ عباس قمی رحمه الله و نماز جماعت
- ۱۲۰ شیخ علی مقدّس قدس سرهو نماز جماعت برای خدا
- ۱۲۱ اجابت دعایی که در نماز خواسته شده بود
- ۱۲۲ مکبر
- ۱۲۳ آیه « و جعلنا... »
- ۱۲۴ قبول نماز جماعت به سبب یک آه
- ۱۲۴ سکوت در نماز جماعت
- ۱۲۶ نماز جماعت در سه وقت
- ۱۲۶ آخرین نماز جماعت
- ۱۲۷ بخش پنجم: نماز جماعت در کلام اندیشمندان
- ۱۲۷ اشاره
- ۱۲۷ استاد گوویلیام (Coriliam)
- ۱۲۹ محمّد گلایتون (Mohammad Clayton)
- ۱۳۰ دکتر فیلیپ. ک. حتّی (Dr. Philippe.K. Hata)
- ۱۳۰ دکتر روژه گارودی (Dr. Roje Carodi)
- ۱۳۱ ژوزف ارنست رنان (Josef. Ernesr. Renan)
- ۱۳۱ لوروا (Lorya)
- ۱۳۲ سرتوماس آرنولد (Sir Tomas Arnold)
- ۱۳۳ استاد هراس لیف (Heras Leef)
- ۱۳۴ استاد ی. هیل (Y. Hill)
- ۱۳۵ محمد پور جفیلید (M. Poor. Jefild)
- ۱۳۶ بخش ششم: سخنی با متولیان و مروجان فرهنگ نماز
- ۱۳۶ اشاره
- ۱۳۶ توصیه های کلی به برنامه سازان

- ۱۳۶ -..... اشاره
- ۱۳۶ -..... ضرورت توجه به نماز
- ۱۳۷ -..... علل بی توجهی به نماز
- ۱۳۹ -..... توجه به راه های درمان
- ۱۳۹ -..... اشاره
- ۱۳۹ -..... الف: در رابطه با کودکان و نوجوانان
- ۱۴۰ -..... ب: در ارتباط با خانواده
- ۱۴۰ -..... ج: در رابطه با همسالان
- ۱۴۱ -..... د: اصلاح جو و شرایط محیطی
- ۱۴۲ -..... ه: توجه به مساجد و نماز جماعت به عنوان عوامل تربیت دینی
- ۱۴۸ -..... سخن آخر
- ۱۵۰ -..... فهرست منابع و مآخذ
- ۱۵۳ -..... درباره مرکز

قطره با دریا: آثار تربیتی، فردی و اجتماعی نماز جماعت

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور: قطره با دریا: آثار تربیتی، فردی و اجتماعی نماز جماعت/سلمان حبیبی

مشخصات نشر: قم: مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، ۱۳۸۰.

مشخصات ظاهری: ۱۳۰ ص.

وضعیت فهرست نویسی: در انتظار فهرستنویسی (اطلاعات ثبت)

شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۰۳۶۶۷

ص: ۱

اشاره

قدردانی

قدردانی

از همکارانی که در تولید این اثر نقش داشته اند:

ویراستار: محمدصادق دهقان

نمونه خوانی: محمدرضا پورفلاحتی و علی روحانی

حروف نگار: مجید مشایخی و محمد نادری

صفحه آرا: مجید مشایخی

طراح جلد: ابوالحسن کوه کن

ناظر چاپ: علی اکبر مینایی

مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما

مهر / ۱۳۸۰

تقدیم به پیشگاه

تقدیم به پیشگاه

با عظمت انسان کامل بالفعل وصی بر حق نبی اکرم صلی الله علیه و آله وسلم افتخار خلقت، مصداق اتم لقد خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي
احسن تقویم امام امیرالمؤمنین علی علیه السلام

گر همه عزت نپذیرد مرا

من به کجا این همه ذلت برم

وقتی دل تنگ و خسته از خاک، معراج جان و سیر به افلاک را آرزو می کنی، تنها می توانی بر براق نماز گستره آسمان ها را
بیمایی که الصلوه معراج المؤمن؛

وقتی غوغای زندگی تو را از خود بی خود می کند به نمازی عاشقانه بایست و غبار تیرگی را از جسم و جان بزدای آن گاه
سبکساری تن و روان را به تماشا نشین؛ بکوش تا دمی با یار باشی و نسیم نشاط در کوچه های دلت جاری کنی، بکوش تا در
انبوه جامعه و در لابلای امواج «ناس» گم نشوی؛ آن گاه که دغدغه ی فردا، امروزت را به تشویش می کشاند، وقتی هراس
تردید سایه وحشت بر جانت می گستراند، آفتاب اطمینان را در سپیده دم نجوی (نماز صبح) و نیم روز نیایش (ظهر و عصر) و
شبانگاه شوق (مغرب و عشا) بر دلت بتابان، خود را به دریای موج انسان های با ایمان پیوند ده، قطره را به دریای بی کران
شکر گزاران برسان، تا همه دغدغه ها و تشویش ها خاکستر شوند و بدان که در هر حالی دست خداوند با جماعت است و
یدالله مع الجماعه.

وقتی بهار نماز است خزان افسردگی چرا؟! وقتی با نماز به معراج می توان رفت تن به چاه تیره ی کسالت چرا؟! این نماز گزار
است که شایستگی هم سخنی با محبوب و حلاوت همزبانی با دوست را در ذره ذره وجودش احساس می کند. نماز نور چشم
پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم ، عمود دین و استوارترین تکیه گاه و یادآور «راه و مقصد» است.

نماز کلاسی سیاسی، فرهنگی، معنوی و تربیتی است. در این کلاس تواضع و خشوع و صفا و خلوص و معرفت و کمال تدریس می شود. نماز را تکریم و تعظیم کنیم و همه ی توان ها را به حفظ و گسترش فرهنگ نماز به کار بندیم که «الذین ان منّهم فی الارض اقاموا الصلوه» (حج / ۴۱) اگر چنین شود تهاجم فرهنگ ها و تمامی دسیسه ها و نیرنگ ها بی اثر می شود که «اقم الصلوه ان الصلوه تنهى عن الفحشاء و المنکر» (عنکبوت / ۴۵). نماز را تکریم کنیم تا به ساحل سلام و سلامت برسیم و بیایم همواره از او بخواهیم که: «رَبِّ اجعلنی مقيم الصلوه و من ذریتى رَبَّنَا و تقبل دعاء (ابراهیم / ۴۰)

خدایا مرا و فرزندانم را از برپا کنندگان نماز قرار ده، پروردگارا این دعا را بپذیر.

نماز آنگاه که با جماعت و امامت امامی عادل و درد آشنا برگزار شود چهره وحدت و مساوات را ترسیم می کند. در چنین اجتماعی نفاقها و کینه ها، بدبینی ها و بدخواهی ها رخت بر می بندد و جای خود را به مهر و صفا، برادری و برابری می دهد.

بدان امید که لطف الهی شامل حال ما گردد.

از جناب حجه الاسلام سلمان حبیبی که همش جمع آوری این مجموعه را ممکن ساخت، سپاسگزاریم.

«أَنَّهُ وَلِيٌّ التَّوْفِيقِ»

«مدیریت پژوهشی مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما»

پیش‌گفتار

اشاره

پیش‌گفتار

بشر به حکم فطرت در این نشأت خاکی پیوسته در جستجوی تکیه‌گاه مطمئنی است که با اتکاء به آن آرامش قابل قبولی بر زندگی حاکم ساخته و همه دغدغه‌ها و تنش‌ها و چالش‌های خاطرش را به آسایشی دلپذیر مبدل سازد. که گمشده اصلی انسان دنیای کنونی همین پدیده مقدس است.

از طرفی وجود اقدس حق برترین پناهگاهی است که آفرینش انسان و تدبیر زندگی به دست با کفایت اوست که اعتقاد حقیقی به وجود او و به یاد او بودن بالاترین و زیباترین آرامشها را در زندگی بندگان مؤمن حاکم می‌سازد. (۱)

و از سوی دیگر نماز محکم‌ترین حلقه اتصال مخلوق به خالق بوده و خاکیان را به افلاکیان متصل می‌سازد و فرشیان را به اوج عرشیان می‌رساند. چرا که خود خالق فرموده است: نماز را جهت ذکر و یاد من برپا دارید. (۲)

اگر زمانی این حلقه اتصال مخلوق با خالق همراه شود با پدیده مقدس دیگری به نام وحدت در میان بندگان موحد « نور علی نور » بر صفحه گیتی نقش خواهد بست چرا که ایجاد وحدت دل‌های پاک و همبستگی خدا پرستان مخلص خود همواره مورد تأکید خدای متعال می‌باشد.

۱- سوره رعد / ۲۸.

۲- سوره طه / ۱۴.

نماز جماعت مراسم منحصر به فردی است که انبوه جمعیت خداپرستان را با یک ایده پاک عبادی در کنار یکدیگر قرار داده و توحید و یگانه پرستی را با اتحاد و یگانگی دلها به نمایش می گذارد. آن مراسمی که به قول عارف رومی به خاطر آه حسرت از دست دادن فضیلت آن، هاتف غیبی قبولی عبادت انبوه بندگان را مژده می دهد.

کتاب حاضر تلاشی است در جهت آشنایی مؤمنان به ویژه نسل جوان با فضایل و برکات این عبادت اجتماعی که هم ارتباط دلهای عبادتگر را با یکدیگر و هم اتحاد عبادتگران با معبود را به ارمغان می آورد.

نماز جماعت در کلام امام خمینی قدس سره

ما با ذکر خدا، با اسم خدا پیش بردیم و نماز بالاترین ذکر خداست. اگر در نماز کوتاهی بشود و هر کسی بگوید: «خوب من خودم تنهایی می روم در خانه ام می خوانم» خیر، نماز را در جماعت بخوانید، اجتماع باید باشد، مساجد را پر کنید، اینها از مسجد می ترسند. (۱)

نماز جماعت را انسان خیال می کند خوب یک عبادتی است که با هم جمع می شوند یک نمازی را می خوانند لکن در این نماز جماعت ها مسایل سیاسی باید طرح بشود. (۲)

نماز جماعت، اجتماع مردم در یک محلی، این برای این است که اینها مطلع بشوند از حال مملکت خودشان، مطلع بشوند. از حال برادرهای

۱- صحیفه نور، ج ۱۲، ص ۱۴۸.

۲- صحیفه نور، ج ۳، ص ۱۲۴.

خودشان، گرفتاری هاشان را اطلاع پیدا بکنند و رفع بکنند. (۱)

نماز جماعت در سیره امام خمینی قدس سره

مرحوم شیخ نصراله خلخالی گفت: من چهل سال با امام دوست بودم هیچ گاه ندیدم نماز شب او ترک شود، همیشه قبل از اذان صبح بیدار بود و در حال عبادت و مناجات به سر می برد، همواره در نمازهای جماعت شرکت می کرد و به دیگران اقتدا می نمود. (۲)

نماز جماعت در کلام مقام معظم رهبری «دام ظلّه الوارف»

مساجد و نماز خانه ها، پاکیزه و مرتب و رغبت انگیز باشد. نماز در وقت فضیلت و به جماعت گزارده شود. (۳)

مردم مساجد را با حضور در نمازهای جماعت که بهترین شیوه نماز گزاران است رونق بخشند. (۴)

آبادی مساجد و افزایش نمازهای جماعت، به معنای بروز برکات نماز در سطح همکاری و همدلی اجتماعی است. (۵)

آن جا که پای فعالیت و نشاط دسته جمعی افراد جامعه به میان می آید. نماز همچون گرمترین و پرشورترین عبادت دسته جمعی، نقش بزرگی را

۱- صحیفه نور، ج ۹، ص ۱۳۶.

۲- امام در سنگر نماز، مؤسسه تنظیم آثار امامره.

۳- پیام مقام معظم رهبری به اجلاس اول نماز _ ۱۶/۷/۱۳۷۰.

۴- پیام مقام معظم رهبری به اجلاس سوم نماز _ ۱۶/۶/۱۳۷۲.

۵- پیام مقام معظم رهبری به اجلاس چهارم نماز _ ۱۰/۷/۱۳۷۶.

نماز جماعت در سیره ی رهبر فرزانه ی انقلاب

معظم له از برنامه هایی که دارند و تقریباً می شود گفت هیچ گاه ترک نمی شود این است که حداقل یک ساعت مانده به اذان صبح بیدار می شوند و تا اذان صبح به تهجد و شب زنده داری مشغولند، سپس نماز صبح را می خوانند یکی از توفیقاتی که ایشان دارند این است که نمازهایشان همه به جماعت خوانده می شود حتی نماز صبح؛ نماز صبح در درون خانه به جماعت خوانده می شود، نماز ظهر هم با شرکت تعدادی از ملاقات کنندگان و نیز افرادی که در دفتر هستند برگزار می شود، گاهی وقت ها هم بعضی از افراد، شخصیت ها و علمایی که از علاقمندان ایشان هستند و دوست دارند نماز را با ایشان بخوانند ظهر یا شب برای حضور در نماز جماعت به آنجا می آیند.

۱- پیام مقام معظم رهبری به اجلاس چهارم نماز _ ۱۰/۷/۱۳۷۶.

بخش اول: اهمیت نماز جماعت در قرآن

اشاره

بخش اول: اهمیت نماز جماعت در قرآن

زیر فصل ها

نماز جماعت قبل از اسلام

نماز جماعت در اسلام

نماز جماعت در میدان جنگ

نماز جماعت قبل از اسلام

نماز جماعت قبل از اسلام

« يَا مَرْيَمُ اقْنُتِي لِرَبِّكِ وَاسْجُدِي وَارْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ » (۱)

« ای مریم برای پروردگار خود خضوع کن و سجده بجا بیاور و با رکوع کنندگان رکوع نما »

دستور خواندن نماز جماعت را، خداوند متعال قبل از ظهور اسلام برای اهل عبادت صادر فرموده، به حضرت مریم علیها السلام دستور می دهد. رکوع خود را با سایر رکوع کنندگان انجام بده که جمله « و ارکعی مع الراکعین » اشاره به نماز جماعت دارد.

نماز جماعت در اسلام

نماز جماعت در اسلام

« وَاقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ » (۲)

و نماز را بپا دارید و زکاه را پردازید و همراه رکوع کنندگان، رکوع نمایید (نماز را به جماعت بخوانید).

۱- سوره آل عمران / ۴۳.

۲- سوره بقره / آیه ۴۳.

در این آیه شریفه، خداوند مسلمانان را ابتدا به برپایی نماز دستور می دهد، زیرا که نماز مهمترین پیوند انسان با خداست و به دنبال آن دستور به اداء زکات می دهد زیرا که زکات مهمترین پیوند انسان با خلق خداست و آنگاه دستور می دهد که نماز را به بهترین و زیباترین نوعش یعنی جماعت برگزار نمایند. که آیه شریفه اهمیت و فضیلت نماز جماعت را بیان می نماید و دلیل قرآنی برای اقامه نمازهای یومیه به جماعت است.

نماز جماعت در میدان جنگ

نماز جماعت در میدان جنگ

« وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ... » (۱)

خدای متعال خطاب به رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله وسلم می فرماید:

« و هنگامی که در میان آنها باشی و (در میدان جنگ) برای آنها نماز را برپا کنی، باید دسته ای از آنها با تو (به نماز) برخیزند و سلاحهایشان را با خود بگیرند. و هنگامی که سجده کردند (و نماز را به پایان رساندند) باید به پشت سر شما (به میدان نبرد) بروند و آن دسته دیگر که نماز نخوانده اند (و مشغول پیکار بوده اند) بیایند و با تو نماز بخوانند، آنها باید وسایل دفاعی و سلاحهایشان را (در حال نماز) با خود حمل کنند. (زیرا) کافران آرزو دارند که شما از سلاحها و متاعهای خود غافل شوید و یکباره به شما هجوم آورند. و... »

آیه شریفه درباره « نماز خوف » (۲) است که در میدان نبرد آن هم به صورت جماعت برگزار می گردد. اهمیت نماز و اقامه آن با جماعت تا آن جاست که مسلمانان در سخت ترین شرایط جنگ نیز نباید از آن غفلت کنند. درباره شأن نزول این آیه می خوانیم:

۱- سوره نساء / آیه ۱۰۲.

۲- نماز خوف، نماز یومیه انسان در حال جنگ و امثال آن که با کیفیت مخصوص و به طور مختصر به جا آورده می شود.

« هنگامی که پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم با عده ای از مسلمانان به عزم « مکه » وارد سرزمین « حدیبیه » شدند و خبر به گوش قریش رسید، خالد بن ولید به سرپرستی یک گروه دوپست نفری برای جلوگیری از پیشروی مسلمانان به سوی مکه، در کوههای نزدیک مکه مستقر شد، هنگام ظهر « بلال » اذان گفت و پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم نماز ظهر را به جماعت برگزار کرد.

خالد از مشاهده این صحنه در فکر فرو رفت و به افراد خود گفت: در موقع نماز عصر که در نظر آنها بسیار با ارزش است و حتی از نور چشمان خود آن را گرامی تر می دارند باید از فرصت استفاده کرد و با یک حمله برق آسا کار مسلمانان را در حال نماز یکسره کرد.

در این هنگام این آیه نازل شد و دستور نماز خوف را که از هر حمله غافلگیرانه ای جلوگیری می کند به مسلمانان داد، و این خود یکی از نکات اعجاز قرآن است که قبل از اقدام دشمن، نقشه های آنها را نقش بر آب کرد، و لذا گفته می شود خالد بن ولید با مشاهده این صحنه ایمان آورد و مسلمان شد. [\(۱\)](#)

بخش دوم: نماز جماعت در احادیث معصومین (ع) (چهل حدیث)

اشاره

بخش دوم: نماز جماعت در احادیث معصومین (ع) (چهل حدیث)

زیر فصل ها

الف: پاداش و فضائل نماز جماعت

ب: اهمیت نماز جماعت

ج: شرایط امام جماعت

د: صفهای نماز جماعت

ه: فلسفه و آداب نماز جماعت

و: تارک نماز جماعت

الف: پاداش و فضائل نماز جماعت

اشاره

الف: پاداش و فضائل نماز جماعت

پاداش نماز جماعت

ثواب رفتن به مسجد و شرکت در نماز جماعت

ارزش فضیلت درک تکبیره الاحرام نماز جماعت

پاداش به جماعت خواندن نمازهای واجب در روز جمعه

فضیلت یک رکعت

یک نماز جماعت بهتر از چهل سال نماز در خانه

باداش نماز جماعت

باداش نماز جماعت

قال رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ :

اتانى جِبْرِئِيلُ مَعَ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ بَعِيدَ صِيْلَةِ الظُّهْرِ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْرَأُكَ السَّلَامَ وَ أَهْدِي إِلَيْكَ هَدِيَّتَيْنِ لَمْ يَهْدِيَهُمَا إِلَى نَبِيٍّ قَبْلِكَ، قُلْتُ: وَمَا تِلْكَ الْهَدِيَّتَانِ قَالَ: الْوِتْرُ ثَلَاثُ رَكَعَاتٍ وَ الصَّلَاةُ الْخُمْسُ فِي جَمَاعَةٍ،

قُلْتُ يَا جِبْرِئِيلُ وَمَا لِأُمَّتِي فِي الْجَمَاعَةِ؟

قال: يَا مُحَمَّدُ إِذَا كَانَ اثْنَيْنِ كَتَبَ اللَّهُ لِكُلِّ رَكَعَةٍ مِائَةً وَ خَمْسِينَ صِيْلَةَ وَ إِذَا كَانُوا ثَلَاثَةً كَتَبَ لِكُلِّ وَاحِدٍ بِكُلِّ رَكَعَةٍ سِتِّ مِائَةٍ صَلَاةً وَ إِذَا كَانُوا أَرْبَعَةً كَتَبَ اللَّهُ لِكُلِّ وَاحِدٍ بِكُلِّ رَكَعَةٍ أَلْفًا وَ مِائَتِي صِيْلَةَ وَ إِذَا كَانُوا خَمْسَةً كَتَبَ اللَّهُ لِكُلِّ وَاحِدٍ بِكُلِّ رَكَعَةٍ أَلْفَيْنِ وَ أَرْبَعِمِائَةٍ وَ إِذَا كَانُوا سِتَّةً كَتَبَ اللَّهُ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ بِكُلِّ رَكَعَةٍ أَرْبَعَةَ أَلْفٍ وَ ثَمَانَ مِائَةٍ صَلَاةً وَ إِذَا كَانُوا سَبْعَةً كَتَبَ

اللَّهُ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ بِكُلِّ رُكْعَةٍ تَسْبِعَهُ الْآفِ وَ سِتِّ مِائَةٍ صِيْلَةٌ وَإِذَا كَانُوا ثَمَانِيَةَ كَتَبَ اللَّهُ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ بِكُلِّ رُكْعَةٍ تَسْبِعَهُ عَشْرَ أَلْفًا وَ مِائَتِي صِيْلَةٌ وَإِذَا كَانُوا تَسْبِعَهُ كَتَبَ اللَّهُ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ بِكُلِّ رُكْعَةٍ سِتَّةً وَ ثَلَاثِينَ أَلْفًا وَ أَرْبَعَةَ مِائَةٍ صَلَاةً، وَإِذَا كَانُوا عَشْرَةَ كَتَبَ اللَّهُ لِكُلِّ وَاحِدٍ بِكُلِّ رُكْعَةٍ سَبْعِينَ أَلْفًا وَ الْفَيْنِ وَ ثَمَانَ مِائَةٍ صَلَاةً.

فَإِنْ زَادُوا عَلَى الْعَشْرَةِ فَلَوْ صَارَتِ السَّمَاوَاتُ كُلُّهَا مِدَادًا وَ الْأَشْجَارُ أَقْلَامًا وَ الثَّقَلَانُ مَعَ الْمَلَائِكَةِ كِتَابًا لَمْ يَقْدِرُوا أَنْ يَكْتُبُوا ثَوَابَ رُكْعَةٍ وَاحِدَةٍ.

يَا مُحَمَّدُ تَكْبِيرُهُ يُدْرِكُهَا الْمُؤْمِنُ مَعَ الْإِمَامِ خَيْرٌ مِنْ سِتِّينَ أَلْفِ حَجَّةٍ وَ عُمْرَةٍ وَ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَ مَا فِيهَا سَبْعِينَ أَلْفَ مَرَّةٍ وَ رُكْعَةُ يُصَيِّرُ لِيهَا الْمُؤْمِنُ مَعَ الْإِمَامِ خَيْرٌ مِنْ مِائَةِ أَلْفِ دِينَارٍ يَتَصَدَّقُ بِهَا عَلَى الْمَسَاكِينِ وَ سَبْعَةَ يَسْجُدَها الْمُؤْمِنُ مَعَ الْإِمَامِ فِي جَمَاعَةٍ خَيْرٌ مِنْ عَتَقِ مِائَةِ رَقَبَةٍ (۱)

پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

جبرئیل با هفتاد هزار ملک بعد از نماز ظهر بر من نازل شد و گفت: ای محمد پروردگارت سلام می رساند و دو هدیه برای تو فرستاده که قبل از تو برای هیچ پیامبری نفرستاده است.

گفتم آن دو هدیه چیست؟ گفت:

۱ _ نماز وتر و شفع سه رکعت،

۲ _ خواندن نمازهای پنجگانه (یومیه) به جماعت

گفتم: در جماعت چه ثوابی برای امت من خواهد بود؟

گفت: ای محمد

۱ _ اگر دو نفر باشند یکی مأموم و دیگری امام جماعت، به هر کدام برای هر رکعت ثواب صد و پنجاه (۱۵۰) نماز داده می شود.

۲ _ و اگر سه نفر باشند به هر کدام برای هر رکعت ثواب ششصد (۶۰۰) نماز داده می شود.

۳ _ و اگر چهار نفر باشند به هر کدام برای هر رکعت ثواب هزار و دویست (۱۲۰۰) نماز داده می شود.

۴_ و اگر پنج نفر باشند به هر کدام برای هر رکعت ثواب دو هزار و چهار صد (۲۴۰۰) نماز داده می شود.

۵_ و اگر شش نفر باشند، به هر کدام برای هر رکعت ثواب چهار هزار و ششصد (۴۶۰۰) نماز داده می شود.

۶_ و اگر هفت نفر باشند به هر کدام برای هر رکعت ثواب نه هزار و ششصد (۹۶۰۰) نماز داده می شود.

۷_ و اگر هشت نفر باشند به هر کدام برای هر رکعت ثواب نوزده هزار و ششصد (۱۹۶۰۰) نماز داده می شود.

۸_ و اگر نه نفر باشند به هر کدام برای هر نماز ثواب سی و شش هزار و چهار صد (۳۶۴۰۰) نماز داده می شود.

۹_ و اگر به ده نفر برسند به هر کدام برای هر رکعت ثواب هفتاد و دو هزار و هشتصد (۷۲۸۰۰) نماز داده می شود.

اگر از ده تجاوز نمود اگر تمام دریاهاى زمین و آسمان مرکب شوند و درختها قلم شوند و جن و انس با ملائکه نویسنده، قدرت نوشتن ثواب یک رکعت از این جماعت را نخواهند داشت.

جبرئیل همچنین گفت: ای محمد، اگر مأموم تکبیره الاحرام امام را درک کند بهتر است از هفتاد هزار حج و عمره و هفتاد هزار مرتبه بهتر از دنیا و آنچه در آن است.

اگر مأموم یک رکعت امام را درک کند بهتر است از صد هزار دینار که به فقراء صدقه بدهد، و اگر یک سجده با امام انجام دهد بهتر است از صد بنده که در راه خدا آزاد کند.

ثواب رفتن به مسجد و شرکت در نماز جماعت

ثواب رفتن به مسجد و شرکت در نماز جماعت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ :

أَلَا وَ مَنْ مَشَى إِلَى مَسْجِدٍ يَطْلُبُ فِيهِ الْجَمَاعَةَ كَانَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ سَبْعُونَ أَلْفَ حَسَنَةٍ وَ مَحَى عَنْهُ سَبْعِينَ أَلْفَ سَيِّئَةٍ وَ يَرْفَعُ لَهُ مِنْ الدَّرَجَاتِ مِثْلُ ذَلِكَ وَ إِنْ مَاتَ وَ هُوَ عَلَى ذَلِكَ وَكَلَّ اللَّهُ ۝

عَزَّوَجَلَّ بِهِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلِكٍ يُعَوِّدُونَهُ فِي قَبْرِهِ يُؤْتِسُونَهُ فِي وَحْدَتِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لَهُ حَتَّى يُبْعَثَ. (۱)

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

آگاه باشید، هر کس به طرف مسجد برای اقامه نماز جماعت حرکت کند، برای هر قدمی هفتاد هزار حسنه و ثواب برای او نوشته می شود، و هفتاد هزار گناه او پاک می شود و به همین اندازه درجاتش بالا می رود، و اگر در همین حال بمیرد خداوند هفتاد هزار فرشته بر او بگمارد، که او را در قبرش زیارت کنند، و در تنهایی مونس او باشند و برایش استغفار کنند تا برانگیخته شود.

ارزش فضیلت درک تکبیره الاحرام نماز جماعت

اشاره

ارزش فضیلت درک تکبیره الاحرام نماز جماعت

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَحِمَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ فَاتَتْهُ تَكْبِيرَةُ الْإِفْتِيحِ يَوْمًا فَأَعْتَقَ رَقَبَةً وَ جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله وَسَلَّمَ فَقَالَ، يَا رَسُولَ اللَّهِ فَاتَتْنِي تَكْبِيرَةُ الْإِفْتِيحِ يَوْمًا فَأَعْتَقْتُ رَقَبَةً هَلْ كُنْتُ مُدْرِكًا فَضْلَهَا؟

فَقَالَ: لَا

فَقَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ: ثُمَّ أَعْتَقْتُ أُخْرَى هَلْ كُنْتُ مُدْرِكًا فَضْلَهَا؟ فَقَالَ: لَا يَا بَنَ مَسْعُودٍ! وَ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا لَمْ تُكُنْ مُدْرِكًا فَضْلَهَا. (۲)

از عبدالله بن مسعود نقل شده: روزی به تکبیر اول نماز جماعت رسید و برای جبران فوت این ثواب یک بنده آزاد کرد، خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم آمد عرض کرد: یا رسول الله من به تکبیر اول نماز جماعت رسیدم و برای جبران آن یک بنده آزاد کردم. آیا با این کار آن ثواب فوت شده را درک خواهم کرد؟

حضرت فرمود: خیر.

ابن مسعود گفت: یک بنده دیگر آزاد خواهم کرد. آیا به ثواب فوت شده خواهم رسید؟ حضرت فرمود: خیر.

۱- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۲.

۲- مستدرک الوسایل، ج ۱، ص ۴۸۸.

ای ابن مسعود اگر آنچه در زمین است در راه خدا انفاق کنی ثواب فوت شده را درک نخواهی کرد.

پاداش به جماعت خواندن نمازهای واجب در روز جمعه

پاداش به جماعت خواندن نمازهای واجب در روز جمعه

قال علی علیه السلام: قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم:

مَنْ صَلَّى صَلَاةَ الصُّبْحِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ مَعَ الْجَمَاعَةِ، أَعْطَاهُ اللَّهُ بِكُلِّ رَكْعَةٍ ثَوَابَ نَبِيٍّ وَبَنِي لَهُ فِي الْجَنَّةِ قَصْرًا مِنَ الزَّبَرَجَدِ وَ يَسْتَعْفِرُ لَهُ مَلَائِكَةُ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَ سُمُوكُ الْبِحَارِ وَ أَوْرَاقُ الْأَشْجَارِ وَ طُيُورُ الْهَوَاءِ وَ نُجُومُ السَّمَاءِ وَ أَقْطَارُ الْأَمْطَارِ إِلَى الْجُمُعَةِ الْآتِيَةِ.

وَ مَنْ صَلَّى صَلَاةَ الظُّهْرِ مِنْهَا مَعَهَا أَعْطَاهُ اللَّهُ ثَوَابَ الْعُلَمَاءِ وَ الصُّلَحَاءِ وَ الزُّهَادِ، وَ بِكُلِّ رَكْعَةٍ حَجَّةً وَ عُمْرَةً وَ يَحْشُرُ وَ فِي رَأْسِهِ تَاجٌ مِنَ النُّورِ وَ لَوْ مَاتَ إِلَى الْجُمُعَةِ الْآتِيَةِ كَانَ كَمَنْ مَاتَ شَهِيدًا.

وَ مَنْ صَلَّى صَلَاةَ الْعَصْرِ مِنْهَا مَعَهَا أَعْطَاهُ اللَّهُ ثَوَابَ خَمْسَةِ وَ عِشْرِينَ نَبِيًّا وَ مَنْ صَلَّى صَلَاةَ الْمَغْرِبِ مِنْهَا مَعَهَا فَكَأَنَّهُ أَكْسَى أَلْفِ يَتِيمٍ وَ أَشْبَعَ أَلْفِ جَائِعٍ وَ خَدَّمَ أَلْفَ نَبِيٍّ مُرْسَلٍ وَ بَنَى بَيْتَ الْمُقَدَّسِ بِيَدِهِ وَ يَجْعَلُ اللَّهُ تَعَالَى قَبْرَهُ رَوْضَةً وَ يَرْحَمُهُ التَّكْوِينِ.

وَ مَنْ صَلَّى صَلَاةَ الْعِشَاءِ مِنْهَا مَعَ الْجَمَاعَةِ يُنَادِي مَلَكٌ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ: أَيُّهَا الْعَبِيدُ السَّعِيدُ ادْعُ كُلَّهَا تُرِيدُ مِنَ اللَّهِ مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ يَسْقِي عِنْدَ الْإِخْتِصَارِ بِشَرْبِهِ الْكَوْثَرَ وَ يَطْعُمُ بِفَوَاكِهِ الْجَنَّةِ وَ عَفَرَ اللَّهُ لِيُؤَدِّيَهُ وَ لَوْ مَاتَ تِلْكَ اللَّيْلَةَ كَانَ كَمَنْ مَاتَ شَهِيدًا. (۱)

امام علی علیه السلام فرمود: پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

کسی که روز جمعه نماز صبح را به جماعت بخواند، خداوند برای هر رکعت ثواب پیامبری به او عطا می کند و قصری از زبرجد برای او در بهشت بنا می کند و ملائکه هفت آسمان، ماهیان دریا، برگ درختان و پرندگان هوا و ستاره های آسمان ها و قطرات باران تا جمعه آینده برای او استغفار می کنند.

کسی که نماز ظهر جمعه (۱) را به جماعت بخواند، خداوند به او ثواب علماء و صلحاء و زهاد را عطا می کند و برای هر رکعتی ثواب یک حج و یک عمره عطا می کند و فردای قیامت محشور می شود و حال آنکه در سر او تاجی از نور می باشد و اگر تا جمعه آینده بمیرد مانند شهید مرده است.

کسی که نماز عصر را به جماعت بخواند خداوند به او ثواب بیست و پنج نبی را عطا می کند.

کسی که نماز مغرب را به جماعت بخواند پس گویا هزار یتیم برهنه را پوشانده، و هزار گرسنه را سیر کرده و به هزار پیامبر مرسل خدمت نموده است، و بیت المقدس را با دست خود بنا نموده و خدا قبر او را باغی قرار می دهد و دو ملک نکیر و منکر به او رحم خواهند نمود.

کسی که در روز جمعه نماز عشا را به جماعت بخواند، ملکی از تحت عرش خدا ندا می کند: ای بنده سعادت مند خدا هر چه از حوائج دنیا و آخرت می خواهی، دعا کن که برآورده است و در موقع احتضار از آب کوثر سیراب خواهد شد و او را به میوه های بهشتی اطعام می کنند و خداوند پدر و مادر او را می بخشد و اگر در این شب بمیرد مانند شهید مرده است.

فضیلت یک رکعت

فضیلت یک رکعت

قال الرضا علیه السلام :

فَضْلُ الْجَمَاعَةِ عَلَى الْفَرْدِ بِكُلِّ رَكْعَةٍ أَلْفَا رَكْعَةٍ (۲)

حضرت رضا علیه السلام فرمودند:

فضیلت نماز جماعت بر نماز فردی هر یک رکعت برابر با دو هزار رکعت است.

یک نماز جماعت بهتر از چهل سال نماز در خانه

یک نماز جماعت بهتر از چهل سال نماز در خانه

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم : صَلَاةُ الرَّجُلِ فِي جَمَاعَةٍ خَيْرٌ مِنْ صَلَاتِهِ فِي بَيْتِهِ

۱- نماز گزار می تواند به جای نماز ظهر روز جمعه در نماز جمعه شرکت کند و ادای آن او را از به جا آوردن نماز ظهر بی نیاز می سازد.

۲- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۴.

أَرْبَعِينَ سَنَةً، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! صَلَاةُ يَوْمٍ؟ فَقَالَ: صَلَوَةٌ وَاحِدَةٍ. (۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: نماز خواندن انسان در جماعت بهتر است از نمازی که چهل سال در خانه خوانده شود. عرض کردند: یا رسول الله! نماز یک روز؟ حضرت فرمود: بلکه یک نماز.

ب: اهمیت نماز جماعت

اشاره

ب: اهمیت نماز جماعت

برتری نماز جماعت کوتاه بر نماز فرادی طولانی

نماز جماعت با هر دشواری

سفارش پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم به مرد نابینا

احیاء تمام شب

بر یهود امت من سلام نکنید

دوری از ایمان

برتری نماز جماعت کوتاه بر نماز فرادی طولانی

برتری نماز جماعت کوتاه بر نماز فرادی طولانی

وَسَيَسْئَلُ رَجُلٌ عَنِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ لِي مَسْجِدًا عَلَى بَابِ دَارِي فَأَيُّهُمَا أَفْضَلُ أُصَلِّي فِي مَنْزِلِي فَأُطِيلُ الصَّلَاةَ أَوْ أُصَلِّي لَهُمْ وَ أَخْلَفُ، فَكَتَبَ: صَلَّى بِهِمْ وَ أَحْسِنِ الصَّلَاةَ وَ لَا تَتَّقَلْ. (۲)

مردی از حضرت صادق علیه السلام سؤال کرد: مسجدی در همسایگی من قرار دارد من در خانه (با انجام مستحبات) و طولانی نماز بخوانم بهتر است یا در مسجد با جماعت (به طور مختصر).

امام علیه السلام در جواب نوشت: نماز را به جماعت بخوان، نماز را خوب انجام ده و آنرا عمل سنگین برای خود قرار مده.

نماز جماعت با هر دشواری

نماز جماعت با هر دشواری

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: الصلاة جماعة ولو على رأس زجج. (۱)

رسول خدا صلى الله عليه وآله وسلم فرمودند:

در نماز جماعت شرکت نمایید، گرچه آن را در جای پرزحمت و سخت انجام دهید. (یعنی هر قدر سخت و دشوار باشد، از حضور در جماعت دریغ نکنید).

سفارش پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم به مرد نابینا

سفارش پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم به مرد نابینا

عَنِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:

فَأَنَا رَجُلٌ أَعْمَى فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَنَا ضَرِيرٌ الْبَصَرِ وَرُبَّمَا أَسْمَعُ النِّدَاءَ وَلَا أَجِدُ مَنْ يَقُودَنِي إِلَى الْجَمَاعَةِ وَالصَّلَاةَ مَعَكَ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ شَدَّ مِنْ مَنَزِلِكَ إِلَى الْمَسْجِدِ حَبْلًا وَآخِضَ الْجَمَاعَةَ. (۲)

امام صادق علیه السلام می فرماید:

در زمان رسول خدا صلى الله عليه وآله وسلم مردی که به خاطر نابینایی از شرکت در مسجد و جماعت محروم بود. (و متوجه اهمیت زیاد نماز جماعت گردیده بود) به حضور پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم رسید و عرض کرد: من نابینا هستم و صدای اذان را می شنوم، اما کسی را پیدا نمی کنم، که دستم را بگیرد و به مسجد بیاورد! و با شما نماز بخوانم.

آن حضرت فرمود: طنابی را از خانه خود تا مسجد نصب کن، و بدین وسیله خود را به نماز جماعت برسان.

احیاء تمام شب

احیاء تمام شب

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ قَالَ:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:

- ١- بحار الانوار، ج ٨٨ ص ٥.
- ٢- وسايل الشيعة، ج ٥، ص ٣٧٧.

مَنْ صَلَّى الْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ وَصَلَاةَ الْغَدَاةِ فِي الْمَسْجِدِ فَكَأَنَّمَا أَحْيَى اللَّيْلَ كُلَّهُ. (۱)

ابی بصیر از امام صادق علیه السلام نقل می کند که حضرت می فرمایند: پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: کسی که نماز مغرب و عشاء و نماز صبحش را در مسجد، به جماعت بخواند گویا که تمام شب را احیاء گرفته است.

بر یهود امت من سلام نکنید

بر یهود امت من سلام نکنید

قال النبی صلی الله علیه و آله وسلم :

سَلِّمُوا عَلَى الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى، وَلَا تَسَلِّمُوا عَلَى الْيَهُودِ أُمَّتِي، قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ يَهُودُ أُمَّتِكَ؟ قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : الَّذِينَ يَسْمَعُونَ الْأَذَانَ وَالْإِقَامَةَ وَلَمْ يَحْضُرِ الْجَمَاعَةَ. (۲)

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

به یهود و نصاری سلام کنید، ولی بر یهود امت من سلام نکنید، عرض کردند: یا رسول الله یهود امت شما کیست؟ فرمود: کسی که صدای اذان و اقامه را می شنود، ولی در نماز جماعت حضور پیدا نمی کند.

دوری از ایمان

دوری از ایمان

قال الصادق علیه السلام :

مَنْ خَلَعَ جَمَاعَةَ الْمُسْلِمِينَ قَدْرَ شِبْرٍ، خَلَعَ رِبْقَةَ الْإِيمَانِ مِنْ عُنُقِهِ. (۳)

امام صادق علیه السلام فرمودند:

کسی که به اندازه یک وجب از جماعت مسلمانان (عمداً) دوری کند ریسمان ایمان را از گردنش درآورده و به دور افکنده.

۱- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۸.

۲- لثالی الاخبار، ج ۴، ص ۲۰۴.

۳- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۱۳.

ج: شرایط امام جماعت

اشاره

ج: شرایط امام جماعت

حق امام جماعت

شرایط ترجیح امام جماعت

فضیلت اقتدا به امام جماعت عالم

اقتدا به امام جماعت اهل ولایت

اقتداء به سه گروه ممنوع

امام جماعت

امام جماعت مسئول نقصان و بهره مند از اجر نماز مأمومین است

امام جماعت و رعایت حال نماز گزاران

رعایت حال کودکان

حق امام جماعت

حق امام جماعت

قال زَيْنُ الْعَابِدِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ :

وَ أَمَّا حَقُّ إِمَامِكَ فِي صَلَاتِكَ فَإِنَّ تَعَلَّمَ أَنَّهُ قَدْ تَقَلَّدَ السَّفَارَةَ فِيمَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَ اللَّهِ وَ الْوِفَادَةَ إِلَى رَبِّكَ وَ تَكَلَّمَ عَنْكَ وَ لَمْ تَتَكَلَّمْ عَنْهُ وَ دَعَا لِمَكَ وَ لَمْ تَدْعُ لَهُ وَ طَلَبَ فِيكَ وَ لَمْ تَطْلُبْ فِيهِ، وَ كَفَاكَ هَمَّ الْمَقَامِ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَ الْمَسْئَلَةَ لَهُ فِيكَ، وَ لَمْ تَكْفِهِ ذَلِكَ، فَإِنْ كَانَ فِي شَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ تَقْصِيرٌ كَانَ بِهِ دُونَكَ، وَ إِنْ كَانَ إِثْمًا لَمْ تَكُنْ شَرِيكُهُ فِيهِ وَ لَمْ يَكُنْ لَكَ عَلَيْهِ فَضْلٌ فَوْقَ نَفْسِكَ بِنَفْسِهِ وَ وَقَى صَلَاتَكَ بِصَلَاتِهِ فَتَشْكُرُ لَهُ عَلَى ذَلِكَ، وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. (۱)

امام سجاد علیه السلام فرمودند:

حق امام جماعت این است که: بدانی او (امام جماعت) سفارت و وساطت بین تو و خدا، و نمایندگی تو را در پیشگاه پروردگار متعال به عهده گرفته است، وی از جانب تو سخن

۱- تحف العقول، رساله حقوق، ص ۲۷۱.

می گوید، نه تو از ناحیه او، او برای تو دعا می کند، نه تو برای او، او از خدا برای تو طلب فیض و رحمت می نماید، نه تو درباره او، او به جای تو در پیشگاه خداوند ایستاده و به درگاه او دعا می کند، نه تو به جای او، اگر در هر یک از این مراحل کوتاهی شود، او مقصیر است نه تو. اگر گنهکار باشد (برخلاف وظیفه خود رفتار کند) تو شریک جرم او نیستی، در صورتی که او را به عدالت می شناختی و به او اقتدا کردی، نماز تو باطل نیست. تو بر او برتری نداری او جانش را سپر جان تو، نمازش را سپر نماز تو قرار داده است، بنابراین، باید از این خدمت و محبتش قدردانی کنی و حق او را بشناسی.

شرایط ترجیح امام جماعت

شرایط ترجیح امام جماعت

قَالَ الرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ :

وَإِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِالتَّقَدُّمِ فِي الْجَمَاعَةِ أَقْرَبُهُمْ بِالتَّقْرَانِ وَإِنْ كَانُوا فِي الْقُرْآنِ سَوَاءً فَافْقَهُهُمْ، وَإِنْ كَانُوا فِي الْفِقْهِ سَوَاءً فَاقْدَمَهُمْ هِجْرَةً وَإِنْ كَانُوا فِي الْهِجْرَةِ سَوَاءً فَاسْتَنْهُمْ فَإِنْ كَانُوا فِي السِّنِّ سَوَاءً فَاصْبَحُهُمْ وَجْهًا وَصَاحِبُ الْمَسْجِدِ أَوْلَى بِالْمَسْجِدِ. (۱)

امام رضا علیه السلام فرمودند:

حق تقدم در نماز جماعت برای امام به این ترتیب خواهد بود.

اول آن که از نظر قرائت بهتر باشد.

دوم آن که از نظر شناخت به مسائل آگاه تر باشد.

سوم آن که از نظر هجرت مقدم باشد.

چهارم آن که از نظر سن مقدم باشد.

پنجم آن که زیباتر باشد.

و در پایان فرمود صاحب مسجد (که شاید مقصود امام جماعت راتب باشد) مقدم بر دیگران است.

فضیلت اقتدا به امام جماعت عالم

فضیلت اقتدا به امام جماعت عالم

قال الصادق علیه السلام :

الصَّلَاةُ خَلْفَ الْعَالِمِ بِأَلْفِ رُكْعَةٍ (۱)

امام صادق علیه السلام فرمودند:

خواندن نماز پشت سر عالم هزار رکعت ثواب دارد.

اقتدا به امام جماعت اهل ولایت

اقتدا به امام جماعت اهل ولایت

قال الرضا علیه السلام :

وَ لَا تُصَلِّيْ خَلْفَ فَاجِرٍ وَ لَا يُقْتَدَى إِلَّا بِأَهْلِ الْوَلَايَةِ (۲)

امام رضا علیه السلام فرمودند:

پشت سر آدم فاجر نماز نخوان، اقتدا فقط بر شخص اهل ولایت اهل بیت عصمت و طهارت جایز است.

اقتداء به سه گروه ممنوع

اقتداء به سه گروه ممنوع

قال الصادق علیه السلام :

ثَلَاثَةٌ لَا يُصَلِّي خَلْفَهُمْ: الْمَجْهُولُ، وَ الْعَالِي وَ إِنْ كَانَ يَقُولُ بِقَوْلِكَ، وَ الْمُجَاهِرُ بِالْفِسْقِ وَ إِنْ كَانَ مُقْتَصِدًا (۳)

امام صادق علیه السلام فرمودند:

پشت سر سه گروه نماز نخوان (اقتدا نکن)

- ١- جامع احاديث الشيعة، ج ٦، ص ٤٥٦ / بحار الانوار، ج ٨٨، ص ٥٥.
- ٢- تحف العقول، ص ٣٠٨.
- ٣- خصال صدوق، ص ١٥٤.

۲ _ مرد غلو (۱) کننده، هر چند که هم عقیده (شیعه دوازده امامی) تو باشد.

۳ _ شخص متظاهر به فسق و گناه، اگر چه مردی میانه رو و معقول باشد.

امام جماعت

امام جماعت

قال رسول الله صلى الله عليه و آله وسلم :

إِمَامُ الْقَوْمِ وَإِدُهُمْ فَقَدِمُوا فِي صَلَاتِكُمْ أَفْضَلَكُمْ. (۲)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

امام جماعت هر جمعی نماینده آن در پیشگاه خداوند می باشد. پس برای امامت جماعت خود بهترین ها را برگزینید.

امام جماعت مسئول نقصان و بهره مند از اجر نماز مأمومین است

امام جماعت مسئول نقصان و بهره مند از اجر نماز مأمومین است

كَتَبَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ لِمُحَمَّدِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ: أَنْظُرْ إِلَى صَلَاتِكَ كَيْفَ هِيَ؟ فَإِنَّكَ إِمَامٌ لِقَوْمِكَ أَنْ تَتَمَّهَا وَ لَا تَخَفَّهَا، فَلَيْسَ مِنْ إِمَامٍ يُصَيِّلِي بِقَوْمٍ يَكُونُ فِي صَلَاتِهِمْ نُقْصَانٌ إِلَّا كَانَ عَلَيْهِ، لَا تَنْقُصُ مِنْ صَلَاتِهِمْ شَيْءٌ وَ تَمَّمَهَا وَ تَحْفَظْ فِيهَا يَكُنْ لَكَ مِثْلَ أَجْرِهِمْ وَ لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أَجْرِهِمْ شَيْئًا. (۳)

امیر المؤمنین علیه السلام در نامه ای به محمد بن ابابکر نوشتند: توجه داشته باش که نمازت چگونه است. چون تو امام قوم خود خواهی بود مواظب باش نمازت از هر جهت کامل باشد و کمبودی نداشته باشد، اگر شخصی امام جماعت باشد و آن جماعت نقصی داشته مسئولیت آن به عهده اوست.

۱- غالی، غلو کننده و از حد در گذرنده « کسی که مقام ائمه اطهار علیهم السلام یا امیر المؤمنین علیه السلام را از حد بگذراند و در حد مقام اولو هیت خدایی قرار دهد ».

۲- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۱۰۹.

۳- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۱۱.

مراقب نماز جماعت باش که چیزی کم نباشد بلکه از هر جهت تمام و در این صورت خداوند متعال همان اجر که به آنها می دهد به تو هم خواهد داد و حال آنکه از اجر آنان کم نمی کند.

امام جماعت و رعایت حال نمازگزاران

امام جماعت و رعایت حال نمازگزاران

قال علی علیه السلام : یا مالک

وَ إِذَا قُمْتَ فِي صَلَاتِكَ لِلنَّاسِ فَلَا تُكُونَنَّ مُفْرَرًا وَلَا مُضَيَّعًا فَإِنَّ فِي النَّاسِ مَنْ بِهِ الْعِلَّةُ وَ لَهُ الْحَاجَةُ، وَ قَدْ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ حِينَ وَجَّهْتَنِي إِلَى الْيَمَنِ كَيْفَ أَصَلِّي بِهِمْ؟ فَقَالَ: صَلِّ بِهِمْ كَصَلَاةِ أَوْعَفِهِمْ، وَ كُنْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا. (۱)

علی علیه السلام فرمودند:

هنگامی که برخاستی و خودت را مهیا ساختی تا با مردم نمازگزاری، نماز را چندان طولانی مخوان که مردم را پراکنده سازی، و سریع و تند هم مخوان که آن را تباه کنی، زیرا در میان مردمی که با تو نماز می گزارند، کسانی هستند که علیل و بیمار و ناتوان یا گرفتارند. من از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم هنگامی که مرا برای تبلیغ اسلام به یمن می فرستاد پرسیدم: چگونه با مردم نماز بگزارم؟ حضرت فرمود: با آنها مانند ناتوانترین آنان نماز گزار، و بر حال مؤمنین ترحم کن.

رعایت حال کودکان

رعایت حال کودکان

قال الصادق علیه السلام :

صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ الظُّهْرَ وَ الْعَصْرَ فَخَفَّفَ الصَّلَاةَ فِي الرَّكْعَتَيْنِ فَلَمَّا انْصَرَفَ ... قَالُوا: خَفَّفْتَ فِي الرَّكْعَتَيْنِ الْأَخِيرَتَيْنِ؟ فَقَالَ لَهُمْ: أَوْ مَا سَمِعْتُمْ صُرَاخَ الصَّبِيِّ. (۲)

امام صادق علیه السلام فرمودند:

روزی رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم نماز ظهر و عصر را به جا می آورد، ناگهان دو

۱- نهج البلاغه، فیض الاسلام، ص ۱۰۲۳.

۲- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۶۹.

رکعت آخر نماز را به سرعت خواند. اصحاب پس از نماز از حضرت سؤال کردند: [آیا دستور جدید آمده؟] دو رکعت آخر نماز را سریع تر خواندی؟ فرمود: مگر صدای فریاد گریه کودک را نمی شنوید.

د: صفهای نماز جماعت

اشاره

د: صفهای نماز جماعت

ثواب صف اول

محافظت بر صف اول

صف اول صف ملائکه

بهترین صفوف نماز جماعت

صفوف نماز جماعت همانند صفوف ملائکه

تنظیم صفوف نماز جماعت

اهتمام پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم به صفوف نماز جماعت

ثواب صف اول

ثواب صف اول

قال الصادق علیه السلام :

من صَلَّى مَعَهُمْ فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ كَانَ كَمَنْ خَلْفَ رَسُولِ اللَّهِ [\(۱\)](#).

حضرت صادق علیه السلام فرمودند:

کسی که در صف اول نماز جماعت شرکت نماید، مانند آن است که پشت سر پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم نماز خوانده باشد.

محافظت بر صف اول

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

وَمَنْ حَافِظَ عَلَى الصِّفِّ الْأَوَّلِ وَالتَّكْبِيرِ الْأُولَى لَا يُؤْذَى مُسْلِمًا، أَعْطَاهُ اللَّهُ مِنْ الْأَجْرِ مَا

يُعْطَى الْمُؤَدِّتُونَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. (۱)

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

کسی که محافظت و مداومت بر صف اول و تکبیر اول نماید، و مسلمانی را اذیت نکند، خداوند به او اجری معادل اجری که مؤذن در دنیا و آخرت دریافت می کند، عطا خواهد کرد.

صف اول صف ملائکه

صف اول صف ملائکه

قال علی علیه السلام:

أَفْضَلُ الصُّفُوفِ أَوْلَاهَا وَ هُوَ صَفُّ الْمَلَائِكَةِ وَ أَفْضَلُ الْمُقَدَّمِ مِيَامِنُ الْإِمَامِ. (۲)

حضرت علی علیه السلام فرمودند:

بهترین صفهای نماز جماعت، صف اول است و آن صف ملائکه است و بهترین جای صف اول سمت راست امام جماعت است.

بهترین صفوف نماز جماعت

بهترین صفوف نماز جماعت

قال رسول الله صلى الله عليه و آله وسلم:

خَيْرُ صُفُوفِ الصَّلَاةِ الْمُقَدَّمُ، ... وَ لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ لَمْ يُصَلِّ إِلَيْهِ أَحَدٌ إِلَّا بِاسْتِهِامٍ. (۳)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

بهترین صفوف نماز جماعت صف اول است، اگر مردم می فهمیدند صف اول چقدر فضیلت دارد (همه مردم در صف اول شرکت می کردند) و در نتیجه با قید قرعه در صف اول نماز می خواندند.

۱- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۸۷.

۲- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۱۸.

۳- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۱۸.

صفوف نماز جماعت همانند صفوف ملائکه

صفوف نماز جماعت همانند صفوف ملائکه

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

أَمَّا الْجَمَاعَةُ فَإِنَّ صُفُوفَ أُمَّتِي كَصُفُوفِ الْمَلَائِكَةِ وَالرَّكْعَةُ فِي الْجَمَاعَةِ أَرْبَعٌ وَعِشْرُونَ رَكْعَةً، كُلُّ رَكْعَةٍ أَحَبُّ إِلَيَّ اللَّهُ - عَزَّوَجَلَّ - مِنْ عِبَادَةٍ أَرْبَعِينَ سَنَةً. (۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

صفهای (نماز جماعت) امت من مانند صفهای فرشتگان است و یک رکعت نماز جماعت برابر با بیست و چهار رکعت (نماز فردی) می باشد که نزد خدا هر رکعتی از آن از عبادت چهل سال محبوب تر است.

تنظیم صفوف نماز جماعت

تنظیم صفوف نماز جماعت

قال علی علیه السلام :

سَدُّوا فَرْجَ الصُّفُوفِ وَمَنِ اسْتَطَاعَ أَنْ يَتِمَّ الصَّفَّ الْأَوَّلَ أَوِ الَّذِي يَلِيهِ فَلْيَفْعَلْ ذَلِكَ فَإِنَّ ذَلِكَ أَحَبُّ إِلَيَّ نَبِيِّكُمْ وَآتَمُّوا الصُّفُوفَ فَإِنَّ اللَّهَ - وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى الَّذِينَ يَتَمُّونَ الصُّفُوفَ. (۲)

حضرت علی علیه السلام فرمودند:

جاهای خالی بین صفها را پر کنید. کسی که می تواند صف اول یا دوم را کامل کند، که جای خالی نباشد این کار را انجام دهد. که این عمل نزد پیامبر شما محبوب تر است. صفهای نماز جماعت را تکمیل کنید. بدرستی که خدا و ملائکه درود می فرستند بر آنان که صفوف را تکمیل کنند.

اهتمام پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم به صفوف نماز جماعت

اهتمام پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم به صفوف نماز جماعت

عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَمْسُحُ مَنَاكِبَنَا فِي الصَّلَاةِ وَيَقُولُ: اسْتَوْوا وَلَا

- ١- وسایل الشیعه، ج ٥، ص ٣٧٢.
- ٢- جامع احادیث الشیعه، ج ٦، ص ٤٧٢.

تَخْتَلِفُوا فَتَخْتَلِفَ قُلُوبُكُمْ. (۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم شانه های نماز گزار را در نماز جماعت می گرفت و منظم می کرد و می فرمود: مساوی و منظم باشید، نامنظم و جدا از هم نباشید که قلبهای شما از همدیگر جدا می شود.

ه: فلسفه و آداب نماز جماعت

اشاره

ه: فلسفه و آداب نماز جماعت

فلسفه نماز جماعت

آداب نماز جماعت

آثار توجه به آداب نماز جماعت

فلسفه نماز جماعت

فلسفه نماز جماعت

قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ :

إِنَّمَا جُعِلَتِ الْجَمَاعَةُ وَالْإِجْتِمَاعُ إِلَى الصَّلَاةِ لِكَيْ يَعْرِفَ مَنْ يُصَلِّي مِمَّنْ لَا يُصَلِّي وَمَنْ يَحْفَظُ مَوَاقِيتَ الصَّلَاةِ مِمَّنْ يَضِيعُ وَلَوْ لَا ذَلِكَ لَمْ يَكُنْ أَحَدًا أَنْ يَشْهَدَ عَلَى أَحَدٍ بِالصَّلَاةِ، لِأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَمْ يُصَلِّ فِي الْمَسْجِدِ مَعَ الْمُسْلِمِينَ إِلَّا مِنْ عِلَّةٍ. (۲)

حضرت صادق علیه السلام فرمودند:

بدرستی که جماعت و اجتماع در نماز قرار داده شد تا کسانی که نماز گزار می باشند از کسانی که نماز را به پا نمی دارند تشخیص داده شوند. کسانی که به وقت نمازها اهمیت می دهند از کسانی که وقت نماز را ضایع می کنند متمایز شوند. اگر این اثرات نماز جماعت نمی بود کسی نمی توانست شهادت بدهد که فلانی آدم صالحی است زیرا کسی که در نماز

۱- جامع احادیث الشیعه، ج ۶، ص ۴۷۰.

۲- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۷.

جماعت شرکت نمی کند در بین مسلمانان اهل نماز به حساب نمی آید، زیرا رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود: برای کسی که در مسجد با مسلمین نماز نمی خواند نمازی نیست مگر اینکه عذر موجهی داشته باشد.

آداب نماز جماعت

آداب نماز جماعت

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ :

رَجُلٌ يُصَلِّي فِي الْجَمَاعَةِ وَ لَيْسَ لَهُ صِيْلَةٌ وَ رَجُلٌ يُصَلِّي فِي الْجَمَاعَةِ فَلَهُ صَلَاةٌ وَاحِدَةٌ وَ لَا حَظَّ لَهُ فِي الْجَمَاعَةِ وَ رَجُلٌ يُصَلِّي فِي الْجَمَاعَةِ فَلَهُ أَرْبَعٌ وَ عِشْرُونَ صِيْلَةً، وَ رَجُلٌ يُصَلِّي فِي الْجَمَاعَةِ فَلَهُ خَمْسُونَ صَلَاةً، وَ رَجُلٌ يُصَلِّي فِي الْجَمَاعَةِ فَلَهُ سَبْعُونَ صَلَاةً، وَ رَجُلٌ يُصَلِّي فِي الْجَمَاعَةِ فَلَهُ مِائَتِي صَلَاةً، وَ رَجُلٌ يُصَلِّي فِي الْجَمَاعَةِ فَلَهُ خَمْسُ مِائَةٍ صَلَوَةٍ.

فَقَامَ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ وَ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَسِّرْ لَنَا هَذِهِ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ : رَجُلٌ يُصَلِّي يَرْفَعُ رَأْسَهُ قَبْلَ الْإِمَامِ وَ يَضَعُ قَبْلَ الْإِمَامِ فَلَا صِيْلَةَ لَهُ، وَ رَجُلٌ يَضَعُ رَأْسَهُ مَعَ الْإِمَامِ وَ يَرْفَعُ مَعَ الْإِمَامِ فَلَهُ صَلَاةٌ وَاحِدَةٌ وَ لَا حَظَّ فِي الْجَمَاعَةِ، وَ رَجُلٌ يَضَعُ رَأْسَهُ بَعْدَ الْإِمَامِ وَ يَرْفَعُ بَعْدَهُ فَلَهُ أَرْبَعٌ وَ عِشْرُونَ صِيْلَةً وَ رَجُلٌ دَخَلَ فِي الْمَسْجِدِ فَرَأَى الضُّمُوفَ فَقَامَ وَاحِدَةً وَ خَرَجَ رَجُلٌ مِنَ الصَّفِّ يَمْشِي الْقَهْقَرَى وَ قَامَ مَعَهُ فَلَهُ مَعَ مَنْ مَعَهُ خَمْسُونَ صِيْلَةً وَ رَجُلٌ يُصَلِّي بِالْمِشْوَاكِ فَلَهُ سَبْعُونَ صَلَاةً، وَ رَجُلٌ كَانَ مُؤَذِّنًا يُؤَذِّنُ فِي أَوْقَاتِ الصَّلَاةِ فَلَهُ مِائَتَا صَلَاةٍ وَ رَجُلٌ كَانَ إِمَامًا يَقُومُ فَيُؤَدِّي حَقَّ الْإِمَامَةِ فَلَهُ خَمْسُ مِائَةٍ صَلَاةً. (۱)

پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

مردی نماز جماعت می خواند و گویی نماز نخوانده است، و مردی نماز جماعت می خواند و برای او یک نماز است و بهره ای از جماعت ندارد، و مردی نماز جماعت می خواند و نماز او مساوی با بیست و چهار نماز می باشد. مردی نماز جماعت می خواند و نماز او مساوی با پنجاه

نماز است، مردی نماز جماعت می خواند و برای او هفتاد نماز است، و مردی نماز جماعت می خواند برای او پانصد نماز می باشد.

در این هنگام جابر بن عبدالله انصاری ایستاد و گفت: یا رسول الله تفسیر و بیان نمایید منظور از این افراد چه کسانی می باشند. پیامبر فرمودند:

مردی نماز جماعت می خواند اما قبل از امام سر از رکوع و سجود برمی دارد و قبل از امام هم به رکوع و سجود می رود نماز واقعی و حقیقی نخوانده است.

کسی که نماز جماعت می خواند اما با امام به رکوع و سجده می رود و هم زمان با امام برمی گردد مثل فرادی یک نماز خوانده و بهره ای از ثواب جماعت نبرده است.

کسی که نماز جماعت می خواند اما بعد از امام به رکوع و سجده می رود و بعد از امام سر از رکوع و سجده برمی دارد، برای هر نماز بیست و چهار نماز ثواب به او خواهند داد.

کسی که داخل مسجد می شود صفوف نماز جماعت پر است و محلی برای او وجود ندارد و خود به تنهایی یک صف را تشکیل می دهد و یک نفر از صف جلو احساس می کند که او تنهاست، به عقب برمی گردد که تنها نباشد. خداوند به هر دو نفر ثواب پنجاه نماز خواهد داد.

کسی که مسواک می زند و با دهان تمیز نماز می خواند ثواب هفتاد نماز به او خواهند داد.

کسی که در اوقات نماز اذان می گوید (و بعد وارد نماز جماعت می شود) و یا اینکه مؤذن و مکبر نماز جماعت است ثواب دویست نماز خواهند داد.

کسی که امام جماعت باشد و دیگران به او اقتدا کنند ثواب پانصد نماز خواهد داشت.

آثار توجه به آداب نماز جماعت

آثار توجه به آداب نماز جماعت

أَبُو الْحَسَنِ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ قَالَ:

مَنْ أَسْبَغَ وَضُوئَهُ فِي بَيْتِهِ وَ تَمَشَّطَ وَ تَطَيَّبَ ثُمَّ مَشَى مِنْ بَيْتِهِ غَيْرَ مُسْتَعْجِلٍ وَ عَلَيْهِ السَّكِينَةُ وَ الْوِقَارُ إِلَى مُصَلَّاهُ رَغْبَةً فِي جَمَاعَةِ الْمُسْلِمِينَ لَمْ يَرْفَعْ قَدَمًا وَ لَمْ يَضَعْ أُخْرَى إِلَّا كُتِبَ لَهُ حَسَنَةٌ، وَ مَحِيَتْ عَنْهُ سَيِّئَةٌ وَ رُفِعَتْ لَهُ دَرَجَةٌ فَإِذَا مَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ إِلَى أَنْ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثُمَّ افْتَتَحَ الصَّلَاةَ مَعَ الْإِمَامِ جَمَاعَةً إِلَّا وَجِبَتْ لَهُ مِنَ اللَّهِ الْمَغْفِرَةُ وَ الْجَنَّةُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُسَلِّمَ الْإِمَامُ؛ (۱)

امام موسی بن جعفر علیه السلام از پدر بزرگوارش نقل فرمود:

کسی که در منزلش وضوی کامل بگیرد و مویش را شانه کند و خود را معطر نماید، سپس از خانه اش بدون عجله و با آرامش و وقار بیرون آید و به طرف محل نماز برود در حالی که میل به جماعت مسلمین دارد قدمی از زمین بر نمی دارد و نمی گذارد مگر این که یک حسنه برایش نوشته می شود و یک گناه از او محو می گردد و یک درجه به خدا نزدیک می شود تا زمانی که داخل مسجد شود. تا اینکه فرمود: سپس نماز را با امام جماعت شروع کند از طرف خدا مغفرت و بهشت بر او واجب می شود قبل از اینکه امام سلام نماز را بدهد.

و: تارک نماز جماعت

اشاره

و: تارک نماز جماعت

عواقب ترک نماز جماعت

آثار ترک نماز جماعت

ترک نماز جماعت بدون عذر

مبارزه منفی با تارک نماز جماعت

ترک همسایگی مسجد

غیبت و قطع رابطه با تارک نماز جماعت

بی اعتنایی به نماز جماعت

وظیفه همسایه مسجد

محرومیت از امور اجتماعی

عواقب ترک نماز جماعت

عواقب ترک نماز جماعت

قالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ :

آتَانِي جِبْرَائِيلُ وَ مِيكَائِيلُ وَ إِسْرَافِيلُ وَ عِزْرَائِيلُ مَعَ كُلِّ وَاحِدٍ ثَمَانُونَ أَلْفَ مَلَكٍ فَقَالُوا: يَا مُحَمَّدُ الْجَبَّارُ يَقْرَأُكَ السَّلَامَ وَ يَقُولُ: قُلْ
لِأُمَّتِكَ إِنَّهُ مَنْ مَاتَ مُفَارِقَ الْجَمَاعَةِ لَا يَجِدُ رِيحَ الْجَنَّةِ وَ إِنْ كَانَ أَكْثَرَ عَمَلًا مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ لَا أَقْبَلُ مِنْهُ صَرْفًا وَ لَا عَدْلًا، يَا مُحَمَّدُ
تَارَكَ الْجَمَاعَةَ

عِنْدِي مَلْعُونٌ وَعِنْدَ الْمَلَائِكَةِ مَلْعُونٌ، وَقَدْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالزَّبُورِ وَالْفُرْقَانِ وَتَارِكُ الْجَمَاعَةِ يَصْرَبُحُ وَيَمْسَى فِي لَعْنَةِ اللَّهِ .

يا مُحَمَّدُ: تَارِكُ الْجَمَاعَةِ لَا أَسْتَجِيبُ لَهُ دَعْوَةَ وَلَا أَنْزِلُ عَلَيْهِ رَحْمَةً وَهُمْ يَهُودُ أُمَّتِكَ، إِنْ مَرَضُوا فَلَا تَعُدُّهُمْ، إِنْ مَاتُوا فَلَا تَشْهَدُ جَنَائِزَهُمْ، وَلَا يَمْشِي عَلَيَّ وَجْهَ الْأَرْضِ أَبْغَضُ إِلَيَّ مِنْ تَارِكِ الْجَمَاعَةِ، يَا مُحَمَّدُ قَدْ أَمَرْتُ كُلَّ ذِي نَفْسٍ وَرُوحٍ أَنْ يَلْعِنُوا عَلَيَّ تَارِكِ الْجَمَاعَةِ، وَتَارِكُهَا شَرُّ مَنْ شَارِبِ الْخَمْرِ وَالْمُحْتَكِرِ وَمَنْ سَفَاكَ الدِّمَاءَ وَآكَلَ الرِّبَا، وَتَارِكِ الْجَمَاعَةِ لَيْسَ لَهُ فِي الْجَنَّةِ نَصِيبٌ وَشَرُّ مِنَ النَّبَاشِ وَالْمُخْنِثِ وَشَرُّ مِنَ الْقَتَاتِ وَشَرُّ مَنْ شَهِدَ الزُّورَ...

يا مُحَمَّدُ: مَنْ مَاتَ مُفَارِقَ الْجَمَاعَةِ أَدْخَلَهُ نَاراً. (۱)

پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

جبرئیل، میکائیل، اسرافیل، عزرائیل، هر کدام با هشتاد هزار ملک نزد من آمدند و گفتند: ای محمد خداوند به تو سلام می رساند و می گوید به امت خود بگو هر کس بمیرد در حالی که به جماعت حاضر نمی شده است بوی بهشت به او نمی رسد و لو اینکه خیر او بیشتر از اعمال اهل زمین باشد. من به هیچ وجه آن اعمال را از او قبول نمی کنم.

ای محمد! کسی که ترک جماعت کرده نزد من ملعون است و همچنین نزد ملائکه و در کتابهای آسمانی تورات، انجیل، زبور، فرقان، هم مورد لعن الهی است، و شخصی که تارک نماز جماعت باشد صبح و عصر را طی کند در حالی که در لعنت خدا به سر می برد.

ای محمد: دعای تارک جماعت را مستجاب نمی کنم، و رحمت خود را بر او نازل نمی گردانم و آنان یهودان امت تو خواهند بود، اگر مریض شدند عیادتشان مکنید، و اگر مردند آنان را تشییع نکنید. روی زمین مبعوض تر از تارک جماعت نزد من نیست.

ای محمد: امر نمودم هر صاحب روح و نفسی که تارک جماعت را لعن کند و تارک جماعت بدتر است از شرابخوار، احتکار کننده، خونریز، رباخوار، تارک جماعت نصیبی از بهشت برای او نیست و بدتر است از کسی که نبش قبر می کند و کسی که دروغگو و

سخن چین می باشد، و بدتر است از مردی که خود را شبیه زنان می کند و بدتر است از شهادت دهنده بر امر باطل...
ای محمّد! کسی که بمیرد و اهل جماعت نباشد او را در آتش جهنم داخل می کنم.

آثار ترک نماز جماعت

آثار ترک نماز جماعت

قال النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ :

مَنْ تَرَكَ الْجَمَاعَةَ اِثْلَاةً اللهُ تَعَالَى بِأَشْيَاءَ، يَذْهَبُ الْبَهَاءُ مِنْ وَجْهِهِ، وَ الْبَرَكَهُ مِنْ رِزْقِهِ، وَ يَسُوءُ خُلُقَهُ، وَ يَعْسِرُ سَيِّرَاتِهِ، وَ يَمُوتُ هُوَ جَائِعٌ وَ عَطْشَانٌ، وَ يَعْقُدُ لِسَانَهُ وَ لَمْ يَقْدِرْ عَلَى جَوَابِ النَّكِيرِينَ، وَ يَضِيقُ عَلَيْهِ قَبْرُهُ، وَ لَمْ يَرْضَ اللهُ مِنْهُ، وَ يَعْسُرُ عَلَيْهِ الْحِسَابُ وَ يُعَذَّبُ فِي النَّارِ كَالْكَفَّارِ. (۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

کسی که نماز جماعت را ترک کند، خداوند او را به چیزهایی مبتلا می کند، که نورانیت صورت او را می برد، برکت را از رزق او برمی دارد و او را بد اخلاق می کند و سكرات مرگ بر او سخت می شود، و در حال گرسنگی و تشنگی می میرد، و زبان او بسته می شود و قدرت جواب نکیر و منکر را ندارد، قبر او تنگ می شود، و خدا از او راضی نیست و حساب را بر او سخت می گیرد، و او را مانند کفار عذاب می کند.

ترک نماز جماعت بدون عذر

ترک نماز جماعت بدون عذر

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

لَا صَلَوةَ لِمَنْ لَمْ يُصَلِّ فِي الْمَسْجِدِ مَعَ الْمُسْلِمِينَ إِلَّا مِنْ عِلَّةٍ. (۲)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

کسی که بدون عذری در جماعت مسلمانها در مسجد شرکت نکند، نمازش پذیرفته نیست.

۱- انوار الهدایه، ج ۱، ص ۲۰۵ / جایگاه نماز در احادیث و روایات، ص ۱۱۵.

۲- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۷.

مبارزه منفی با تارک نماز جماعت

مبارزه منفی با تارک نماز جماعت

قال النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ :

مَنْ كَانَ جَارَ بَيْتِ اللَّهِ وَلَمْ يَحْضُرِ الْجَمَاعَةَ ثَلَاثَ أَيَّامٍ مُتَوَالِيَاتٍ، فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ فَإِنْ خَطَبَ فَلَا تَزَوُّجُوهُ، وَإِنْ مَرَضَ فَلَا تَعُوذُوهُ، وَإِنْ رَفَعَ جَنَازَتَهُ فَلَا تَشِيعُوهُ، أَلَا فَلَا صِيْلَةَ لَهُ، أَلَا فَلَا صَوْمَ لَهُ، أَلَا فَلَا زَكَاةَ لَهُ، أَلَا فَلَا حَيْجَ لَهُ، أَلَا فَلَا جِهَادَ لَهُ، وَإِنْ مَاتَ مَاتَ مَيِّتَةَ الْجَاهِلِيَّةِ. (۱)

پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

کسی که همسایه مسجد باشد و سه روز پشت سر هم حاضر به جماعت نشود، لعنت خدا و ملائکه و همه مردم برا او خواهد بود، اگر چنین شخصی خواستگاری نمود به او دختر مدهید، اگر مریض شد او را عیادت نکنید و اگر مرد او را تشییع نکنید.

بدانید و توجه داشته باشید شخص تارک جماعت، نماز، روزه، زکات، حج و جهاد، او قبول نخواهد بود و اگر بمیرد همانند زمان جاهلیت مرده یعنی بدون دین از دنیا رفته است.

ترک همسایگی مسجد

ترک همسایگی مسجد

قال الصادق عليه السلام :

رُفِعَ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِالْكُوفَةِ أَنَّ قَوْمًا مِنْ جِيرَانِ الْمَسْجِدِ لَا يَشْهَدُونَ الصَّلَاةَ جَمَاعَةً فِي الْمَسْجِدِ فَقَالَ: لِيَحْضُرَنَّ مَعَنَا صَلَاتَنَا جَمَاعَةً أَوْ لِيَتَحَوَّلَنَّ عَنَّا وَلَا يُجَاوِرُونَا وَلَا نُجَاوِرُهُمْ. (۲)

امام صادق علیه السلام فرمودند:

به حضرت علی علیه السلام خبر دادند که در کوفه قومی هستند در همسایگی مسجد که به

۱- انوار الهدایه، ج ۱، ص ۲۰۵ / جایگاه نماز در احادیث و روایات، ص ۱۱۸.

۲- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۱۳.

جماعت مسلمین در مسجد حاضر نمی شوند، امام فرمود: باید به جماعت ما و نماز با ما در مسجد حاضر شوند، در غیر این صورت باید کوچ کنند و از همسایگی مسجد دور شوند و با ما همسایه نباشند و ما نیز با آنان مجاور نباشیم.

غیبت و قطع رابطه با تارک نماز جماعت

غیبت و قطع رابطه با تارک نماز جماعت

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَا يُصَلِّي فِي الْمَسْجِدِ مَعَ الْمُسْلِمِينَ إِلَّا مِنْ عِلَّةٍ وَلَا غَيْبَةٍ إِلَّا لِمَنْ صَلَّى فِي بَيْتِهِ وَرَغِبَ عَنْ جَمَاعَتِنَا وَ مَنْ رَغِبَ عَنْ جَمَاعَةِ الْمُسْلِمِينَ سَقَطَتْ عِدَالَتُهُ وَ وَجِبَ هِجْرَانُهُ. (۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

کسی که بدون عذر موجهی با مسلمین در مسجد نماز جماعت نمی خواند نمازش کامل نیست، و کسی که در منزلش نماز می خواند و نسبت به جماعت مسلمین بی توجه است غیبتش جایز است و کسی که نسبت به جماعت مسلمین بی توجه است از عدالت ساقط است و دوری کردن از او واجب است.

بی اعتنایی به نماز جماعت

بی اعتنایی به نماز جماعت

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: قَالَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ :

مَنْ سَمِعَ النِّدَاءَ فَلَمْ يَجِبْهُ مِنْ غَيْرِ عِلَّةٍ فَلَا صَلَاةَ لَهُ. (۲)

حضرت باقر علیه السلام می فرماید: علی علیه السلام فرمودند:

هر کس صدای اذان جماعت را بشنود و بدون هیچ عذری پاسخ ندهد، نمازش مقبول نیست (یعنی نمازش ارزش واقعی خود را نداشته و آثار نماز گزار بر او مترتب نیست).

وظیفه همسایه مسجد

وظیفه همسایه مسجد

قال الباقر عليه السلام :

لا صلاة لمن لا يشهد الصلاة من جيران المسجد إلا مريض أو مشغول. (٣)

١- وسایل الشیعه، ج ٥، ص ٣٩٤.

٢- وسایل الشیعه، ج ٥، ص ٣٧٥.

٣- وسایل الشیعه، ج ٥، ص ٣٧٥.

امام باقر علیه السلام فرمودند:

کسی که همسایه مسجد است و به نماز (جماعت) حاضر نمی شود نمازش کامل نیست مگر مریض باشد یا عذر موجهی داشته باشد.

محرومیت از امور اجتماعی

محرومیت از امور اجتماعی

قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَلَغَهُ أَنَّ قَوْمًا لَا يَحْضُرُونَ الصَّلَاةَ فِي الْمَسْجِدِ فَخَطَبَ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِنَّ قَوْمًا لَا يَحْضُرُونَ الصَّلَاةَ مَعَنَا فِي مَسَاجِدِنَا فَلَا يُؤَاكِلُونَا، وَلَا يُشَارِبُونَا، وَلَا يُشَاوِرُونَا، وَلَا يُنَاكِحُونَا وَلَا يَأْخُذُوا مِنَّا شَيْئًا أَوْ يَحْضُرُوا مَعَنَا صَلَاتِنَا جَمَاعَةً.

قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : فَأَمْتَنَعَ الْمُسْلِمُونَ عَنْ مُؤَاكِلَتِهِمْ وَ مُشَارِبَتِهِمْ وَ مُنَاكِحَتِهِمْ حَتَّى حَضَرُوا الْجَمَاعَةَ مَعَ الْمُسْلِمِينَ. (۱)

امام صادق علیه السلام فرمودند: از علی علیه السلام که به آن حضرت خبر رسید گروهی برای نماز در مسجد حاضر نمی شوند، حضرت خطبه ای خواند و در آن خطبه چنین فرمود: به درستی که گروهی برای نماز در مساجد ما حاضر نمی شوند پس با ما غذا نخورند، آب نیاشامند، مشورت نکنند، از ما « زن » نگیرند و از غنایم ما چیزی اخذ نکنند، تا اینکه در نماز جماعت با ما حاضر شوند.

سپس امام صادق علیه السلام فرمودند: مسلمین مطابق دستور امیرالمؤمنین عمل کردند و بطور کلی در همه جهات ترک مرادده نمودند با آنها تا اینکه آن جماعت توبه نمودند و به جماعت مسلمین حاضر شدند.

بخش سوم: چهل نمونه از آثار و برکات نماز جماعت

اشاره

بخش سوم: چهل نمونه از آثار و برکات نماز جماعت

زیر فصل ها

الف: آثار و برکات نماز جماعت در آخرت

ب: آثار و برکات نماز جماعت در دنیا

ج: آثار و برکات اجتماعی نماز جماعت

د: آثار و برکات سیاسی نماز جماعت

الف: آثار و برکات نماز جماعت در آخرت

اشاره

الف: آثار و برکات نماز جماعت در آخرت

خشنودی خداوند

تقرب به خدا

دریافت هدیه از خدا

جزای کامل

درود خدا و فرشتگان

محبوب خدا و ملائکه بودن

کفاره گناهان

پاک شدن از گناه

مونس در قبر

عبور از صراط

نجات از سختیها و دشواریهای قیامت

آزادی از آتش دوزخ

مقام شفاعت

شبهت به فرشتگان

ورود در بهشت

کامل کننده نماز

آشکار شدن اخلاص، اسلام، عبادت

خشنودی خداوند

خشنودی خداوند

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

ثَلَاثَةٌ يَضْحَكُ اللَّهُ مِائِهِمْ، الرَّجُلُ إِذَا قَامَ بِاللَّيْلِ يُصَلِّي، وَالْقَوْمُ إِذَا صَفُّوا فِي الصَّلَاةِ، وَالْقَوْمُ إِذَا صَفُّوا فِي قِتَالِ الْعَدُوِّ. (۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

سه گروهند که خداوند از آنان خشنود است:

۱ _ کسی که نماز شب بخواند.

۲ _ جمعی که نماز جماعت را به پا می دارند.

۳ _ دسته ای که در برابر دشمن در راه خدا صف آرایی می کند.

تقرب به خدا

تقرب به خدا

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

يَا عَلِيُّ ثَلَاثَ دَرَجَاتٍ، إِسْبَاغُ الوُضُوءِ فِي السَّبْرَاتِ، وَانْتِظَارُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ، وَالْمَشْيُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِلَى الْجَمَاعَاتِ. (۲)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

ای علی سه چیز موجب درجه و قرب به خدا است:

۱ _ وضوی کامل در هوای سرد.

۲ _ انتظار نماز بعد از نماز.

۳_ قدم برداشتن به طرف نماز جماعت در شب و روز.

۱- ثواب الاعمال، ص ۹۶.

۲- بحار الانوار، ج ۸۸ ص ۱۰.

دریافت هدیه از خدا

دریافت هدیه از خدا

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: هر کس نمازهای پنجگانه خود را با جماعت بخواند خداوند به او پنج هدیه بزرگ عطا می نماید.

۱ _ تنگدستی را از او می برد.

۲ _ تنگی قبر را از او برطرف می کند.

۳ _ نامه عملش را به دست راستش می دهند.

۴ _ از پل صراط مانند برق می گذرد.

۵ _ بدون حساب و کتاب وارد بهشت می شود. (۱)

جزای کامل

جزای کامل

قال رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله وَسَلَّمَ :

مَنْ صَلَّى الْخَمْسَ فِي الْجَمَاعَةِ وَ حَافِظَ عَلَى الْجُمُعَةِ فَقَدْ اِكْتَالَ الْاَجْرَ بِالْمِكْيَالِ الْاَوْفَى وَ قَالَ تَعَالَى: « ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءُ الْاَوْفَى » (۲).

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

کسی که نمازهای پنجگانه خود را به جماعت بخواند و در نماز جمعه حاضر شود، اجر خود را به اندازه کافی دریافت کرده است. سپس رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم این آیه کریمه را تلاوت فرمود: « پس جزا داده می شود بر آن، جزای کامل تر » (۳).

درود خدا و فرشتگان

درود خدا و فرشتگان

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

إِنَّ اللَّهَ - وَ مَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى الَّذِينَ يَصِلُونَ الصُّفُوفَ الْأُولَى. (٤)

١- منهاج الشارعين / نماز، پرواز بسوی بی نیاز، ص ٣٠.

٢- سوره نجم / آیه ٤١.

٣- جامع الاحادیث الشیعیه، ج ٦، ص ٣٨٦.

٤- کنز العمال، ج ٢، ص ٦٢٣.

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

خداوند و فرشتگانش بر کسانی که صفهای اول جماعت را به هم پیوند می دهند درود می فرستند.

محبوب خدا و ملائکه بودن

محبوب خدا و ملائکه بودن

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ :

آتَانِي جِبْرَائِيلُ ... فَقَالَ:

يَا مُحَمَّدُ مَنْ أَحَبَّ الْجَمَاعَةَ أَحَبَّهُ اللَّهُ وَالْمَلَائِكَةُ أَجْمَعُونَ. (۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

جبرئیل ... نزد من آمدند و گفتند:

ای محمد، کسی که نماز جماعت را دوست بدارد خداوند و تمام فرشتگان او را دوست می دارند.

کفاره گناهان

کفاره گناهان

عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ :

إِنْتَظِرْ الصَّلَاةَ جَمَاعَةً مِنْ جَمَاعَةٍ إِلَى جَمَاعَةٍ كَفَّارَةٌ كُلِّ ذَنْبٍ. (۲)

انتظار نماز جماعت، از نماز جماعتی تا نماز جماعتی دیگر کفاره همه گناهان است.

پاک شدن از گناه

پاک شدن از گناه

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ :

مَنْ آتَى الْجَمَاعَةَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا، اسْتَأْنَفَ الْعَمَلَ. (۳)

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

۱- بحار الانوار، ج ۸۸ ص ۱۵.

۲- جامع احادیث الشیعه، ج ۶، ص ۳۸۸.

۳- ثواب الاعمال، ص ۵۹.

هر کس فقط از روی ایمان و عمل خالص برای خدا در نماز جماعت شرکت کند، خداوند مهربان گناهان او را می آمرزد، او پاک و پاکیزه می گردد. و مانند کسی می باشد که تازه به تکلیف رسیده و اکنون می خواهد اعمال و تکالیف خود را شروع کند.

مونس در قبر

مونس در قبر

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ :

أَلَا وَ مَنْ مَشَى ... وَ كَلَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ يُعَوِّدُونَهُ فِي قَبْرِهِ يُؤْتِسُونَهُ فِي وَحْدَتِهِ وَ يَسْتَغْفِرُونَ لَهُ حَتَّى يُبْعَثَ. (۱)

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

آگاه باشید هر کس به طرف مسجد برای اقامه نماز جماعت حرکت کند ... خداوند هفتاد هزار فرشته بر او بگمارد که در قبر او را زیارت کنند، و در تنهایی مونس او باشند و برایش استغفار کنند تا هنگامی که برانگیخته می شود.

عبور از صراط

عبور از صراط

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ :

وَ مَنْ حَافَظَ عَلَيَّ الْجَمَاعَةَ حَيْثُمَا كَانَ، مَرَّ عَلَيَّ الصِّرَاطِ كَالْبُرْقِ اللَّامِعِ فِي أَوَّلِ زُمْرِهِ مَعَ السَّابِقِينَ. (۲)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

هر کس در هر کجا باشد بر جماعت مداومت کند، مانند برق سریع و درخشان همراه نخستین گروه بهشتیان از صراط عبور می کند.

نجات از سختیها و دشواریهای قیامت

نجات از سختیها و دشواریهای قیامت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ :

١- وسایل الشیعه، ج ٥، ص ٣٧٢.

٢- بحار الانوار، ج ٨٨، ص ٣.

وَ أَمَّا يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَجْمَعُ اللَّهُ فِيهِ الْأَوَّلِينَ وَ الْأَخْرِينَ لِلْحِسَابِ فَمَا مِنْ مُؤْمِنٍ مَشَى إِلَى الْجَمَاعَةِ إِلَّا خَفَّفَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عَلَيْهِ أَهْوَالَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ يَأْمُرُ بِهِ إِلَى الْجَنَّةِ. (۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

در روز قیامت، خداوند همه انسانها را برای حساب گرد می آورد. هر مؤمنی که در نماز جماعت شرکت کرده خداوند سختیها و دشواریهای روز قیامت را برایش آسان می کند، آنگاه فرمان می دهد که او را روانه بهشت سازند.

آزادی از آتش دوزخ

آزادی از آتش دوزخ

عن النبی صلی الله علیه و آله وسلم قال:

مَنْ صَلَّى أَرْبَعِينَ يَوْمًا فِي جَمَاعَةٍ يُدْرِكُ التَّكْبِيرَةَ الْأُولَى كُتِبَ لَهُ بَرَاءَتَانِ بَرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ وَ بَرَاءَةٌ مِنَ النِّفَاقِ. (۲)

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

هر کس، چهل روز در نماز جماعت شرکت کند و به طور مرتب نماز گزارد و تکبیره الاحرام را درک کند، دو براءة نامه و دو سند رهایی بخش به او می دهند ۱ _ نجات از آتش ۲ _ رهایی از نفاق.

مقام شفاعت

مقام شفاعت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله وَسَلَّمَ :

إِنَّ اللَّهَ - وَعَدَ أَنْ يَدْخَلَ الْجَنَّةَ ثَلَاثَةَ بَغَيْرِ حِسَابٍ وَ يَشْفَعُ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ فِي ثَمَانِينَ أَلْفًا، الْمُؤَدِّنُ وَ الْإِمَامُ وَ رَجُلٌ يَتَوَضَّأُ ثُمَّ يَدْخُلُ الْمَسْجِدَ فَيُصَلِّي فِي الْجَمَاعَةِ. (۳)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

۱- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۲.

۲- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۴.

۳- مستدرک الوسائل، ج ۱، ص ۴۸۸.

خداوند به سه گروه وعده داد، بدون حساب وارد بهشت شوند، و هر یک از این گروه (روز قیامت) می توانند هشتاد هزار نفر [تعداد زیادی] را شفاعت کنند و آنها عبارتند از:

۱_ مؤذن

۲_ امام جماعت

۳_ کسی که وضو بگیرد، سپس داخل مسجد شود و نماز را به جماعت به جا آورد.

شاهت به فرشتگان

شاهت به فرشتگان

امیر مؤمنان علی علیه السلام فرمودند: خداوند فرشتگانی خلق کرده است که گروهی از آنان به صف ایستاده (و در حال قیامت) و هیچ گاه پراکنده نمی شوند، و بعضی در رکوعند و هرگز از این حالت خارج نمی شوند و برخی در سجودند و هیچ گاه سر از سجده بر نمی دارند؛ و کسانی که نماز جماعت می خوانند در حال قیام و رکوع و سجود شبیه این فرشتگانند و اگر کسانی بخواهند از ثواب فرشتگان بهره ای داشته باشند نماز جماعت را ترک نکنند. (۱)

ورود در بهشت

ورود در بهشت

قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ :

مَنْ صَلَّى عَنْ يَمِينِ الْإِمَامِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا دَخَلَ الْجَنَّةَ. (۲)

امام صادق علیه السلام فرمودند:

کسی که سمت راست امام جماعت چهل روز نماز بخواند وارد بهشت می شود.

کامل کننده نماز

کامل کننده نماز

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ :

سَوَوْ صُفُوفَكُمْ فَإِنَّ تَسْوِيَةَ الصَّفِّ تَمَامُ الصَّلَاةِ. (۳)

۱- منهاج الشارعين، ص ۲۱۲ و ۲۱۳ / هزار و يك نكته درباره نماز، ص ۱۷۸.

۲- جامع احاديث الشيعة، ج ۶، ص ۴۶۵.

۳- بحار الانوار، ج ۸۸، ص ۲۰.

صفهای نماز جماعت را مساوی کنید که مساوی کردن صفها، کامل کننده نماز است.

آشکار شدن اخلاص، اسلام، عبادت

آشکار شدن اخلاص، اسلام، عبادت

قال الرضا عليه السلام :

إِنَّمَا جُعِلَتِ الْجَمَاعَةُ لِئَلَّا يَكُونَ الْإِخْلَاصُ وَالتَّوْحِيدُ وَالْإِسْلَامُ وَالْعِبَادَةُ لِلَّهِ إِلَّا ظَاهِرًا مَكْشُوفًا مَشْهُورًا. لِأَنَّ فِي إِظْهَارِهِ حُجَّةً عَلَى أَهْلِ الشَّرْقِ وَالْغَرْبِ لِلَّهِ وَخِدَّةً وَلِيَكُونَ الْمَنَافِقُ وَالْمُسِيخَةُ مُؤَدِّيًّا لِمَا أَقْرَبَهُ يَظْهَرُ الْإِسْلَامُ وَالْمِرَاقَبَةُ وَلِيَكُونَ شَهَادَاتُ النَّاسِ بِالْإِسْلَامِ بَعْضُهُمْ بِبَعْضٍ جَائِزَةً مُمَكِّنَةً مَعَ مَا فِيهِ مِنَ الْمُسَاعَدَةِ عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَالرَّجْرِ عَنْ كَثِيرٍ مِنْ مَعَاصِي اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ. (۱)

امام رضا علیه السلام فرمود:

علت تشریح نماز جماعت آن است که اسلام، توحید، بندگی و اخلاص به خداوند متعال در معرض دید عموم قرار گیرد و در میان مردم ظاهر و مشهور باشد، زیرا در این صورت است که حجت در زمینه وحدانیت خداوند بر مردم شرق و غرب تمام می شود، و اشخاص منافق و بی اعتنا به نماز مطابق اقرار زبانی وادار به عمل می شوند، و مراقبت صورت می گیرد و گواهیهای مردم علیه یکدیگر در زمینه اسلام امکان پیدا می کند، علاوه بر این در چنین اجتماعاتی نیکوکاری و تقوی گسترش و توسعه می یابد، و عملاً جلوی بسیاری از گناهان گرفته می شود.

ب: آثار و برکات نماز جماعت در دنیا

اشاره

ب: آثار و برکات نماز جماعت در دنیا

استجاب دعا

در پناه و حمایت خداوند

پیوند دلها

میزان تأیید

اثبات عدالت

قبول شهادت

استجاب دعا

استجاب دعا

قال النبی صلی الله علیه و آله وسلم :

إِنَّ اللَّهَ -عَزَّوَجَلَّ- يَسْتَجِيبُ مِنْ عَبْدِهِ إِذَا صَلَّى فِي جَمَاعَةٍ ثُمَّ سَأَلَهُ حَاجَةً أَنْ يَنْصَرِفَ حَتَّى يَقْضِيَهَا. (۱)

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

چون بنده خدا نماز را به جماعت گزارد و پس از آن حاجتی را از خدا خواهد، خدای عزوجل حیا می کند از وی که پیش از روگرداندن، حاجتش را برآورده نسازد.

در پناه و حمایت خداوند

در پناه و حمایت خداوند

عَنِ الصَّادِقِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

مَنْ صَلَّى الْعِشَاءَ وَالْعُشَاءَ فِي جَمَاعَةٍ فَهُوَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَ مَنْ ظَلَمَهُ فَإِنَّمَا يَظْلِمُ اللَّهَ - وَ مَنْ حَقَّرَهُ فَإِنَّمَا يُحَقِّرُ اللَّهَ - عَزَّوَجَلَّ. (۲)

امام صادق علیه السلام فرمودند:

هر که نماز صبح و عشا را به جماعت بخواند، او در امان خدای عزوجل است. هر که به او ستم کند به خدا ستم کرده است و هر که او را تحقیر کند خدای عزوجل را تحقیر نموده است.

پیوند دلها

پیوند دلها

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ :

١- بحار الأنوار، ج ٨٨ ص ٤.

٢- المحاسن، ص ٥٢.

اِسْتَوُوا تَسْتَوِي قُلُوبُكُمْ وَ تَمَاسُوا تَرَاحِمُوا. (۱)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

صفهای نماز جماعت را هماهنگ و تنظیم نمایید تا دل‌هایتان متعادل شود. و با هم در تماس باشید تا مهربانی افزوده شود.

میزان تأیید

میزان تأیید

قال رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله وَسَلَّمَ :

إِذَا سُنِّتَ عَمَّنْ لَا يَشْهَدُ الْجَمَاعَةَ فَقُلْ: لَا أَعْرِفُهُ. (۲)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

هنگامی که از شما راجع به کسی که در نماز جماعت شرکت نمی‌کنند بپرسند، بگویید او را نمی‌شناسم.

اثبات عدالت

اثبات عدالت

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

وَ مَنْ لَزِمَ جَمَاعَةَ الْمُسْلِمِينَ حُرِّمَتْ عَلَيْهِمْ غَيْبَتُهُ وَ ثَبَّتَ عِدَالَتَهُ. (۳)

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

کسی که بر اقامه نماز جماعت استمرار بخشد، غیبت او بر مسلمانان حرام و عدالتش ثابت می‌شود.

قبول شهادت

قبول شهادت

عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله وَسَلَّمَ قَالَ:

مَنْ صَلَّى الصَّلَاةَ الْخَمْسَ جَمَاعَةً فَظُنُّو بِهِ كُلَّ خَيْرٍ. (۴)

- ١- كترالعمال، ج ٧، ص ٦٢٣.
- ٢- بحار الانوار، ج ٨٨، ص ٥.
- ٣- وسایل الشیعه، ج ٥، ص ٣٩٤.
- ٤- وسایل الشیعه، ج ٥، ص ٣٧١.

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

هر کس نمازهای پنجگانه خود را به جماعت بخواند حسن ظن به او داشته باشید و شهادت او را در مورد دیگران قبول کنید.

ج: آثار و برکات اجتماعی نماز جماعت

اشاره

ج: آثار و برکات اجتماعی نماز جماعت

ایجاد فضای معنوی در جامعه

دعاهای دسته جمعی

کانون خیر و خدمت

نظم اجتماعی

حفظ اعتبار اجتماعی

کسب شخصیت

آشنایی مسلمانان با یکدیگر

بهترین وسیله برای رفع اختلاف طبقاتی

تقویت روح مساوات و برابری

تقویت روحیه مساعدت و همکاری

ایجاد فضای معنوی در جامعه

ایجاد فضای معنوی در جامعه

صدای مؤذن و برپایی صفوف جماعت، عطر معنویت و تقوا را در جامعه منتشر می سازد و به عبارتی دیگر تجسم عملی امر به معروف و نهی از منکر است. به طرفداران توحید قوت و تحرک و امید می بخشد و منکر خواهان را منزوی و مأیوس می نماید.

حرکت فشرده مؤمنان به سوی مساجد و تعطیلی همه مشاغل جز اشتغال به خدا و انجام فرمان او فضای جامعه را تغییر می دهد.
زیبایی این تقید و

تعهد حتی قلبهای تاریک و نا آشنا را به خود مشغول و مشعوف می نماید و کفّه دین باوران را در مقایسه با دنیا طلبان سنگین می نماید. (۱)

دعاهای دسته جمعی

دعاهای دسته جمعی

از برکات مهم نماز جماعت، دعاهای دسته جمعی است. گاهی دعا کننده یک نفر است، ولی آمین گوینده زیاد است، اگر یک دل شکسته، یک نفر مظلوم، یک آدم مستجاب الدعوه و درستکار از بندگان خاص خدا، و یک نفر آدم بی گناه جزء آمین گویندگان باشد، ممکن است از برکات آمین آن یک نفر دعای همه مستجاب گردد و حوائج همه برآورده شود. (۲)

کانون خیر و خدمت

کانون خیر و خدمت

با حضور در مسجد و نماز جماعت، اهل ایمان یکدیگر را ملاقات می کنند، از وضع هم با خبر می گردند، با اوضاع اجتماعی، اقتصادی و زندگی هم آشنا می شوند، اگر مشکلی برای شخص یا اشخاصی پیش آمده باشد از آن مطلع می گردند. و بر اساس روح ایمان و مسئولیتی که در خود احساس می نمایند، برای رفع مشکل اشخاص و اجتماع خویش، می توانند اقدام عملی دسته جمعی صورت دهند، چنانکه این گونه خدمات ارزنده اجتماعی را از سوی اهل مسجد و ایمان، در زمینه امدادهای جبهه جنگ، تعاون برای کمک به وضع اقتصادی جامعه، همکاری برای ازدواج جوانان مستعد، و حتی همیاری برای رفع مشکلات خانوادگی گرفتاران را هم مشاهده کرده ایم. (۳)

۱- پرستش آگاهانه، ص ۱۶۰.

۲- نماز از دیدگاه قرآن و حدیث، ص ۱۶۴.

۳- جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۳۲۶.

نظم اجتماعی

نظم اجتماعی

مسلمانان نمازگزار در مسجدها، در صفهای منظم و مرتب قرار می‌گیرند، آنگاه که امام جماعت نماز را با تکبیره الاحرام شروع می‌کند، همه با هم دستها را تا مقابل گوش بالا می‌برند و به نماز امام اقتدا می‌کنند، بهترین و زیباترین جلوه گاه نظم به شمار می‌آید که خود این نظم دسته جمعی وقتی استمرار داشته باشد کمک شایانی در نظم فردی نیز می‌کند. در حقیقت این نظم اجتماعی الگویی می‌شود برای مؤمنان که در کارهای روزمره خویش در تمام ابعاد زندگی منظم باشند.

حفظ اعتبار اجتماعی

حفظ اعتبار اجتماعی

در برابر وعده‌هایی که به شرکت کنندگان در نماز جماعت داده شده است، تهدیدهای سختی نیز از سوی اسلام متوجه کسانی است که از نماز جماعت اسلامی فاصله بگیرند از جمله در روایتی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمود:

غیبت کردن از مسلمانان جایز نیست مگر مسلمانانی که در خانه اش نماز بخواند و از جماعت ما روگردان باشد. (۱) و در جای دیگر فرمود: هر کس از جماعت مسلمانان روی گرداند از عدالت ساقط می‌گردد (۲) و لازم است با او قطع رابطه شود. (۳)

بنابراین حفظ اعتبار اجتماعی در گروه شرکت در نماز جماعت مسلمانان

۱- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۹۴.

۲- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۹۴.

۳- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۹۴.

است و هر کس در نماز جماعت مسلمانان شرکت کند از این اعتبار و هویت اصلی برخوردار خواهد بود. (۱)

کسب شخصیت

کسب شخصیت

اشخاصی که پیوسته به مسجد رفت و آمد دارند، با اهل ایمان و نمازگزاران و افراد منظم و متعبد در معاشرت و رفت و آمد هستند، ایمان و تعهد عملی آنان در معرض دید دیگران قرار می‌گیرد، و به یک معیار شخصیتی و اعتبار اجتماعی نیز دست می‌یابند، و قهراً این جمعیت در داد و ستدهای اقتصادی، خانوادگی و سایر روابط اجتماعی آنان ملاک اعتبار و اطمینان قرار می‌گیرند. (۲)

آشنایی مسلمانان با یکدیگر

آشنایی مسلمانان با یکدیگر

اگر در میان برنامه‌ها و اجتماعاتی که به منظور آشنا کردن افراد یک مجموعه با یکدیگر تفحص کنیم. برنامه نماز را سالم‌ترین عاطفی‌ترین، پربهاترین و کم‌خرج‌ترین آنها ارزیابی می‌کنیم.

مسلمانان در قالب این برنامه دینی و عبادت دسته‌جمعی قادر خواهند بود یکدیگر را شناسایی کنند و به هنگام گرفتاری و نیاز یار هم باشند و در صورتی که در دادگاه و یا هرگونه قضاوت، قبول شهادت و استفساری نیاز به گواهی بود، هم مسجدی‌ها و هم جماعتی‌های خود را تأیید نمایند نماز زمینه‌معارفه و شناسایی مثبت را فراهم می‌سازد. (۳)

۱- پرستش آگاهانه، ص ۱۶۲.

۲- جلوه‌های نماز در قرآن و حدیث، ص ۳۲۳.

۳- پرستش آگاهانه، ص ۱۶۰.

بهترین وسیله برای رفع اختلاف طبقاتی

بهترین وسیله برای رفع اختلاف طبقاتی

استاد علامه « سید محمد حسین طباطبایی » حکیم و مفسر بزرگ اسلامی، نوشته است، این اجتماعی که در اسلام مقرر شده، بهترین وسیله برای رفع اختلافات طبقاتی است، زیرا مؤثرترین راه برای این که این اختلافات طبقاتی ریشه کن شود، از بین بردن بداندیشی ها و بدبینی ها نسبت به یکدیگر است، و این خاصیت در پرستش دسته جمعی به وجه احسن موجود است.

زیرا کسی که عبادت خداوند را با اخلاص انجام می دهد، جز با خدا با کس دیگری سر و کار ندارد، درهای رحمت پروردگار به روی همه باز است و خزانه بی پایان نعمت او تمام شدنی نیست، و ساحت قرب او بدن مانع و مزاحم، همه را به خود می پذیرد، و در نتیجه انس و الفت و مهر و محبتی که بواسطه اجتماع، به هنگام عبادت در مردم پدید می آید، برای رفع کدورت و اختلافات بهترین وسیله است. (۱)

تقویت روح مساوات و برابری

تقویت روح مساوات و برابری

در حین انجام این عبادت هیچ گونه امتیازی بین افراد نماز گزار دیده نمی شود. در صفهای جماعت فقیر و غنی، رئیس و مرئوس، سفید و سیاه، کوچک و بزرگ، شهری و روستایی، با سواد و بی سواد، معروف و گمنام، و خلاصه هر قومی با هر ملیتی در کنار هم و در ردیف هم قرار می گیرند و همه به یک قبله و در زیر یک سقف، با هم به رکوع و سجود و قیام و قعود می پردازند.

۱- عبادت در اسلام، ص ۱۱۰ / جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۳۲۹.

این عبادت هم هماهنگ و دسته جمعی در مرحله نخست دلها و فکرها را به هم نزدیک می کند و پیوند برادری و دوستی را تحکیم می گرداند و باعث تقویت مساوات و برابری در جامعه می گردد.

تقویت روحیه مساعدت و همکاری

تقویت روحیه مساعدت و همکاری

امام رضا علیه السلام فرمودند:

مَعَ مَا فِيهِ مِنَ الْمُسَاعَدَةِ عَلَى الْبِرِّ وَ التَّقْوَى وَ الزَّجْرِ عَنْ كَثِيرٍ مِنْ مَعَاصِي اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ (۱)

در پرتو نماز جماعت، روح مساعدت و همکاری برای احیاء کارهای نیک و خدا پسندانه به وجود می آید و چنین روحیه ها و جماعتی سبب باز دارندگی از گناهان زیاد و نافرمانی خداوند را فراهم می گرداند. (۲)

د: آثار و برکات سیاسی نماز جماعت

اشاره

د: آثار و برکات سیاسی نماز جماعت

وحدت و یک پارچگی مسلمانان

مرز ایمان و صلاحیت

عرضه اسلام به جامعه

اجرا و پیاده کردن سنتهای اسلامی

رعب و وحشت دشمنان

کار ساز و مشکل گشا بودن

توفیق یافتن

وحدت و یک پارچگی مسلمانان

وحدت و یک پارچگی مسلمانان

اگر همه مسلمانان نمازهای یومیه خویش را در مساجد و محل کار و

۱- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۲.

۲- جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۳۲۶.

کسب خویش اقامه نمایند، و بدین وسیله تشکل همبستگی خویش را در میان جوامع بشری پی ریزی کنند، چنان وحشتی بر دشمنان اسلام مستولی بشود که قدرت کوچکترین دهن کجی را به اسلام و مسلمین نداشته باشند و هرگز آرزوی جنگ و مبارزه با مسلمانان را در دل نپرورانند.^(۱)

مرز ایمان و صلاحیت

مرز ایمان و صلاحیت

حضور در مسجد و اقامه نماز جماعت، یکی از آثار ایمان و تعبد و تعهد و صلاحیت دینی افراد است، و همین تقید عملی، مرز دینداری و روح اطاعت آنان را، از اشخاصی که به خصلت ایمان و اطاعت پایبند نیستند، تفکیک می گرداند. آری، یک راه اساسی شناسایی مرز ایمان و نفاق، شرکت در نمازهای جماعت است،^(۲) بدین جهت می خوانیم:

یک روز رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم نماز صبح را خواند، و بعد از آن روی خود را به طرف جمعیت برگردانید و از وضع یارانی که در نماز حضور نیافته بودند، با بردن نام آنان به پرس و جو پرداخت.

آن گاه که اصحاب اعلام کردند، این افراد غایبند و در نماز حضور ندارند، آن حضرت فرمود: *إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ صَلاهِ أَثَقُلُ عَلَى الْمُنَافِقِينَ، مِنْ هَذِهِ الصَّلاهِ وَ صَلاهِ الْعِشَاءِ الْآخِرَةِ.*^(۳)

این را بدانید که هیچ نمازی به اندازه این نماز جماعت صبح و نماز جماعت عشاء برای منافقین سنگین و دردناک نیست!

۱- نماز از دیدگاه قرآن و حدیث، ص ۱۶۴.

۲- جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۳۲۵.

۳- من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص ۲۴۶.

عرضه اسلام به جامعه

عرضه اسلام به جامعه

دعوت به یک اعتقاد و یک روش، گونه های مختلف دارد. امروزه با راه یافتن تکنیکها و شیوه های جدید در تبلیغات، اثر ارائه نمونه در معرض دید عموم یا نصب ماکت و تصویر در جذب افراد، بر کسی پوشیده نیست. نماز ماکت اسلام و اعتقاد مجسم دینی است و عرضه آشکار آن و به فرمایش امام رضا علیه السلام حجت را برای بسیاری از افراد تمام می کند که نتوانند از اسلام و اعتقاد دینی اظهار بی اطلاعی کنند، زیرا به آنان گفته می شود شما مراسم بزرگ و عمومی دینی را در جامعه ملاحظه می کردید چرا از پرسشی پیرامون چگونگی آن دریغ کردید؟! (۱)

اجرا و پیاده کردن سنتهای اسلامی

اجرا و پیاده کردن سنتهای اسلامی

از جمله آثار و برکات برجسته اجتماعات سیاسی عبادی نماز جماعت در مساجد و مراکز دینی اجرا و پیاده کردن سنتهای اسلامی است، که رهبران اسلام توصیه فراوان به آن نموده اند، و از نظر روانی و اخلاقی و تربیتی فوق العاده مفید و مؤثر است. سنت سنیه (۲) سلام، معانقه، و مصافحه، که مسلمانان در هنگام برخورد با یکدیگر دارند، در رفع هرگونه کدورت و ایجاد محبت و علاقه بین مؤمنین اثر به سزایی دارد. (۳)

۱- پرستش آگاهانه، ص ۱۵۹.

۲- مؤنت سنّی، به معنی رفیع، بلند، عالی رتبه، بلند مرتبه، فرهنگ فارسی معین.

۳- نماز از دیدگاه قرآن و حدیث، ص ۱۶۴.

رعب و وحشت دشمنان

رعب و وحشت دشمنان

امروزه مانور نیرو و امکانات از جمله تاکتیک ها و برنامه های بودجه بری است که قدرتها، برای نمایش موجودیت خود در برابر دیگران در موقعیت های مختلف آن را به انجام می رسانند.

نماز جماعت مسلمانان، یک مانور نیرویی سالم و آرامی است که بدون صرف بودجه هر روزه انجام می گیرد و در هر کوچه و میدان و محله ای، صفوف متحد نمازگزاران مانوری است که دشمن را از فکر صدمه زدن و طرح نقشه علیه مسلمانان منصرف می سازد.

آری نماز جماعت اعلام موجودیت و حضور در برابر کفار است. (۱) لذا وقتی خداوند تبارک و تعالی به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمان داد آئین خود را آشکار نماید، برپایی نماز جماعت که در آن پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم و امیرالمؤمنین علیه السلام، و جعفر بن ابیطالب شرکت داشتند جزء نخستین اقدامات آن بزرگوار بود. (۲)

کار ساز و مشکل گشا بودن

کار ساز و مشکل گشا بودن

اجتماع مسلمین و مؤمنین در مساجد مشکل گشا است، زیرا که می توان مشکل اقتصادی، اجتماعی، و بهداشتی و درمانی و سیاسی مسلمانان را در این اجتماعات حل و فصل نمود و از امکانات مادی، علمی، عملی، سیاسی و غیره مسلمانان در راه خدمت به اسلام و مسلمین بهره برداری کرد.

مهمتر از همه اینکه از وجود این اجتماعات در راه پیشبرد فرهنگ

۱- پرستش آگاهانه، ص ۱۶۱.

۲- وسایل الشیعه، ج ۵، ص ۳۶۳.

اسلامی، اخلاقی، سیاسی، نظامی، صناعی، طبّی و تبلیغی می توان بهره برداری نمود، و از وجود متخصصان علم اخلاق، حدیث، تربیت، تاریخ، جهان بینی، و همین طور علوم طب و غیره استفاده کامل برده و نتایج پر باری به نفع مسلمانان به دست آورده و استفاده کرد. (۱)

توفیق یافتن

توفیق یافتن

در میان مؤمنان و کسانی که به زبان، اسلام را پذیرفته اند افرادی وجود دارند که چندان در عمل، اعتقاد به لوازم ایمان خود ندارند، برپایی نماز جماعت و عمومیت فرهنگِ شرکت در آن، این گروه را وا می دارد که نماز خود را همراه با جمع به جا آورند و اگر در اصل نماز، یا در به جا آوردن آن در اول اوقات سست و بی اراده هستند، زمینه این توفیق در میان جمع بر ایشان فراهم گردد. (۲)

۱- نماز از دیدگاه قرآن و حدیث، ص ۱۶۴.

۲- پرستش آگاهانه، ص ۱۵۹.

بخش چهارم: چهل داستان در اهمیت نماز جماعت

اشاره

بخش چهارم: چهل داستان در اهمیت نماز جماعت

زیر فصل ها

اولین نماز جماعت در اسلام

آخرین نماز جماعت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم

نماز جماعت به امامت حضرت مهدی علیه السلام

نظم در نماز جماعت

امام خمینی قدس سره و نماز جماعت

نماز جماعت با سران کشورهای اسلامی

اهتمام فوق العاده حضرت امام قدس سره به نماز جماعت

ترک عادت بر اثر خواندن نماز جماعت

عظمت نماز جماعت

خاطره ای از نماز جماعت در حرم مطهر حضرت معصومه علیها السلام

آیت الله حائری و نماز جماعت

جایگاه اهمیت دهنده نماز جماعت در بهشت

نماز جماعت در خانه

حضرت ابراهیم علیه السلام و نماز جماعت

نماز جماعت دشمن شکن

نماز جماعت در محاصره دشمن

اهتمام به نماز جماعت

ترس و وحشت دشمن از نماز جمعه و جماعت

خواندن سوره های کوتاه در نماز جماعت

تاجر صالح

نماز جماعت در روز عاشورا

حُرِّ و نماز جماعت امام حسین علیه السلام

ثروت یا نماز جماعت

قضای سی سال نماز

آگاهی از باطن

نماز جماعت در سرزمین غدیر

نماز جماعت آخوند ملاّ عباس تربتی (از زبان پسرش)

نماز جماعت در نمایشگاه بین المللی

نماز جماعت عزاداران حسینی

نماز جماعت در مقابل دشمن

اقامه نماز جماعت در اول وقت

حاج شیخ عباس قمی رحمه الله و نماز جماعت

شیخ علی مقدّس قدس سرهو نماز جماعت برای خدا

اجابت دعایی که در نماز خواسته شده بود

مکبر

آیه « و جعلنا... »

قبول نماز جماعت به سبب يك آه

سكوت در نماز جماعت

نماز جماعت در سه وقت

آخرين نماز جماعت

اولین نماز جماعت در اسلام

اولین نماز جماعت در اسلام

ابن حجر در « الاصابه » در ترجمه « عفیف کندی » و بسیاری از دانشمندان تاریخ، داستان ذیل را نقل می کنند که او گفت:

در روزگار جاهلیت وارد « مکه » شدم و میزبانم « عباس بن عبدالمطلب » بود، و ما دو نفر در اطراف « کعبه » بودیم ناگهان دیدم مردی آمد، در برابر « کعبه » ایستاد و سپس پسری را دیدم که آمد در طرف راست او ایستاد، چیزی نگذشت زنی را دیدم که آمد در پشت سر آنها قرار گرفت، و من مشاهده کردم که این دو نفر به پیروی از آن مرد، رکوع و سجود می نمودند. این منظره بی سابقه حس کنجکاوی مرا تحریک کرد که جریان را از عباس پرسیم.

او گفت:

آن مرد محمد بن عبدالله است، و آن پسر، برادرزاده او، و زنی که پشت آنها است، همسر محمد است. سپس گفت: برادرزاده ام می گوید: که روزی فرا خواهد رسید که خزانه های « کسری » و « قیصر » را در اختیار خواهد داشت. ولی به خدا سوگند روی زمین کسی پیرو آیین او نیست جز همین سه نفر. (۱)

آخرین نماز جماعت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم

آخرین نماز جماعت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله وسلم در آخرین روزهای حیات خویش، در بستر بیماری بود که ناگهان صدای اذان بلال در گوشها طنین انداخت، پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم با شنیدن اذان با چهره ای شاداب از بستر بیرون آمد، وضو گرفت. دستی بر دوش حضرت علی علیه السلام و دستی دیگر بر دوش فضل بن عباس گذاشت. به سختی به مسجد رفت و نماز صبح را با مردم برگزار کرد. از همه مسلمانان حاضر در مسجد حلاوت طلبید و در حالی به سوی خانه بازگشت، که حضرت علی علیه السلام و فضل زیر بغل آن حضرت را گرفته بودند. (۱)

نماز جماعت به امامت حضرت مهدی علیه السلام

نماز جماعت به امامت حضرت مهدی علیه السلام

بعد از آنکه حضرت عیسی علیه السلام به یاران حضرت مهدی علیه السلام می پیوندد حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به آن حضرت می گوید جلو بایست و با مردم نماز بخوان ولی حضرت عیسی می گوید: نماز برای تو اقامه شده لذا پشت سر حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف می ایستد و نماز می خواند و با او بیعت می کند. (۲)

نظم در نماز جماعت

نظم در نماز جماعت

مرحوم آیت الله العظمی سید ابوالحسن رفیعی که از حکما و مراجع تقلید بود، مدتی که در تهران بودند در مسجد جمعه تهران برای نماز مغرب و عشا اقامه جماعت می نمودند.

۱- منتهی الامال / بهترین پناهگاه، ص ۷۹.

۲- طاووس بهشتیان، ص ۲۸۸ / داستانهای نماز، ص ۴۵.

آیت الله رفیعی به طور منظم به نماز جماعت نمی آمدند، امام خمینی رحمه الله در آن وقت در تهران بود و در نماز جماعت آیت الله رفیعی شرکت می نمود. شبی آیت الله رفیعی دیر کرد. امام خمینی در میان جمعیت برخاست و خطاب به مردم چنین گفت:

ای مردم! بیایید با هم به آقا بگوییم به طور منظم و مرتب، سر وقت تشریف بیاورید، این گونه که ایشان می آیند، وقت بسیاری از مردم تضییع می گردد، همه ما با هم به آقا اعتراض کنیم.

طولی نکشید که آیت الله رفیعی آمد، یک نفر به آقا گفت:

یک سید جوانی می گفت: به آقا بگوییم مرتب بیایند، تقریباً به بی نظمی شما در آمدن، اعتراض داشت!

آیت الله رفیعی فرمود: آن سید کی بود؟

در آن وقت امام خمینی رحمه الله در یک طرف در چند قدمی مشغول نماز بودند، آن شخص امام را نشان داد همین که چشم آقای رفیعی به امام افتاد، فرمود:

ایشان حاج آقا روح الله هستند، مرد بسیار فاضل و وارسته و بسیار با تقوا و منظم می باشند، اگر یک وقت دیر آمدم، ایشان را جلو ببرید تا به جای من نماز بخواند، حق با ایشان است. (۱)

امام خمینی قدس سره و نماز جماعت

امام خمینی قدس سره و نماز جماعت

ظهر روزی که شهید مصطفی خمینی، فرزند گرانقدر امام قدس سره شهادت

رسیده بود، منزل امام پر بود از کسانی که از دور و نزدیک برای عرض تسلیت به محضر ایشان آمده بودند.

اذان ظهر که شد، امام برخاست، وضو گرفت و برای نماز جماعت به مسجد رفت، غافلگیر شده بودم، فکر نمی کردم امام آن روز برای نماز جماعت به مسجد برود. فوراً یک نفر را فرستادم که خادم مسجد را از رفتن امام با خبر کند، اما گویا خادم مسجد در آنجا نبود و آن شخص سریع سجاده ای را از همسایه ها برای امام فراهم می کند.

مردم شهر نجف وقتی فهمیدند امام به مسجد آمده، گروه گروه برای عرض تسلیت به مسجد وارد شدند.

مردم وقتی امام را می دیدند که به صلابت کوه ایستاد و گریه نمی کند، به شدت تحت تأثیر قرار گرفته بودند و گریه می کردند.

امام با آرامش و وقار تمام نماز جماعت ظهر و عصر را خواند و پس از نماز، در مسجد روضه خوانی شروع شد. (۱)

نماز جماعت با سران کشورهای اسلامی

نماز جماعت با سران کشورهای اسلامی

روزی که سران کشورهای مسلمان برای قضیه صلح ایران و عراق به خدمتشان آمده بودند، وسط جلسه بود که اذان ظهر گفته شد، امام قدس سره بلند شدند و فرمودند که من می خواهم نماز بخوانم و چون مقید بودند هنگام نماز خود را با عطر و ادکلن خوشبو کنند. در همان جلسه اشاره کردند که ادکلن من را بیاورید، پس از معطر نمودن خود به نماز ایستادند و دیگران هم

۱- سرگذشت های ویژه از زندگی امام خمینی قدس سره، ج ۱، ص ۶۵ / محراب عشق، ص ۷۳.

پشت سر ایشان نماز جماعت خواندند. (۱)

اهتمام فوق العاده حضرت امام قدس سره به نماز جماعت

اهتمام فوق العاده حضرت امام قدس سره به نماز جماعت

امام خمینی قدس سره می فرمودند: در دوران رضا خان من از یکی از ائمه جماعت سؤال کردم که اگر یک وقت رضا خان لباسها را ممنوع کند و اجازه پوشیدن لباس روحانی به شما ندهد، چه کار می کنید؟ او گفت: ما توی منزل می نشینیم و جایی نمی رویم. گفتم: من اگر پیشنهاد بودم و رضا خان لباس را ممنوع می کرد، همان روز با لباس تغییر یافته به مسجد می آمدم و به اجتماع می رفتم، نباید اجتماع را رها کرد و از مردم دور بود. (۲)

ترک عادت بر اثر خواندن نماز جماعت

ترک عادت بر اثر خواندن نماز جماعت

به رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم گفتند: فلان جوان که در نماز جماعت حاضر می شود، چشم چران است و به نامحرم نگاه می کند!

حضرت فرمودند:

او را به حال خود واگذارید که این نماز جماعت سبب ترک این عادت زشتش می شود.

بعد از مدتی همانطور که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم خبر داده بود آن جوان موفق به توبه از آن عادت زشت شد. (۳)

۱- داستانهای نماز، ص ۹۳.

۲- امام در سنگر نماز، ص ۵۵.

۳- ارزش و اهمیت نماز، ص ۵۶.

عظمت نماز جماعت

عظمت نماز جماعت

مفتی اعظم مصر می گوید:

یکی از مستشرقین مشهور که در قاهره بود، روزی از دانشگاه الازهر و دیگر آثار باستانی بازدید کرد. به همراه او از چند مسجد دیدن کردیم. در یکی از مساجد نماز جماعت برگزار بود. مسلمین در صفهای فشرده با ابهت و هیمنه خاصی به طور هماهنگ تکبیر و سبحان الله می گفتند. یک لحظه دیدم حالت چهره مستشرق تغییر کرد. اول فکر کردم، اتفاقی برایش افتاده است. پرسیدم مشکلی پیش آمده؟ جواب داد: نه، هیبت و عظمت این نماز و عبادت، تمام تنم را مرتعش کرد و از این همه هماهنگی و اتحاد، متعجب هستم. (۱)

خاطره ای از نماز جماعت در حرم مطهر حضرت معصومه علیها السلام

خاطره ای از نماز جماعت در حرم مطهر حضرت معصومه علیها السلام

حجه الاسلام و المسلمین آشتیانی در جلسه ای فرمودند: که مرحوم آیت الله نجفی مرعشی در حرم مطهر نماز جماعت می خواندند که یک وقت صدای شیون از میان زنان بلند شد. بعد از نماز مرحوم آیت الله نجفی با عده ای از نمازگزاران به سمت صدا و شیون زنان رفتند و دیدند که رئیس شهربانی آن زمان به حرم آمده و دارد چادر زنان را از روی سرشان برمی دارد.

حضرت آیت الله نجفی وقتی این صحنه را می بیند ناراحت می شوند و

یک سیلی محکمی به رئیس شهربانی آن زمان می زند. رئیس شهربانی می گوید: « سید با این کارت حکم اعدام خودت را امضاء کردی ».

بعد از سه روز در بازار همانطوری که داشت دنبال زنان می رفت که چادر را از سر آنها بردارد که سقف بازار فرو می ریزد و رئیس شهربانی به جهنم واصل می شود. (۱)

آیت الله حائری و نماز جماعت

آیت الله حائری و نماز جماعت

آیت الله العظمی اراکی قدس سره فرمودند:

در زمان کشف حجاب که به دستور رضا خان صادر شده بود، بنا بود که هر روز یکی از رؤسای شهر قم با زنش به صورت بی حجاب در خیابان راه بروند تا مردم از آنها یاد بگیرند. و علاوه بر این، در اطراف حرم، نزدیکی های غروب زنان بی حجاب را جمع می کردند و تظاهرات راه می انداختند که حضرت آیت الله حائری جهت اقامه نماز جماعت به حرم مطهر نرود. اتفاقاً ایشان یک روز می بیند وضع اطراف حرم بر اثر تجمع زنان بی حجاب خیلی وخیم است، تصمیم می گیرد که برای اقامه جماعت به حرم نرود و به خانه می رود نمازش را می خواند.

شب که می خوابد در عالم خواب سیدی می آید به او می فرماید، که حائری نماز جماعت حرم را ترک مکن و لذا آیت الله حائری با اراده کامل و قوی نماز جماعت حرم مطهر را ادامه داد. (۲)

۱- نماز، پرواز بسوی بی نیاز، ص ۴۸.

۲- مردان علم در میدان عمل، ج ۱، ص ۳۵۴ / نماز، پرواز به سوی بی نیاز، ص ۳۷.

جایگاه اهمیت دهنده نماز جماعت در بهشت

جایگاه اهمیت دهنده نماز جماعت در بهشت

شهید دستغیب در کتاب قیامت و قرآن می نویسد یکی از بزرگان می گوید: در خواب فردی را در بهشت دیدم که در میان قصری بزرگ و باشکوه بر تختی تکیه زده است. جلو رفتم و سلام کردم. اول فکر کردم که او از انبیاست. گفتم: تو کیستی؟ گفت: من در دنیا یک کارگر ساده بودم. پرسیدم: چه کردی که به آن مقام بزرگ رسیده ای؟ گفت: به واسطه انجام دو عمل، یکی روزه هایی که گرفتم و دیگری اینکه در دنیا به نماز جماعت اهمیت می دادم و نمازهایم را همیشه به جماعت می خواندم. (۱)

نماز جماعت در خانه

نماز جماعت در خانه

در احوالات مرحوم آیت الله سیدحسین خوانساری گفته اند که وی هرگز نماز شب و زیارت عاشورا و نماز جماعت را ترک ننمود و هر زمان که برایش عذری پیش می آمد که نمی توانست به مسجد برود، در خانه اش با زن و فرزند خویش نماز جماعت می خواند. (۲)

حضرت ابراهیم علیه السلام و نماز جماعت

حضرت ابراهیم علیه السلام و نماز جماعت

یکی از پیامبران بزرگ الهی که عمر دویست ساله خود را در راه مبارزه با شرک و دعوت مردم به توحید و اطاعت خداوند گذرانید، حضرت ابراهیم علیه السلام بود.

۱- ثواب نماز جماعت و گناه ترک آن، ص ۱۶ / بهترین پناهگاه، ص ۱۰۸.

۲- نماز عارفان، سیدمهدی شمس الدین، ص ۴۱.

عبادت و نماز در مکتب او، یکی از مهمترین وظایف پیروانش به شمار می رفت. آنگاه که آن حضرت از سوی خداوند فرمان یافت تا همسرش هاجر و فرزند نوزادش، اسماعیل را به سرزمین مکه برده و در آن جا اسکان دهد. آماده اجرای دستور الهی شد و به درگاه خداوند عرض کرد:

« رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي ذَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ ». (۱)

پروردگارا! من بعضی از فرزندانم را در سرزمین بی آب و علفی، در کنار خانه ای که حرم تست، ساکن ساختم تا نماز را برپا دارند؛ [تا از اینجا ندای دعوت مردم به نماز برخیزد و اینها نماز را برپا کنند و قیام نماز را به عهده گیرند، وقتی که نماز قیام کرد، ملت در پرتو قیام نماز از هرگونه شرک و طغیانگری منزّه خواهد بود.]

و نیز درباره ابراهیم علیه السلام می خوانیم:

« روزهایی که اسماعیل بزرگ شده بود، در هشتم ذیحجه ای، ابراهیم علیه السلام فرزند را برداشت و لبیک گویان راه « منا » را پیش گرفتند و با پیروان موخیدی که همراه آنان بودند، ابراهیم علیه السلام برای ظهر و عصر و مغرب و عشا، نمازهای جماعتی تشکیل داد. و پیروانش به او اقتدا کردند (و از آن تاریخ تا کنون حدود چهار هزار سال می گذرد) که دره « منا » و بعد صحرای عرفات را با نور توحید و نماز جماعت، جلوه شکوهمندی بخشیدند ». (۲)

نماز جماعت دشمن شکن

نماز جماعت دشمن شکن

یکی از نمازهای دشمن شکن، در طول تاریخ اسلام، همانا نماز جماعت پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم و مسلمین در فتح مکه است.

۱- سوره ابراهیم / آیه ۳۷.

۲- هزار و یک نکته درباره نماز، ص ۵۱ / جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۲۲۸.

در فتح مکه وقتی ابوسفیان و اطرافیان، هیمنه و شکوه پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم و مسلمین را در نماز جماعت دیدند، سخت مبهوت و حیران آن همه عظمت اسلام شدند.

ابوسفیان وقتی دید که پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم در جلو ایستاده و مسلمین پشت سر او به نماز ایستاده اند و با تکبیر او همه تکبیر می گویند و با رکوع و سجودش، همه با او هماهنگ عمل می کنند، مجذوب آن همه عظمت و شکوه گردید.

ابوسفیان که می دید چگونه مسلمین در تبعیت و پیروی از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله وسلم از یکدیگر پیشی می گیرند و دستوراتش را با جان و دل انجام می دهند، نمی توانست آن همه ابهت و احترام را ببیند و خاموش بماند و سرانجام چاره ای جز اسلام آوردن ندید و مسلمان شد. (۱)

نماز جماعت در محاصره دشمن

نماز جماعت در محاصره دشمن

بیمارستان از هر طرف در محاصره دشمن بود. ضد انقلاب بیمارستان را به شدت زیر انواع گلوله گرفته بود. با تاریک شدن هوا، شهید دکتر چمران چند نفر را بیرون بیمارستان گذاشت تا دشمن را سرگرم کنند و به بقیه دستور داد که برای خواندن نماز جماعت بروند داخل بیمارستان خودش با آرامش تمام به نماز ایستاد و ما هم به او اقتدا کردیم.

نماز عاشقانه ای بود. هر لحظه ممکن بود گلوله ای تمام هستی ما را به آتش بکشد، اما چنان در جذبه شور انگیز نماز غرق بودیم که هیچ

نمی شنیدیم. بعد از تمام شدن نماز متوجه شدیم که در این فاصله، چهار گلوله آر.پی.جی. به بیمارستان خورده است. (۱)

اهتمام به نماز جماعت

اهتمام به نماز جماعت

یکی از عبادت‌های روزی نتوانست نماز عصر را با جماعت بخواند. برای جبران این کوتاهی، زمینی را که صد هزار درهم ارزش داشت، در راه خدا صدقه داد.

عابدی می گوید هر شب که به نماز جماعت نمی رسید. آن شب را تا صبح بیدار می ماند و به عبادت و انابه می پرداخت.

از این ربیع نقل شده که یک بار نماز صبح او قضا شد، که برای جبران یک بنده را آزاد کرد.

به ربیع بن حُثیم گفتند چرا شبها را نمی خوابی؟ گفت:

« می ترسم دشمن (خواب) بر من غالب شود و من از فیض نماز شب و شب زنده داری محروم بمانم. (۲)

ترس و وحشت دشمن از نماز جمعه و جماعت

ترس و وحشت دشمن از نماز جمعه و جماعت

مستر همفر جاسوس کهنه کار انگلیس و مؤسس فرقه وهابیت می نویسد:

باید اساس هرگونه نماز جماعتی را با اشاعه اتهامات به ائمه جمعه و جماعات برهم زد و از استقبال مردم از آن کاست.

مخصوصاً لازم است دلایلی بر فسق و فجور امام جماعت ارائه داد تا

۱- صخره ها و پروانه ها، ص ۲۶ / بهترین پناهگاه، ص ۱۰۱.

۲- رساله لقاء الله، ص ۱۰۷ و ۱۰۸ / بهترین پناهگاه، ص ۱۰۶.

هرگونه رابطه ای بین امام و مردم به سوء ظن و دشمنی با او از میان برود. (۱)

خواندن سوره های کوتاه در نماز جماعت

خواندن سوره های کوتاه در نماز جماعت

در روایت می خوانیم: در روزگار رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم معاذ بن جبل در مسجدی نماز جماعت می خواند، اما با خواندن حمد طولانی و سوره بزرگ قرآن، نماز را زیاد طول می داد، تا جایی که یکی از نمازگزاران، نماز را رها می کند و خود نماز فرادی می خواند و سپس سوار مرکب می شود و دنبال کار خود می رود!

اما وقتی رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم از نماز طولانی « معاذ بن جبل » و ناراحتی آن نمازگزار با خبر می شود. کسی را سراغ معاذ می فرستد، تا به او اعلام دارد:

إِيَّاكَ أَنْ تَكُونَ فِتْنًا، عَلَيْكَ بِالشَّمْسِ وَ ضُحَاهَا وَ ذَوَاتِهَا

ای معاذ! پرهیز از اینکه با نماز خود فتنه و ناراحتی برای افراد فراهم کنی، بلکه در نماز خود سوره الشمس و الضحی و اینگونه سوره های کوچک بخوان. (۲)

تاجر صالح

تاجر صالح

مرجع عالیقدر شیعه، آیت الله شیخ جعفر کاشف الغطاء، از علمای طراز اول قرن دوازدهم هجری در یکی از مساجد نجف اشرف اقامه نماز جماعت می نمود.

۱- مردان علم در میدان عمل / ارزش و اهمیت نماز، ص ۵۸.

۲- من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص ۲۵۵ / جلوه های نماز، ص ۳۱۴.

یک روز ظهر، مسلمین به مسجد آمدند و در صفوف جماعت در انتظار تشریف آوردن علامه به سر می بردند، ولی آمدن ایشان طول کشید و آنها از آمدن او مأیوس شدند و برخاستند و نماز خود را فرادی خواندند.

در این وقت، شیخ جعفر به مسجد آمد. دید مردم فرادی نماز می خوانند. بسیار ناراحت شد و آنها را سرزنش کرد و گفت: « آیا در میان شما یک نفر مورد اطمینان نیست که هر گاه من به مسجد نرسیدم، به او اقتدا کنید و نماز را به جماعت بخوانید؟ » مردم از شرم چیزی نگفتند.

در این بین، چشم ایشان به مرد تاجر نیکوکار و موثق و صالحی افتاد، که در گوشه ای از مسجد نماز می خواند.

شیخ جعفر نزد وی رفت و به او اقتدا کرد.

مردم نیز به پیروی از شیخ، صفها را منظم نموده و به آن تاجر صالح اقتدا کردند و دستها به نشانه نیت بالا رفت.

آن تاجر، دریافت که شیخ و مردم به او اقتدا کرده اند، بسیار شرمنده شد.

از طرفی شرعاً نمی توانست نماز خود را قطع کند، و از سوی دیگر خویش را لایق امام جماعتی نمی دانست.

در حالی که عرق شرم از سر و رویش می بارید، نماز را با زحمت به پایان رساند.

بعد از نماز، فوراً برخاست که کنار برود. شیخ جعفر دست او را گرفت و اصرار کرد که باید نماز عصر را نیز بخوانی. وی هر چه اظهار شرمندگی می کرد، فایده ای نداشت.

تاجر گفت: «مرا چه به امام جماعت! مرا کشتید؟...» (۱)

نماز جماعت در روز عاشورا

نماز جماعت در روز عاشورا

ابو ثمامه صیداوی که از یاران حضرت امام حسین علیه السلام بود در روز عاشورا به هنگام ظهر، به خدمت امام علیه السلام شتافت و عرض کرد: جانم به فدای شما باد، دوست داریم نماز ظهر را به جماعت با شما به جای آوریم و آنگاه خداوند را به وسیله شهادت ملاقات کنیم.

حضرت سر به سوی آسمان برداشت و چون از فرا رسیدن وقت ظهر آگاه شد فرمود: نماز را به یادمان آوردی، خداوند تو را از نماز گزاران و ذاکرین قرار دهد. درست گفتی، اینک وقت نماز است.

آن گاه فرمود: از دشمن بخواهید که دست از جنگ بردارد تا ما نماز به جای آوریم. ولی آنها نپذیرفتند (و اهانت کردند و جنگ را شدت بخشیدند. عده ای از جمله حبیب بن مظاهر که اصرار بر حَقَّانیت امام حسین علیه السلام و قبول نماز او داشتند به شهادت رسیدند و در حقیقت شهید راه نماز شدند).

حضرت به زهیر بن قین و سعید بن عبدالله فرمود: پیش روی من بایستید تا نماز ظهر را به جای آورم، ایشان چنان کردند و حضرت با تعداد از اصحاب به نماز ایستادند و عده ای دیگر به نگهبانی مشغول شدند، و بدان صورت در ظهر عاشورا نماز جماعت را (بصورت نماز خوف) با شکوه تمام برگزار کردند.

۱- سفینه البحار، ج ۱، ص ۱۶۲ / قصه های نماز، ص ۴۰.

دشمن نیز برای بر هم زدن نماز جماعت، بارانی از تیر به سمت نمازگزاران پرتاب کرد، اما هر تیری که به سوی حضرت رها می شد ابن سعید بن عبداللّه بود که با حرکت به موقع بدن خود، آن تیر را به جان می خرید و اجازه نمی داد به حضرت اصابت کند.

نماز جماعت پایان یافت و سعید روی زمین افتاد. پس از شهادتش جز زخمهای شمشیر و نیزه، سیزده چوبه تیر بر بدنش یافتند. (۱)

حُرّ و نماز جماعت امام حسین علیه السلام

حُرّ و نماز جماعت امام حسین علیه السلام

بعد از اینکه حُرّ راه را بر امام حسین علیه السلام و یارانش بست و آنها را در نقطه ای متوقف نمود تا زمان نماز فرا رسید و امام علیه السلام خواست با یارانش نماز بخواند.

امام علیه السلام اذان ظهر را گفت و قبل از نماز بین دو لشکر ایستاد رو به سپاه حُرّ کرده، خطبه ای خواند و اتمام حجت نمود، پس از اتمام خطبه و گفتن اذان ظهر، امام علیه السلام رو به حُرّ کرده فرمود: « شما با اصحاب نماز بخوان و من هم با اصحاب خود. حُرّ گفت: ما نیز به شما اقتدا می کنیم » و در نتیجه، هر دو سپاه به امام حسین علیه السلام اقتدا کرده و نماز ظهر را خواندند و شاید نتیجه این نماز جماعت، رستگاری حر و بازگشتش به سوی امام علیه السلام بود. (۲)

ثروت یا نماز جماعت

ثروت یا نماز جماعت

یکی از صحابه رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم مردی است به نام سعد که، هر پنج

۱- منتهی الامال، ج ۱، ص ۲۶۳ / داستان نماز عارفان، ص ۳۸.

۲- سوگنامه آل محمد صلی الله علیه و آله وسلم، ص ۲۱۸.

وقت نماز به مسجد می آمد و نمازهای یومیه خود را پشت سر پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم با جماعت به جا می آورد و اهتمام زیادی به نماز اول وقت داشت.

او مرد تنگدستی بود که گاه گاهی به رسول الله از فقر و تنگدستی شکایت می کرد و از آن حضرت می خواست که برایش دعا کند تا خداوند او را ثروتمند نماید.

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم می فرمود: ای سعد بقدری که بتوانی در دنیا زندگی کنی و دین خود را نگهداری، بهتر است از ثروتی که دین خود را از دست بدهی!

ولی او همچنان برای ثروتمند شدن اصرار می ورزید.

تا اینکه روزی جبرئیل نازل شد و دو درهم به آن حضرت داد و عرض کرد:

یا رسول الله این مبلغ را به سعد بدهید و بفرومائید که تجارت کند!

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم بعد از نماز جماعت او را طلبید و فرمود:

ای سعد: حاضری تجارت کنی عرض کرد یا رسول الله تجارت بدون سرمایه ممکن نیست. دو درهم را به او لطف کردند او شروع کرد به تجارت کردن، کم کم سرمایه او زیادتر شده. هر چه می خرید دو برابر می فروخت کارش به جایی رسیده بود که یک دکان درب مسجد گرفته اموالی فراوان جمع نمود و مشغول معاملات کلی گردید.

گاهی که بلال اذان می گفت و مردم را برای اداء فریضه الهی دعوت می کرد و رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم به مسجد می آمدند. سعد را می دیدند که همچنان مشغول کار است و به نماز حاضر نشده حضرت نماز را خوانده بر

می گشتند و می فرمودند: ای سعد دنیا تو را زیاد مشغول کرده. عرض می کرد: یا رسول الله چه کنم که نه شریک دارم و نه شاگرد. جنسی فروختم به نسیه که باید پولش را بگیرم و متاعی خریدم از دیگری که باید وی بیاید و پولش را بستاند.

به این ترتیب اگر به نماز مسجد حاضر شوم تأثیر فراوانی در کارم پیدا شده ضرر کلی متوجهم خواهد شد.

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله وسلم از این حالت سعد بسیار متأثر شدند. ساعتی گذشت، جبرئیل نازل شد، عرض کرد یا رسول الله خدای تعالی به غم دل شما مطلع شده به جهت غفلت سعد از عبادت و شما کدام حال وی را دوست دارید؟ حالت سابق وی یا حالت امروز او را؟

فرمود: حال گذشته او که به نماز حاضر شده و به یاد خدا بوده و از نظر من با ارزشترین اوقاتش بود.

عرض کرد: آن مبلغی را که به او دادید، پس بگیرید!

هنگام ظهر شد، پیامبر اکرم برای نماز به مسجد آمدند.

سعد را دیدند که مشغول کاسبی است و دقیقه ای از معاملات غفلت نمی کند حضرت فرمود: سعد حال وضع درآمدت خوب شده اگر ممکن است آن دو درهم را به ما پس بده، عرض کرد یا رسول الله اجازه دهید پنجاه درهم تقدیم کنم. فرمودند: نه همان دو درهم ما را پس است.

دو درهم را به حضور پیغمبر خدا تقدیم نموده حضرت از مقابل دکان او گذشتند روزگار وضع زندگانی او را چنان عوض کرد که هر چه به هزار درهم می خرید به پانصد درهم، می فروخت به طوری که با گذشت زمان به

مدت کوتاهی دچار پریشانی و تنگدستی شد! مجدداً سعد رو به مسجد آورد و در اول وقت در نماز جماعت پشت سر پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم حاضر می شد و نمازهای خود را به جا می آورد، رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم و نمازگزاران از اینکه سعد را دوباره در جمع خود مشاهده کردند خشنود شده خدا را شکر کردند.

ای کاش اغنیاء و ثروتمندان، در مساجد و مجالس و نمازها شرکت می کردند و شکر نعمت پروردگار را به جا می آوردند. (۱)

قضای سی سال نماز

قضای سی سال نماز

شخصی اهل مسجد و نماز بود و نماز جماعتش ترک نمی شد، به قدری مقتید بود که زودتر از دیگران به مسجد می آمد و در صف اول جماعت قرار می گرفت و آخرین نفری بود که از مسجد بیرون می رفت.

یکی از روزها کاری برایش پیش آمد که باعث شد اندکی دیر به مسجد برسد. دید در صف اول جماعت جا نیست. مجبور شد در صف آخر قرار بگیرد، ولی پیش خود خجالت می کشید و آثار شرمندگی از چهره اش پدیدار شد.

با خود می گفت « وای بر من! چرا در صف آخر قرار گرفتم؟ »

ناگهان به خود آمد و گفت: این چه فکر باطلی است که بر من چیره شده است. اگر خلوص که روح عبادت است باشد، صف اول و آخر ندارد.

بعد که کمی فکر کرد، ادامه داد: عجب! معلوم می شود سی سال نماز من

آلوده به ریا بوده، و گرنه نمی بایست صف آخر، شائبه ای در دل من ایجاد کند. همان دم توبه کرد و تصمیم گرفت نمازهای سی ساله اش را قضا نماید. (۱)

آگاهی از باطن

آگاهی از باطن

نقل شده! روزی سید هاشم امام جماعت مسجد « سر دوزک » بعد از نماز منبر رفتند. در ضمن توصیه به لزوم حضور قلب در نماز فرمودند: روزی پدرم می خواست نماز جماعت بخواند، من هم جزء جماعت بودم. ناگاه مردی به هیأت دهاتی وارد شد. از صفوف عبور کرد، تا صف اول، و پشت سر پدرم قرار گرفت مؤمنین از اینکه یک نفر دهاتی در صف اول ایستاد، ناراحت شدند. او اعتنایی نکرد، و در رکعت دوم در حال قنوت قصد فرادی کرد، و نمازش را به تنهایی به اتمام رساند. همانجا نشست و مشغول نان خوردن شد.

چون نماز تمام شد، مردم از هر طرف به او حمله و اعتراض کردند. او جواب نمی داد. پدرم فرمود: چه خبر است؟ گفتند: مردی دهاتی و جاهل به مسئله آمد صف، و پشت سر شما اقتدا کرد. آن گاه وسط نماز قصد فردای کرده و نشسته نان می خورد. پدرم به آن شخص گفت چرا چنین کردی؟ در جواب گفت: سبب آن را آهسته به خودت بگویم یا در این جمع بگویم؟ پدرم گفت: در حضور همه بگو! گفت: من وارد این مسجد شدم به امید اینکه از فیض نماز جماعت با شما بهره مند شوم. چون اقتدا کردم، دیدم شما در وسط حمد از نماز بیرون رفتید، و در این خیال واقع شدید که من پیر

شده ام و از آمدن مسجد عاجز شده ام، الاغی لازم دارم، پس به میدان الاغ فروشها رفتید، و خری را انتخاب کردید. و در رکعت دوم در خیال تدارک خوراک و تعیین جای او بودید. من عاجز شدم، و دیدم بیش از این سزاوار نیست با شما باشم، لذا نماز خود را تمام کردم. این را به گفت و رفت، پدرم بر سر خود زد و ناله کرد و گفت: این مرد بزرگی است او را بیاورید! من با او کار دارم. مردم رفتند که او را بیاورند، ناپدید گردید و دیگر دیده نشد. (۱)

نماز جماعت در سرزمین غدیر

نماز جماعت در سرزمین غدیر

مراسم حج به پایان رسید، مسلمانان اعمال حج را از پیامبر عالیقدر اسلام آموختند. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم تصمیم گرفت که مکه را به عزم مدینه ترک گوید، فرمان حرکت صادر گردید، هنگامی که کاروان به سرزمین رابع (۲) که در سه میلی جحفه (یکی از میقاتهای احرام است) قرار دارد، رسید. امین وحی در نقطه ای به نام غدیر خم فرود آمد و او را به آیه زیر مورد خطاب قرار داد.

يا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ... (۳) ای پیامبر آنچه از طرف خدا فرستاده شده به مردم ابلاغ کن و اگر ابلاغ نکنی رسالت خود را تکمیل نکرده ای خداوند ترا از شر مردم حفظ می کند.

لحن آیه حاکی است که خداوند انجام یک امر خطیری را به عهده پیامبر گذارده است.

چه امر خطیری بالاتر از اینکه در برابر دیدگان صد هزار نفر علی علیه السلام را

۱- راهنمای سعادت، ص ۱۰۲ / نماز از دیدگاه قرآن و حدیث، ص ۱۹۴.

۲- رابع هم اکنون بر سر راه مکه به مدینه است.

۳- سوره مائده / آیه ۶۷.

به مقام خلافت و وصایت و جانشینی نصب کند.

از این نظر دستور توقف صادر شد کسانی که جلو کاروان بودند از حرکت باز ایستادند، و آنها دنبال کاروان بودند به آنها پیوستند.

وقت ظهر هوا به شدت گرم بود. مردم قسمتی از ردای خود را بر سر و قسمتی را از زیر پا می افکندند.

برای پیامبر سایبانی به وسیله چادری که روی درخت افکنده بودند درست کردند اول پیامبر نماز ظهر را با جماعت خواند.

سپس در حالی که جمعیت حلقه وار دور او را گرفته بودند بر روی نقطه بلندی که از جهاز شتر ترتیب داده بودند قرار گرفت و با صدای بلند و رسا فرمود:

... مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَاهُ وَ عَادِ مَنْ عَادَاهُ وَ أَحْبِبِ مَنْ أَحَبَّهُ وَ أَبْغِضْ مَنْ أَبْغَضَهُ وَ انصُرْ مَنْ نَصَرَهُ وَ اخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ وَ ادرِ الْحَقَّ مَعَهُ حَيْثُ دَارَ.

هر کس را من مولایم، علی مولای اوست، خداوندا! کسانی که علی را دوست دارند. آنان را دوست بدار، و کسانی که او را دشمن بدارند دشمن دار. خدایا یاران علی را یاری کن، دشمنان علی را خوار و ذلیل نما، و او را محور حق قرار بده. (۱)

نماز جماعت آخوند ملاعباس تربتی (از زبان پسرش)

نماز جماعت آخوند ملاعباس تربتی (از زبان پسرش)

آقای « حسینعلی راشد » در شرح حال پدرش مرحوم حاج آخوند « ملاعباس تربتی » می نویسد: یک شب بسیار سرد زمستانی از « کاریزک » (۲) به «

۱- فروغ ابدیت، ج ۲، ص ۸۴۰.

۲- « کاریزک ناگهانی ها » محل تولد حاج آخوند است، که در پانزده کیلومتری شرقی « تربت حیدریه » واقع شده است.

تربت « می رفتیم، مردی به نام « شیخ حبیب » که از دوستان و مریدان پدرم بود همراه ما بود. یک ساعت به اذان صبح مانده بود، پدرم هم چنانکه پیاده می رفت نماز شبش را خواند و شیخ حبیب نیز با او همراهی می کرد.

چون به حاجی آباد رسیدیم صبح دمید و در آن هوای سرد و باد تندی که می وزید روی آن زمین یخ زده که بدن انسان را خشک می کرد، مرحوم حاج آخوند جلو ایستاد، رو به قبله، نخست اذان و اقامه گفت و شیخ حبیب به او اقتدا کرد و او نماز صبح را با همان طمأنینه و خضوع و توجهی خواند که همیشه می خواند، در حالی که از چشمان من از شدت سرما اشک می ریخت و دانه های اشک روی گونه هایم یخ می بست (و من در آن زمان حدود ۹ یا ۱۰ سال داشتم). (۱)

نماز جماعت در نمایشگاه بین المللی

نماز جماعت در نمایشگاه بین المللی

همه جازن و مرد، دختر و پسر سرگرم بازدید از غرفه های داخلی و خارجی نمایشگاه بودند، ناگهان صدای اذان به گوش رسید که دعوت به نماز و نیایش با خالق را اعلام می کرد.

دنبال صدای اذان حرکت کردم و آدرس مسجد را جویا شدم وقتی به مسجد نمایشگاه رسیدم آنجا مملو از جمعیت نماز گزار بود به سختی جایی را پیدا کرده نماز خواندم.

بعد از پایان نماز جماعت باز هم زن و مرد مسلمان برای اقامه نماز هجوم می آوردند، منظره بسیار روح بخش بود که در میان آن همه غوغای مادی،

۱- هزار و یک نکته درباره نماز، ص ۴۵ / فضیلت های فراموش شده، ص ۱۳۷ و ۱۳۹.

مسجد منادی معنویت می درخشید و بهار انسانیت با نماز می بارید، به راستی با حال و هوای ملکوتی نماز جماعت شور و شکوه خاصی بر فضای نوزدهمین نمایشگاه بین المللی طنین افکنده بود. (۱)

نماز جماعت عزاداران حسینی

نماز جماعت عزاداران حسینی

روز عاشورا بود از هر طرف گریه و ضججه به گوش می رسید، خیابانها مملو از جمعیت زن و مرد، پیر و جوان، همه و همه مشغول عزاداری بودند هیأت مذهبی دسته دسته وارد صحن حضرت معصومه علیها السلام می شدند تا شهادت سرور شهیدان ابا عبدالله الحسین علیه السلام و یارانش را به حضرت معصومه علیها السلام دختر موسی بن جعفر علیه السلام تسلیم بگویند.

در این هنگام ناگهان صدای مؤذن بلند شد الله اکبر! الله اکبر با آن اشک و آهی که هیأت داشتند با آن شور و شوقی که به عزاداری داشتند در عین حال نوحه و سینه زدن و عزاداری را رها کرده و به « نماز جماعت » ایستادند صحن حضرت معصومه صف ها بسته شد و نماز جماعت با شکوه خاصی اقامه و پس از آن به عزاداری پرداختند.

و بدین گونه اهمیت و برتری نماز « خصوصاً نماز جماعت » را بر هر کاری ثابت کردند امیدواریم سایر عزاداران حسینی و مداحان اهل البیت علیهم السلام سرمشق گرفته هنگام نماز که رسید مانند مولایشان امام حسین علیه السلام که ظهر روز عاشورا نماز را بر جنگ مقدم داشت. آنها هم عزاداری و سخنرانی و روضه خوانی، حتی اطعام و پذیرایی را رها کرده و نماز جماعت را در اول

وقت به جا آورند سپس به عزاداری و کارهای دیگر پردازند. (۱)

نماز جماعت در مقابل دشمن

نماز جماعت در مقابل دشمن

بیش از پنج سال بود که رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم از مکه معظمه به مدینه هجرت کرده بودند جنگهای مهم بدر و احد و احزاب را با همه سختیها و مشکلاتش پشت سر گذاشته بودند در این هنگام خبر آوردند که قبیله های غطفان و بنی محارب و انمار و ثعلبه تدارک جنگ می بینند و خود را آماده می کنند تا به مدینه حمله کنند!

پیامبر بزرگوار اسلام با لشگری مرکب از هفتصد مرد جنگی به سوی آنان روانه و در ذات الرقاع فرود آمدند طرفین صف آرائی کرده و آماده جنگ شدند.

دلهره و نگرانی بر دشمن غلبه کرده و بیم و هراس دلهای آنها را پُر کرده بود، بعضی از مشرکین که شتابزده از مسیر لشگر اسلام فرار کرده بودن زنانشان به اسارت مسلمانها درآمده بود.

لحظات بسیار حساسی بود در این هنگام مسلمانها متوجه شدند که وقت نماز ظهر است و باید این فریضه الهی را انجام دهند. لشگر دشمن مقابل آنها در طرف قبله قرار دارد.

پیامبر اسلام جلو ایستاد مسلمانها پشت سر رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم به نماز ایستادند و نماز ظهر را با جماعت خواندند و کفار از دور آنها را می دیدند و رکوع و سجودشان را مشاهده می کردند.

بعد از نماز کفار متوجه شدند که این عبادت آنها بود. گفتند ای کاش در حال نماز حمله می کردیم و آنها را از بین می بردیم! یکی از آنها گفت نگران نباشید اینها غیر این نماز یک نماز دیگر دارند که وقتی مشغول آن شدند ما حمله می کنیم در این هنگام جبرئیل امین نازل و این آیه مبارکه را آورد.

وَ إِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلَتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذْ آسْلِحَتُهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا عَنْ وِرَائِكُمْ... (۱)

که خلاصه معنی آیه مبارکه این است که وقت نماز، مسلمانها باید دو دسته شوند وقتی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم به نماز ایستاد یک عده از مسلمانها با اسلحه شان بیایند اقتدا کنند و رکعت اول را با پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم بخوانند و در رکعت دوم قصد فرادی کنند و نماز را سلام دهند.

و بروند در مقابل کفار قرار بگیرند و آن عده دیگر مسلمانها که نماز نخوانده اند بیایند و در رکعت دوم به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم اقتدا کنند و وقتی که رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم خواست سلام دهد اینها بلند شوند و رکعت دوم نماز را خودشان بخوانند که این گونه نماز را نماز خوف می نامند و این یک معجزه ای بود که از رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم که آن حضرت نماز ظهر را با همه اصحاب با جماعت خواند و کفار چون مشاهده کردند تصمیم گرفتند که در نماز عصر حمله کنند این آیه نازل شد و حضرت نماز عصر را به این کیفیت انجام دادند و تمام نقشه های کفار نقش بر آب شد.

آنها نماز را در اول وقت با جماعت در مقابل دشمن به جا آوردند و بعد

به جنگ پرداختند و دشمن را تار و مار کردند و غنائم بسیاری هم نصیب آنها گردید. (۱)

اقامه نماز جماعت در اول وقت

اقامه نماز جماعت در اول وقت

« ابراهیم بن موسی قزاز » روایت می کند:

به همراه امام رضا علیه السلام برای استقبال تعدادی از سادات و قوم و خویشان او، از شهر خارج شدیم، اندکی راه پیمودیم که وقت نماز رسید، آن حضرت راه خود را کج کرد و در یک ساختمان قدیمی توقف نمود، و به من فرمود: برای نماز اذان بگو.

گفتم: ای مولای من، اندکی صبر کنیم تا یاران ما هم برسند و در نماز جماعت شرکت کنند. آن حضرت فرمود:

غَفَرَ اللَّهُ لَكَ لَا تُؤَخِّرَنَّ صَلَاةَ عَنْ أَوَّلِ وَقْتِهَا إِلَى آخِرِ وَقْتِهَا مِنْ غَيْرِ عَلَيْهِ عَلَيْكَ أَوَّلَ الْوَقْتِ. فَادْنُتْ وَ صَلِّينَا. (۲)

خداوند تو را مورد رحمت خویش قرار دهد، هیچ گاه نماز را بی جهت از اول وقت به تأخیر مینداز، و بر تو باد به اول وقت. آن گاه من اذان گفتم، و در اول وقت نماز را با امام رضا علیه السلام به جماعت برگزار کردیم.

حاج شیخ عباس قمی رحمه الله و نماز جماعت

حاج شیخ عباس قمی رحمه الله و نماز جماعت

یکی از فضیلتی معاصر می گوید: در یکی از ماههای رمضان از مرحوم حاج شیخ عباس قمی رحمه الله خواهش کردیم که در مسجد گوهرشاد نماز جماعت برپا کند و امامت آن را بپذیرد، اصرار و خواهش ما را قبول کرد و

۱- نماز اول وقت، ص ۱۵ / تفسیر منهج الصادقین، ح ۳، ص ۱۰۰.

۲- بحار الانوار، ج ۸۰، ص ۲۱.

نماز ظهر و عصر در یکی از بُستانهای آن جا اقامه شد. هر روز جمعیت نمازگزاران فزونی می یافت، هنوز به ده روز نرسیده بود که مردم اطلاع یافتند و جمعیت فوق العاده زیاد شد.

یک روز پس از اتمام نماز ظهر، آیت الله حاج شیخ عباس قمی رحمه الله به من، که نزدیک ایشان بودم گفتند: « من امروز نمی توانم نماز عصر بخوانم » از مسجد رفتند و دیگر آن سال را برای نماز جماعت نیامدند. چون خدمت ایشان رسیدم و از علت ترک نماز جماعت پرسیدم، گفتند:

حقیقت این است که در رکوع رکعت چهارم متوجه شدم که صدای اقتدا کنندگان که پشت سر من می گفتند « یا الله ، یا الله ، ان الله ، مع الصّیابین » از محلی دور به گوش می رسید، و این صداها مرا متوجه کرد که جمعیت زیادی برای نماز آمده است و این، مرا شادمان کرد و خوشم آمد، بنابراین من برای امامت نماز جماعت، شایسته نیستم و اهلیت ندارم! (۱)

شیخ علی مقدّس قدس سرهو نماز جماعت برای خدا

شیخ علی مقدّس قدس سرهو نماز جماعت برای خدا

یکی از دوستان می گفت: در موقع ورود مرحوم آقا شیخ علی مقدّس رحمه الله به شهر تهران، من در تهران بودم، وی راهی خراسان بود ولی از او خواستند در تهران اقامه جماعت کند وی دعوت آنها را پذیرفت و نماز جماعت برپا شد. مردم زیادی در جماعتش حاضر می شدند. این امر باعث شد تا بعضی از ائمه جماعت از آن مرحوم رشک برند. در یکی از روزها که مرحوم شیخ سوار مرکب خود به قصد زیارت شاه عبدالعظیم در حرکت بود با سر به

۱- فوائد الرضویه، مقدمه کتاب / هزار و یک نکته درباره نماز، ص ۴۳.

زمین افتاد و از هوش رفت او را به بیمارستان منتقل نمودند. و تحت معالجه قرارش دادند. وی چند هفته ای را در آن جا ماند تا حالش بهتر شود. در این مدت آن افراد از این فرصت استفاده نموده شایعه انداختند که شیخ در اثر ضربه مغزی دچار دیوانگی و جنون گشته. شیخ وقتی بهبودی یافت دوباره جهت اقامه جماعت روانه مسجد شد.

مسجد را دوباره پر از نمازگزاران یافت. شخصی شیخ را همراهی می کرد می گوید: در اثنای راه زمزمه ای از شیخ شنیدم که می گفت: کجایند افرادی که نسبت جنون به تو داده اند تا تو را از چشم مردم ساقط کنند. بیایند و مشاهده کنند که مسجد پر از نمازگزاران است.

ولی ناگهان دیدم که شیخ برگشت بدون آنکه وارد مسجد شود و نماز جماعت بخواند، من علت بازگشت را پرسیدم؟ فرمود: چون شک دارم که این نماز جماعت برای خدا باشد. وقتی نمازگزاران از جریان اطلاع یافتند به سراغ شیخ آمدند و هر چه اصرار کردند که او را به جماعت ببرند قبول نکرد و تا وقتی که در تهران بود اقامه جماعت نکرد و سپس روانه مشهد مقدس شد. (۱)

اجابت دعایی که در نماز خواسته شده بود

اجابت دعایی که در نماز خواسته شده بود

دو ساعت قبل از شهادت شهید « اخباری » بچه ها نماز جماعت را به امامت ایشان خواندند. او مشغول خواندن قنوت بود، که یک مرتبه بچه ها می بینند صدای دعای ایشان کوتاه شد و بچه های صف جلو در حال نماز

۱- یکصد داستان خواندنی، ص ۵۰ / داستانها و حکایات نماز، ج ۲، ص ۹۷.

می شنیدند که ایشان در قنوت می گوید: « اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنَا تَوْفِيقَ الشَّهَادَةِ فِي سَبِيلِكَ »

او دو ساعت بعد، وقتی که می خواست یک سری موانع را با مواد منفجره از بین ببرد، به وسیله یک گلوله خمپاره به شهادت رسید و از جنازه اش چیزی باقی نماند. (۱)

مکبر

مکبر

عراقی ها از اجتماعات واهمه عجیبی داشتند، به خصوص نماز جماعت، برادران آزاده هم در اقامه آن خیلی مصر بودند، با گذاشتن نگهبان کار خود را می کردند.

روزی یکی از بچه ها اذان گفت و آنها فهمیدند. آمدند و او را بردند، شکنجه کردند و بعد در سلول انفرادی زندانی اش نمودند. خیلی در فشار و سختی بود. در آن چله تابستان، روزی یک لیوان آب آنهم آب گرم به او می دادند. مدتی گذشت بعد برای آزادی اش شرط گذاشتند.

به شرطی تو را آزاد می کنیم و دست از سرت برمی داریم که بروی جلو همه بگویی اشتباه کردم. آن برادر با وجود آن همه شکنجه و زندان و سختی حاضر نشده بود ذره ای از موضع حق خود عقب بنشیند، به عراقی ها گفت: من هرگز از عقیده ای که برایش جنگیده ام دست برنمی دارم.

با این حرف بعضی های خشمگین، دوباره با مشت و لگد به جانش افتادند و آن چنان زدند که کلیه اش را از دست داد. و دردی جانسوز به جانش چنگ انداخت، با تمام این تهدید و زدن ها او در همان شب اول آزادی که در میان

۱- خاطرات کوتاه از عملیاتهای بزرگ، ص ۴۵ / داستانها و حکایات نماز، ج ۲، ص ۶۸.

ما آمد. مکبر نماز جماعت شد و تکبیر گفت! این نماز جماعت ها تا آخر اسارت ادامه داشت. (۱)

آیه « و جعلنا... »

آیه « و جعلنا... »

سه سال از اسارت می گذشت، تصمیم گرفته بودیم از این پس نماز را به جماعت برگزار کنیم، روز موعود یکی را پشت پنجره گذاشتیم تا به محض آمدن نگهبان، ما را خبر کند، نماز جماعت که شروع شد، جاسوسها به نگهبان خبر دادند، او یک شب قبل از برگزاری نماز، سینه خیز تا پشت پنجره آسایشگاه آمده به کمین نشسته بود و ما غافل از او. همین که نماز شروع شد او برخاست و امام جماعت و ۳۵ نفر مأموم را شناسایی کرد.

گفتیم فردا دیگر کار همه ساخته است، مخصوصاً پیشنماز، صبح که در باز شد اول به سراغ امام جماعت آمد. اما هر چه گشت پیدایش نکرد به آسایشگاه دیگر رفت و بعد برگشت و در جستجوی پیشنماز به هر دری زد او را نیافت، در صورتیکه پیش چشمانش بود! یکی از بچه ها به شوخی گفت: شاید از میان دیوار بیرون رفته.

و او گیج و متحیر شده دائم می گفت:

« الله عظیم! الله عظیم! »

او که رفت پیشنماز گفت:

می دانید بچه ها، من آیه « وَ جَعَلْنَا ... » را خوانده بودم. (۲)

۱- فریاد بلند اسارت، ص ۲۰، به نقل از حسین روانشاد، تبریز.

۲- فریاد بلند اسارت، ص ۴۸، به نقل از امیر تجلی فرد، دزفول.

قبول نماز جماعت به سبب یک آه

قبول نماز جماعت به سبب یک آه

در زمان پیامبر اسلام شخصی برای نماز به مسجد رفت ولی با کمال تعجب مشاهده کرد مسلمین در حال خروج از مسجد می باشند لذا پرسید: چرا شما از مسجد بیرون می آید مگر امروز نماز جماعت برپا نبود؟ گفتند: چرا ولی شما دیر به مسجد آمدید.

وی آه سوزانی کشید، شخص زرنگی متوجه شد و به او گفت: دوست من شما ناراحت نشوید من ثواب نماز جماعت را به شما می دهم در عوض شما هم ثواب آن آه سوزان را به من بده، او نیز قبول کرد و از هم جدا شدند.

شخصی که به نماز نرسیده بود شب در خواب دید که هاتفی به او می گوید: مرحبا به تو که به آب حیات رسیدی و به خاطر آه سوزانت که به فلاخی بخشیدی خداوند نماز تمام آن افرادی که در آن روز در نماز جماعت شرکت کرده بودند قبول نمود. (۱)

سکوت در نماز جماعت

سکوت در نماز جماعت

سجده آخر نماز مغرب بود. یاران و اصحاب و شاگردان، به علامه بحر العلوم اقتدا کرده و سه رکعت نماز را در پشتِ مرقد مطهر امام هادی علیه السلام و امام حسن عسگری علیه السلام به جای می آوردند. تشهد نیز تمام شد و علامه با ابهت خاصی گفت: «السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ» و بعد سکوت بود و سکوت.

همه گمان کردند که فراموشی به آن جناب دست داده است پس از چند دقیقه، گل سرود عشق از زبان علامه شنیده شد: «
السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ»

هیبت و عظمت علامه، مانع آن شد تا راز سکوت وی در نماز را بپرسند. وقت شام، آخوند زین العابدین سلماسی و دوست دیگرش، پای سفره نشستند، اما دست به غذا نبردند.

علامه گفت: « شام بخورید »

دو نفر عرض کردند: « اگر علت سکوت در بین نماز را بیان فرمایید، غذا می خوریم و گرنه، نه ».

از خصوصیات بحرالعلوم این بود که اگر کسی سر سفره او می نشست و غذا نمی خورد، بسیار بدش می آمد و ناراحت می شد.

لبخندی زد و گفت: حالا شام بخورید، بعد علت سکوت را برای شما بیان می کنم.

بعد از صرف غذا، لب وا کرد: « چون من سلام اول را گفتم، ناگاه دیدم امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف به زیارت جد و پدرش به حرم تشریف آوردند، پس زبانم لکنت پیدا کرد و از هیبت آن حضرت، قدرت تکلم نیافتم.

از طرف دیگر، چون در نماز بودم، قدرت برخاستن هم نداشتم و نمی توانستم نماز را قطع کنم در مقام احترام امام، آن قدر لکنت زبان من ادامه داشت تا امام از زیارت مرقد عسگریین علیه السلام فارغ شد و مراجعت فرمود. آن وقت به حال خویش آمدم و زبانم جریان پیدا کرد و سلام دوم نماز را

نماز جماعت در سه وقت

نماز جماعت در سه وقت

در بیان حالات و عبادت‌های علامه محقق سید محمد تقی شوشتری آمده است. که ایشان نمازش را در صبح و ظهر و مغرب در مسجد به جماعت می خوانند. بعد از نماز صبح تا طلوع آفتاب، در محراب مسجد، قرآن و دعا می خواند و شبها پس از نماز، برای مردم مسأله و احکام می گفت: ایشان مقتید به نوافل به خصوص نافله شب بود و در شرایطی که ایام نقاهت را با کهولت سنی می گذراند و توان رفتن به مسجد را نداشت قسمت زیادی از وقت خود را صرف تلاوت قرآن می کرد. (۲)

آخرین نماز جماعت

آخرین نماز جماعت

پس از قطعنامه قرار شد تبادل اسرا انجام شود. مقامات صلیب سرخ آمدند و گفتند: آزادی شما حتمی است و ما الآن می خواهیم اسامی شما را برای آزادی بنویسیم. ما هم فرصت را غنیمت شمرده با خیال راحت وضو گرفتیم و جلو چشم مزدورانی که دیگر جز حرص خوردن کاری نمی توانستند بکنند نماز جماعتی بدون کتک، با شکوه و دلچسب اقامه کردیم. آنها فقط داد می زدند نماز را به جماعت نخوانید!

اما بچه ها آخرین نماز اردوگاه را با صبر و طمأنینه خواندند. (۳)

۱- فوائد الرضویه، ص ۶۸۰ / قصه های نماز، ص ۱۹.

۲- ستاره درخشان شوشتری، ص ۳۶ / بهترین پناهگاه، ص ۹۱.

۳- فریاد بلند اسارت، ص ۳۸، به نقل از اسفندیار بهمنی.

بخش پنجم: نماز جماعت در کلام اندیشمندان

اشاره

بخش پنجم: نماز جماعت در کلام اندیشمندان

زیر فصل ها

استاد گوویلیام (Coriliam)

محمد گلایتون (Mohammad Clayton)

دکتر فیلیپ. ک. حتّی (Dr. Philipe.K. Hata)

دکتر روژه گارودی (Dr. Roje Carodi)

ژوزف ارنست رِنان (Josef. Ernesr. Renan)

لوروا (Lorya)

سرتوماس آرنولد (Sir Tomas Arnold)

استاد هراس لیف (Heras Leef)

استاد ی. هیل (Y. Hill)

محمد پور جفیلد (M. Poor. Jefild)

استاد گوویلیام (Coriliam)

استاد گوویلیام (Coriliam)

« استاد عبدالله گوویلیام » انگلیسی، متولد ۱۸۸۷ میلادی، که در سنّ سی و یک سالگی مسلمان شده بود، افراد زیادی را به اسلام دعوت کرد و به سال ۱۸۸۹ کتاب « آئین اسلام » را به زبان انگلیسی تألیف نمود، و کتاب او در سال ۱۳۲۰ هجری شمسی به زبان فارسی ترجمه شد، ایشان درباره منظره ای که سبب جلب او به اسلام گردیده، می گوید:

« با یک کشتی بخاری عازم « طنجه » در کشور مغرب بودم، ناگهان دریا طوفانی شد و کشتی در حال غرق شدن قرار گرفت،

تمام سرنشینان با عجله و اضطراب زیاد مشغول بستن چمدانها و اثاثیه خود شدند، و با هول و هراس به این طرف و آن طرف می دویدند و نمی دانستند باید چه کنند؟

در آن حال عده ای مسلمان را دیدم که در یک صف ایستاده و مشغول عبادت شده اند، کسی از آنان پرسید: چه می کنید؟ آنان گفتند: نماز می خوانیم. آن شخص پرسید: از این که کشتی در حال غرق شدن است، ترسی ندارید؟ یکی از افرادی که به طرف نماز می رفت پاسخ داد: نه، زیرا ما برای خدایی نماز می خوانیم، که همه کارها تحت فرمان اوست، و اگر او بخواهد ما زنده می مانیم، و اگر او بخواهد تسلیم مرگ می شویم».

آری، آن نماز و آن مطالب باعث شد، که «گوویلیام» درباره اسلام به

مطالعه و تحقیق پردازد و سپس مسلمان شود. (۱)

محمد کلایتون (Mohammad Clayton)

محمد کلایتون (Mohammad Clayton)

« محمد کلایتون » آمریکائی، که منظره زیبا و جذاب نماز جماعت مسلمانان، او را به اسلام جذب کرده، داستان را این طور بازگو می کند:

مسلمانان صفهای طولانی را که پشت سر هم قرار می گرفت، تشکیل می دادند. ما در عین حال که با سکوت کامل نظاره گر این منظره بودیم، بسیار شگفت زده شده بودیم، زیرا هیچ گونه امتیازی بین افراد این جمعیت دیده نمی شد. در بین آنها مردمان سفید پوست و زرد پوست، فقیر و دولتمند و تهیدست و تاجر وجود داشت و همه آنها پهلو به پهلو ی یکدیگر نشسته بودند، بدون این که اصلاً توجهی به اختلاف نژاد و اختلاف ثروت و شغل خود داشته باشند... آری، روح برادری که در این جمعیت (دارای اختلاف ظاهری) احساس می گردید، چنان اثری داشت که به آسانی از بین نخواهد رفت، از آن روز تا به حال سه سال می گذرد، و من بسیار خوشحالم که دو سال از این سه سال را در دامن اسلام به سر برده ایم.

باری، اکنون هم که مسلمان شده ام، هنوز خود را در میان جمعیتی حس می کنم، که دور هم گردآمده و شب یا روز به آن صدای زیبا اذان و نماز گوش فرا می دهند، و اخلاص واقعی و همراه با صداقت خود را نسبت به خدای خویش به نمایش می گذارند. (۲)

۱- راه تکامل، ج ۷، ص ۲۱۱ / جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۳۳۱.

۲- عبادت در اسلام، ص ۱۱۲ / جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۳۳۰.

دکتر فیلیپ. ک. حتّی (Dr. Philipe.K. Hata)

دکتر فیلیپ. ک. حتّی (Dr. Philipe.K. Hata)

استاد دانشگاه پرینستون (متولد ۱۸۸۶ م)

این تاریخ نویس مسیحی آمریکایی در کتاب تاریخ عرب می نویسد:

هیچ یک از عبادات عمومی به شکوه و سادگی نماز جماعت مسلمانان نیست، که نماز گزاران با قامت راست و صف های منظم در مسجد ایستاده حرکات امام را با دقت و احترام پیروی می کنند. واقعاً دیدار چنین منظره ای در بیننده، اثر عمیقی می گذارد.

این نماز جماعت، یک وسیله برای ایجاد انضباط در دل فرزندان مغرور و خود پسند صحرا بود و در آنها اثری فوق العاده داشت.

احساس مساوات اجتماعی و درک مصالح عمومی و توجه به یک هدف را در ایشان پرورش داد. و نیز فکر برادری را (که دین محمد صلی الله علیه و آله وسلم آن را به جای روابط خویشاوندی نهاده بود) در اجتماع مؤمنان تقویت کرد.

بنابراین مسجد برای مسلمانان، نخستین میدان تمرین بود. (۱)

دکتر روژه گارودی (Dr. Roje Carodi)

دکتر روژه گارودی (Dr. Roje Carodi)

دانشمند و فیلسوف مشهور فرانسوی می نویسد:

« در نماز، انسان به خود باز می گردد و همه راستی را در وجود خویش احساس می کند. و چنین است که انسان با ایمان به ستایش وادار می شود.

در نماز، همه مسلمانان جهان در برابر محرابهای تمام مساجد که به سوی کعبه ساخته شده است در صفهای فشرده، با همدلی و حضور خود به طور

گسترده و عمیقی مجذوب مرکز خود و بنیاد خود می شوند» (۱).

ژوزف ارنست رنان (Josef. Ernesr. Renan)

ژوزف ارنست رنان (Josef. Ernesr. Renan)

نویسنده و فیلسوف فرانسوی (۱۸۲۳ _ ۱۸۹۲ م) می نویسد:

« برخلاف سخنان ناروایی که درباره اسلام و عرب شنیده بودم، هرگاه وارد یکی از مساجد مسلمانان می شدم، صحنه های دلپذیر و جذابی را می دیدم، که به خود لرزیده و افسوس می خوردم، که چرا من مسلمان نیستم؟! » (۲).

لوروا (Lorya)

لوروا (Lorya)

لوروا، اسقف بزرگ مسیحی می گوید:

« هرگز دیده نشده است که کسی برای اولین بار با مسلمانان برخورد کند و تحت تأثیر قرار نگیرد و مجذوب مظاهر دینی و عقیده و ایمان آنان نشود...»

اما نماز جماعت، بخصوص در روز جمعه که گاه ممکن است عده نمازگزاران از پانزده هزار نفر نیز تجاوز کند و همه غرق در نماز و عبادت باشند و با خضوع و خشوع به درگاه با عظمت خداوند روی آورند، هر حرکتی از حرکات و اعمال آنها خود، نموداری از بالا-ترین آثار و نشانه های تعظیم و خوف و ترس در برابر خداوند است، با این اوصاف چنانچه شخصی در طول دوران حیات خود، حداقل یکبار هم که شده برای تماشای عظمت و شکوهی که در سیمای این نمازگزاران موج می زند بپردازد،

۱- هشدار به زندگان، روژه گارودی، ترجمه علی اکبر کسمایی، ص ۲۵۹ / خلوتگه راز، ص ۱۹۸.

۲- جلوه های نماز در قرآن و حدیث، ص ۳۳۳ / محراب عشق، ص ۹۱.

بی گمان تحت تأثیر و جذبه آن قرار گرفته و موجب شگفتی و تعجب در اعماق قلبش خواهد شد و نیز با دیدن این عظمت و جلال که از عبادت این گروه پدیدار می گردد، امتیاز این نوع عبادت از سایر عبادات نزد او آشکار خواهد شد. (۱)

سرتوماس آرنولد (Sir Tomas Arnold)

سرتوماس آرنولد (Sir Tomas Arnold)

«سرتوماس آرنولد» دانشمند معروف اروپایی در کتاب «دعوت به اسلام» بیان می کند: نماز جماعت با این وضع منظم و مرتب، عبادت خدائی بزرگ است، که موجب امتیاز مسلمانان از دیگران می گردد و زندگی دینی آنان را مشخص می سازد، و زیاد مشاهده شده جهانگردان و دیگران در مشرق زمین، تحت تأثیر این آئین و عبادت معنوی قرار گرفته اند.

آری، وقتی انسان مشاهده می کند، پانزده هزار نفر در مسجد جامع «دهلی» هند روز جمعه آخر ماه رمضان، همه به نماز ایستاده اند و همه غرق در عبادت می باشند، و بزرگترین شعار اسلامی را به نمایش گذاشته اند، با خود می گوید: «به راستی کسی نیست که این صحنه زیبا را مشاهده کند و قلبش تحت تأثیر آن قرار نگیرد، و این روش عبادت را بر سایر مراسم دینی ممتاز نشمارد».

برای نماز صبح در وقت معین اذان گفته می شود، ظهر این اذان تکرار می گردد و مردم را شیفته و منقلب می سازد، شب نیز اذان گفته می شود و مردم را به نماز فرا می خواند، و در این اوقات، عظمت و جلال ایمان و

عبادت به نمایش گذاشته می شود، و انسان این معنویت و خلوص را در مسلمانان به چشم خود می بیند» (۱).

استاد هراس لیف (Heras Leef)

استاد هراس لیف (Heras Leef)

این دانشمند اروپایی درباره نماز جماعت می گوید:

« من بسیاری از کلیساها و معبدها را دیده ام که در آن جاها مساوات برقرار نیست و طبیعتاً معتقد بودم که باید همین تبعیض در داخل معابد اسلامی (مساجد) هم حکم فرما باشد. ولی هنگامی که در روز عید فطر، در مسجدی در لندن، ملاحظه کردم که عالیتترین نوع مساوات در میان مسلمانان وجود دارد. سخت دستخوش حیرت گردیدم. من دیدم که نژادهای مختلف و شخصیت های عالی و دانی، در کنار یکدیگر قرار گرفته اند و برادرانه مشغول عبادت هستند و همچنین مانند آن منظره را در مسجد نوبنیاد از بلاد ممباساه نیز دیدم که کارگران با سیاستمداران دست می دهند و تکلفات و تشریفات از میان آنها برداشته شده است. هیچ کس در هیچ مقامی، از ایستادن در کنار دیگران برای نماز جماعت ناراحت نیست و همه در پیشگاه خداوند برابرند. هیچ کس را بر دیگری برتری و رجحان نیست. هنگامی که پیشوا و امام مسجد مسلمانان، به من گفت که به عقیده مسلمانان همه انبیاء بر حق بودند و کتاب های آنها از جانب خداوند است، گمان کردم گوشم بد شنیده است. زیرا این نخستین باری بود که از یک رهبر دینی چنین سخنی را می شنیدم. از این رو دیگر برای من شکی باقی نماند که دین اسلام صلاحیت

دارد که دین جهانی گردد» (۱).

استاد ی. هیل (Y. Hill)

استاد ی. هیل (Y. Hill)

دانشمند محقق، آقای ی. هیل در کتاب تمدن غرب می نویسد:

« از روزی که اسلام ظاهر شد، نماز یگانه شعار اسلامی به صورت یک ضرورت درآمد، ارتباط این نماز با مسیحیت و یهودیت هر چه باشد نیروی خاص و اهمیتی فوق العاده در بین مسلمانان پیدا کرد. و بعدها به صورت « نماز جماعت » به اقتداء امامی که اغلب، خود (حضرت) محمد صلی الله علیه و آله وسلم بود، اقامه می شد. هر کس به هنگام نماز جماعت، اجتماع مسلمانان را مشاهده کند که برای نماز صف بسته اند و با نظام خاص در کمال وقار و با طرز حیرت انگیزی رکوع و سجود می کنند، به شگفت درآمده، آثار تربیتی آن را در روان مسلمین (از همان روزهای نخستین) درک خواهد نمود.

کافی است که ما نقش این نماز را مورد بررسی قرار دهیم که چه تأثیر مهمی در پیدا کردن روح نماز و حفظ نظام داشته است، آنگاه به خوبی در می یابیم که در حقیقت « نماز » برای مسلمین مانند یک آموزش نظامی بوده است. و همین نظم مسلمانان در نماز، و اجتماع با شکوه آنان، روح وحدت و یگانگی را زنده کرده، برادری، مساوات، برابری و دیگر دستاوردهای اجتماعی اسلام را عملاً ایجاد می نموده است» (۲).

۱- راه تکامل، ج ۳، ص ۱۰۲ / خلوتگه راز، ص ۲۰۲.

۲- اسلام از دیدگاه دانشمندان جهان، ج ۱، ص ۳۸۴ / محراب عشق، ص ۷۸.

محمد پور جفیلد (M. Poor. Jefild)

محمد پور جفیلد (M. Poor. Jefild)

یکی از دانشجویان آلمانی که اکنون به نام محمد پور _ جفیلد معروف است، اسلام اختیار کرد. خبرنگار مجله « حضاره الاسلام » در آلمان غربی از وی پرسید چرا مسلمان شدید؟ در پاسخ اظهار کرد: نماز، آری نماز اسلامی مرا به این آیین مقدس ترغیب نمود.

در راه شناسایی اسلام گامهای بلندی برداشتم و روز به روز معرفتم زیادتر شد. در مرحله اول تنها محرک من برای شناخت دین، نماز بود. در سه سال قبل که از طریق یکی از دوستان قدیمی در روز تولد رسول اکرم صلی الله علیه و آله وسلم با دانشجوی مسلمانی آشنا شدم و در جلسه آنها شرکت کردم ناظر نماز خواندن آنها بودم، ابتدا حرکات رکوع و سجود آنان، در نظرم مضحک جلوه می کرد! چون در آن زمان برآستی نمی توانستم به معنای عمیق و ریشه دار این حرکات وقوف پیدا کنم، تقریباً بعد از یک هفته متوجه شدم که همان مشاهده چند دقیقه ای آن حرکات به ظاهر بی معنی، انقلابی عمیق در من ایجاد نموده است؛ انقلابی که نمی توانم آن را وصف کنم. وجدانم بیدار گشته و مرا به تفکر و تحقیق فرمان می داد. تصمیم گرفتم که این آیین را، آن طور که هست بشناسم آیینی که می تواند به وسیله حرکات هماهنگ کاملی که نماز نام دارد. جسم و جان را در برابر پروردگار یکتا به کرنش و تعظیم وا دارد. (۱)

۱- چرا مسلمان شدم؟، ص ۱۷ / درسهایی از مکتب اسلام، سال ششم، شماره ۹، ص ۶۲

بخش ششم: سخنی با متولیان و مروجان فرهنگ نماز

اشاره

بخش ششم: سخنی با متولیان و مروجان فرهنگ نماز

سفید است

توصیه های کلی به برنامه سازان

اشاره

توصیه های کلی به برنامه سازان

زیر فصل ها

ضرورت توجه به نماز(۱)

علل بی توجهی به نماز

توجه به راه های درمان

ضرورت توجه به نماز

ضرورت توجه به نماز(۲)

ایمان ستونی است که آدمی را در طوفان زندگی حفظ می کند و در شرایط تزلزل درونی و بیرونی، تکیه گاه انسان است. اعتقاد به خدا عامل حل بسیاری از تضادها و درگیری های فکری و کشمکش های درونی و وسیله ای برای دست یابی به آرامش است. دوران نوجوانی مرحله بیداری است و این بیداری عاملی برای رشد معنوی، اخلاقی و برای پیشگیری است.

در این حال تربیت دینی در نوجوانی، توجه دادن او به نماز، عبادت و ایجاد رابطه انس بین او و خداست که نه تنها احساسات مذهبی او را راضی نگه می دارد بلکه تمایلات طبیعی و هواهای نفسانی او را هم مهار کرده و رفتار او را تحت کنترل در می آورد.

دیگر اینکه احساس رنج درونی، فشار عاطفی، نگرانی، ترس و آشفتگی که از ویژگی های این دوره است به وسیله نماز می توان آن را از بین برد.

از شیوه های والدین این است که بعضی از نوجوانان به نماز توجهی ندارند، در این رهگذر ما با والدینی مواجهیم که اهل عبادت و تقوایند ولی فرزندان آن ها افرادی بی توجه و بی نمازند. البته چنین وضع و حالتی در نوجوانانی که تمرینات مذهبی را از سنین کودکی و حتی خردسالی بصورت امری لذت بخش با چشیدن عواطف گرم والدین و بدون تحمل فشار آغاز کرده اند به ندرت دیده می شود و این خود نشان دهنده اهمیت دوران کودکی و پایه گذاری درست این سنت حسنه و فریضه است.

آنچه که در شرایط فعلی ضروری می نماید اینکه خانواده ها در درجه اول و وسایل ارتباط جمعی نیز در کنار آن ها، پیش از آنکه وسایل گمراه کننده کودکان و نوجوانان ما را از سفره دیانت دور دارند باید تمهیداتی بیاندیشند و با اقدامات پیش گیرانه و پایه گذارانه آن ها را متوجه نماز که یگانه وسیله صیانت انسان در برابر طوفان حوادث است. آشنا سازند.

علل بی توجهی به نماز

علل بی توجهی به نماز

تا از ریشه و اساس امری سر در نیاوریم و آن ریشه را نخشکانیم نمی توانیم اقدامی سازنده داشته باشیم. قبل از هرگونه تصمیم گیری در مورد واداشتن نوجوان بی اعتقاد به نماز باید با تحقیق جامع دریابیم که علل بی توجهی به نماز چیست؟ حرف و سخن آن ها چیست؟ آیا از والدین و مربیان، الگوهای تربیتی سرخورده شده و می خواهند عصیان خود را نشان دهند؟ یا بر اثر تنبلی و بی حوصلگی است؟ در این رابطه باید از دو منظر به بررسی نشست:

الف: بررسی هایی که در خانواده صورت می گیرد و خانواده ها با شناخت مشکلات به مداوای آن همت خواهند گماشت.

ب: وظیفه رسانه اسلامی که این مهم در مرحله اجتماعی و در سطح وسیع و مقطع سنی نوجوانان حائز اهمیت است. رسانه باید بکوشد تا با ریشه یابی دقیق از طریق مصاحبه، گفتگو، نظرسنجی و غیره ریشه مشکلات را بیابد و متناسب با آن اقدام نماید بدیهی است که اهم مشکلات را می توان در محورهای زیر جستجو کرد:

۱_ علل فردی؛ مهمترین عواملی که مربوط به خود نوجوان است می تواند: عدم درک صحیح تعالیم مذهبی، ناآشنایی به وظیفه و تکلیف. تنبلی و تن پروری، غفلت و مسامحه کاری، و نداشتن روحیه لازم برای اقامه نماز، اثبات وجود و نشان دادن این که او برای خودش کسی است و می تواند یاغی و عاصی باشد، و... باشد.

۲_ علل خانوادگی؛ از این جنبه هم عللی قابل تأمل است مانند: عدم ایجاد عادت در او به نماز از دوران خردسالی، عدم دعوت به نماز در شرایط کنونی، دعوت به نماز از روی خشونت و در نتیجه عقده سازی، سلب اعتماد از متولیان امور مذهبی توسط خانواده، آلودگی در غذای خانواده از حیث عدم رعایت حلال و حرام و...

۳_ علل مربوط به گروه همسالان؛ نقش این گروه به حدی است که می تواند اندیشه ها را دگرگون و حتی در دین و اعتقاد افراد اثر گذارد. تابعیت و همرنگی با دوستان، اُنس ها و دوستی ها در این مرحله و غالباً ابرآلود و مبهم است. اساساً در امر ترک نماز و زمانی هم رغبت و عادت به نماز الگوها و معاشران نقش اساسی دارند.

۴_ علل اجتماعی؛

دوران نوجوانی، دوران تجسس است این جستجو در حیطه سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، مذهبی و فرهنگی صورت می گیرد، در این حال عوامل متعددی از جامعه و محیط در او تأثیر می گذارد و در او احساسی برای گرایش یا ترک مذهب پدید می آورد.

توجه به راه های درمان

اشاره

توجه به راه های درمان

مادام که در فرد ریشه یا عامل جهل و غفلت و تن پروری و بی رغبتی زدوده نشود، مادام که خانواده ها سرو سامان نداشته و یا بی توجه و بی برنامه باشند، مادام که دوستان و معاشران ناباب، کودک و نوجوان را احاطه کرده و در میان گرفته اند و تا زمانی که جو جامعه و شرایط محیط، نابسامان و آشفته است، امید به اصلاح بسیار ناچیز و اندک خواهد بود.

برنامه ریزی برای اصلاح کودکان و نوجوانان در محیط خانواده یک سوی قضیه است و تلاش برای کنترل جامعه و محیط سوی دیگر آن، این دو در هم دارای تأثیر و تأثرند. رابطه ای اساسی بین شرایط حیات سیاسی _ اجتماعی _ خانوادگی با حیات فردی و معنوی وجود دارد. بنابراین باید اقدامات موازی در جهات مختلف چهارگانه صورت پذیرد که اهم آن ها عبارتند از:

الف: در رابطه با کودکان و نوجوانان

الف: در رابطه با کودکان و نوجوانان

۱_ جهل زدایی از طریق والدین، مربیان، رسانه های جمعی با استفاده از توان بیانی، تصویری، کتاب ها، مجلات و...

۲_ ایجاد رغبت در آن ها از طریق برقراری ارتباط دوستانه با او و پذیرش دوستان او.

۳_ استفاده از حساسیت و شور و هیجان مذهبی و شور عرفانی نوجوان و نشان دادن صحنه های مهیج مذهبی.

۴_ پاسخ به پرسش های مذهبی و تجهیز آن ها برای دفاع از مذهب.

۵_ زمینه سازی برای خودیابی، خودسازی و محاسبه نفس.

۶_ آشنا کردن آن ها با حقایق پیرامون و خطراتی که از جنبه های گوناگون متوجه آن هاست و...

ب: در ارتباط با خانواده

ب: در ارتباط با خانواده

۱_ بُعد الگویی خانواده باید تقویت شود به هنگام نماز باید پدر و مادر همه کارها را تعطیل کنند و به سوی نماز روی آورند که این نوعی درس سازنده و عملی است.

۲_ استفاده از جاذبه های صوتی کلامی برای جلب و جذب آنان مثل قرائت نماز و قرآن با صدای خوب، لحن خوب و آهنگین توسط خانواده.

۳_ ایجاد ارتباط گرم و سازنده با آن ها و اعلام محبت و نشان دادن رحمت و عنایت خود و گاهی هم بهره گیری از مهر و قهر به صورت توأم و مشترک.

۴_ استفاده از نیروی برادر یا خواهر بزرگتر برای جلب و جذب آن ها.

۵_ کنترل غیرمستقیم و زیر نظر داشتن برنامه های او.

ج: در رابطه با همسالان

ج: در رابطه با همسالان

۱_ فراهم آوردن زمینه لازم برای دوست یابی فرزندان از طریق معاشرت با خانواده هایی که فرزندان سالم و هم سن و سال با فرزندان آن ها دارند.

۲_ جهت دادن نوجوان به عضویت در تشکیلات و گروه هایی که در مسیر مذهب و عبادت و نمازند و مشارکت آن ها در هیات های مذهبی و پرورش روح دینی در آن ها.

د: اصلاح جو و شرایط محیطی

د: اصلاح جو و شرایط محیطی

بالاخره به این نکته هم باید توجه داشته باشیم که شرایط و جو و محیط اجتماعی در سازندگی یا ویرانی بنای اخلاقی و مذهبی شدیداً مؤثر است محیط فاسد و مسموم زمینه ساز فساد است و محیط صالح و شایسته زمینه ساز رشد و تعالی است.

یکی از رسالت های برنامه ریزان و برنامه سازان درک درست و واقع نگرانه به این معضل مذهبی و تلاش و مساعی در جهت رشد و ارتقای برنامه های جذاب مذهبی بویژه در اوقات نماز است. صدا و سیما در این خصوص می تواند با تهیه برنامه های جذاب، اهتمام بیشتری به فرهنگ سازی و انتقال ارزشی نماید. بنظر می رسد که رسانه باید حتی در این زمینه مبادرت به نشست با متفکران و متولیان مذهبی برای تهیه برنامه های جذاب تر و پرمحتواتر در زمینه نماز کند زیرا آمارهای غیر رسمی در این خصوص بسیار نگران کننده است و رسالت دست اندرکاران صدا و سیما را دو چندان می نماید.

در شرایط کنونی ما نیاز به یک حرکت فرهنگی گسترده داریم نه فقط صرف یک همایش باشد، این حرکت فرهنگی باید به وسیله صدا و سیما، ائمه جمعه، روزنامه ها، مجلات، مدارس، خانواده و نهادهای متولی امور فرهنگی ایجاد شود. این حرکت فرهنگی باید نسبت به نماز، ضرورت برپایی نماز، آثار و فواید نماز و... صورت پذیرد تا جامعه اسلامی ما جامعه ای شود

که کوچک و بزرگ، زن و مرد و خرد و کلان ما بیش از پیش به مسئله نماز که در حقیقت حافظ امنیت اخلاقی، اجتماعی و فرهنگی و مذهبی ماست اهتمام بورزیم.

ه: توجه به مساجد و نماز جماعت به عنوان عوامل تربیت دینی

ه: توجه به مساجد و نماز جماعت به عنوان عوامل تربیت دینی

الف: مساجد در طول تاریخ همواره پایگاه وحدت و عبودیت و در زمان‌هایی نیز سنگر مبارزه علیه ظلم و فساد بوده‌اند. مسجد در تشکیل اجتماعات، تنظیم قیامها و رفع نیازها و معضلات مسلمانان از اهمیت بالایی برخوردار بوده است. پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، نقش مساجد تا حدودی احیا شد و در اوان انقلاب به عنوان کانونی برای آموزش، تربیت، قضاوت، ارتباط، سیاست‌های رزمی و تعاون رخ نمود. باید دانست اهمیت دادن به مسجد تابعی از کیفیت اعتقادی، سیاسی و اجتماعی جامعه اسلامی است. این پیروان اسلامند که قادرند مسجد را از نظر کمی و کیفی در حال رشد نگه‌دارند. در مقابل دشمنان اسلام با ترفندهای مختلف مانع از ایفای نقش مساجد شده و به تخریب آن می‌پردازند. مسجد یکی از کارآمدترین وسایل ارتباطی است که در آن نمادها و نمادهای مختلف به مؤمنین منتقل می‌شود و از سه کیفیت قوی و غنی، پیام‌های کلامی، رسانه‌های نیمه کلامی و نمادهای غیر کلامی یعنی شکل ساختمان بهره‌مند است. محوریت مسجد در مسایل سیاسی، اجتماعی، فرهنگی باعث شد در هر شهر و برزن مسجد جامع شکل بگیرد و در حقیقت این مساجدند که محل شکل‌گیری نیروهای جوان و هسته‌های بسیج بوده و هستند و نقش مهمی در پاسداری از ارزشهای اسلامی بر عهده دارند.

اینک در نظام جمهوری اسلامی، نقش مساجد همچون صدر اسلام دگر بار احیاء شده و سنگری جهت پاسداری از ارزشهای انقلاب و هوشیاری در مقابل توطئه ها و محلی برای تجهیز منابع مالی و انسانی شمرده می شود با این حال باید در شرایط کنونی در الگونمودن مساجد و استمرار فعالیت هایی که در نسل جوان و انقلابی، پویایی بوجود می آورد، کوشید و برنامه های دینی را با فعالیت های هنری، ورزشی، مسابقات علمی همراه نمود و حتی در بعضی اوقات با تغییر در ساختارهای مدیریتی مساجد به توفیقاتی دست یافت.

ب: نماز جماعت وسیله تعاون و برّ و تقواست. احادیث بسیاری در نکوهش کسانی که بدون عذر در نماز جماعت شرکت نمی کنند آمده و آثار و برکات دنیوی و اخروی را به صفوف جماعت پیوند داده است. نماز جماعت باعث قبولی شهادت و بشارت فرشتگان و دعای ملائک و درخشندگی چهره و دوری از نفاق دنیاست. با این وجود در راستای نهادینه کردن این سنت حسنه، صدا و سیما نیز می تواند بسیار تأثیر گذار باشد که این امر در دو محور سلبی و ایجابی قابل دقت است. رسانه در اوقات نماز نباید به هیچ وجه اقدام به پخش فیلم ها و برنامه های جذاب کند و در گام بعدی باید در جهت تشویق و ترغیب به نماز جماعت آثار، فواید و برکات نماز جماعت را در قالب هنر اولیه نماید و در مواردی از مساجد نمونه الگوسازی کند. رسانه اسلامی باید ایام نماز را در سراسر ایران اسلامی به عطر دل انگیز یاد و نام نماز آغشته سازد و در تعظیم و تکریم نماز جماعت که از بزرگ ترین شعائر اسلامی است، کوشا باشد.

برنامه ی نماز جماعت در خانواده، مدرسه، مساجد و حتی بساتین و هوای آزاد و پخش آن از صدا و سیما، می تواند عاملی برای گسترش و اشاعه فرهنگ نماز جماعت باشد.

ج: سازمانها و دستگاه های اجرایی با توجه به اینکه عوامل مستقیم اعمال حاکمیت نظام اسلامی بشمار می آیند در تحقق احکام اسلامی و فرایض دینی و در رأس آن اقامه ی فریضه روح بخش نماز مسؤولیتی بس سنگین دارند و لازم است علاوه بر انجام وظایف و مأموریت های رسمی خود، برنامه ی نماز جماعت را برپا دارند. چه نیکوست گاه گاهی صدا و سیما تصویری از برپایی نماز جماعت در بین عوامل برن_امه س_از، تهی_ه کننده، بازیگ_ران و ک_ارمندان را ارائه دهد. این امر در ترویج فرهنگ جماعت آثار و پیامدهای فراوان و مثبتی دارد، اساسا نماز جماعت روحیه برادری و اخوت ایمانی را تقویت، نیروها و صفوف مسلمانان را متحد و متشکل می سازد، به امت اسلامی رشد فکری و دینی و آگاهی سیاسی می بخشد، روحیه جمعی مسلمین را افزایش می دهد و در مواقع نیاز به نیروهای با ایمان و بسیج برای دفاع یا امداد و حل مشکلات اجتماعی، این قدرت عظیم را به صحنه می آورد. نماز جماعت افزون بر اینکه خود موجب شکوه اسلام و مسلمین است، روحیه اجتماعی نیز در آن شکل می گیرد و می تواند رهگشای مشکلات مسلمین باشد، این ویژگی دین اسلام است که مسلمانان را از تک روی و انزواطلبی برحذر می دارد و از آنان می خواهد تا در جماعت مسلمین حضور بهم رسانند. پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله می فرماید:

هر کس نماز مغرب و عشا و صبح را در مسجد و با جماعت برگزار کند مانند کسی است که تمام شب را (با عبادت) احیا نموده باشد (وسایل / ج ۵)

صدا و سیما باید زمینه مشارکت بیشتر را به این امر فراهم آورد. پخش نماز جماعت بزرگان و یا نماز جماعت کشورهای مسلمان با قرائت صحیح عربی نیز می تواند در این راستا اثربخش باشد.

د: آسیب شناسی نماز جماعت

با همه ی پاداشها و آثاری که برای نماز جماعت وجود دارد، برخی از این فیض بزرگ محرومند و با تأسف، شاهدیم که بسیاری به آن بی اعتنا و کم رغبت اند و حتی در همسایگی مسجد به سر می برند، ولی در جماعت مسلمین حاضر نمی شوند و مسجدها، گاهی به صورت ناراحت کننده و دردآوری خلوت است.

شرکت نکردن افراد در نمازهای جماعت، علل گوناگونی دارد.

بعضی واقعا عذر دارند و دلیلشان پذیرفتنی است، ولی در بسیاری موارد، بهانه هایی پوچ و واهی بیشتر نیست.

۱ _ بعضی، از پاداشهای نماز جماعت، غافلند.

۲ _ عده ای، از بدرفتاری برخی نمازگزاران در مسجد نسبت به نماز جماعت بی رغبت می شوند.

۳ _ بعضی، تنها بداخلاقی امام جماعت را، بهانه ی عدم شرکت خود قرار می دهند و آن را منافی با عدالت او به حساب می آورند.

۴ _ بعضی، به خاطر همفکر نبودن امام جماعت با دیدگاههای سیاسی آنان نسبت به موضوعات و اشخاص و... از شرکت در جماعت دوری می کنند.

۵ _ بعضی، به خاطر مشغولیت های اقتصادی و اجتماعی و گرفتاری های روزمره، از پاداشهای عظیم نماز جماعت محروم می شوند.

۶_ بعضی، از برخورد سرد افراد مسجد، دلسرد می شوند و دیگر به مسجد نمی روند.

۷_ بعضی، عیب های بستگان و نزدیکان امام جماعت را به حساب او می گذارند و او را قبول ندارند.

۸_ بعضی، شرکت خود در نماز جماعت را، مایه ی تقویت و بزرگ شدن پیشنماز در جامعه می دانند و از آن پرهیز می کنند، بی آنکه دلیلی روشن بر بی عدالتی امام جماعت داشته باشند.

۹_ بعضی، از روی غرور، حاضر نیستند، در نماز جماعت یک امام جوان یا فقیرزاده، اما پاک و متعهد و لایق، شرکت کنند.

۱۰_ برخی هم، تن پرور و تنبل اند و در عبادات، بی حوصله و کسل اند و نماز جماعت را، به جای آنکه کار بدانند، بار می دانند و به سختی حاضرند دست از کارهای دیگر بکشند و به جمع مسلمانان در نماز پیوندند.

۱۱_ بعضی نیز، از طول کشیدن نماز جماعت، از مسجد می گریزند.

۱۲_ بعضی نیز، از متولی یا دست اندرکاران مسجد، خوششان نمی آید، از این رو به نماز جماعت نمی آیند.

اینها گوشه ای از علل سردی عده ای نسبت به حضور در نماز جماعت بود. همانطور که دیدید، بیشتر اینها، بهانه هایی غیرقابل اعتناست.

اگر آگاهی و رشد دینی مردم به حدی برسد که عوامل یاد شده را کنار بگذارند، و با خلوص و همدلی، در صفوفی منظم کنار هم بنشینند، به پاداش های عظیم نماز جماعت، توجه داشته باشند، بدخلقی پیشنماز را، مغایر با عدالت او ندانند، گناه بستگان او را به حساب او نگذارند و... و به برکات

و آثار مثبت فراوان این «گردهمایی دینی» بیندیشند، خواهیم دید که مساجد، رونق بیشتری خواهد یافت و خلوتی نمازهای جماعت، از میان خواهد رفت.

البته، صلاحیت های علمی و اخلاقی پیشنماز، و آموزنده و با حرارت بودن محیط مساجد، و برخورد شایسته و احترام آمیز با شرکت کنندگان در نماز، به خصوص با جوانان و نوجوانان، می تواند سهم عمده ای در جذب آنان به مسجد، این کانون وحدت و معنویت داشته باشد.

سهم مسئولان فرهنگی، تبلیغی و تربیتی کشور نیز در این زمینه، مهم است. اگر مربیان محترم و معلمان و پدران و مادران، خود در جماعت ها شرکت کنند و در برابر شاگردان و فرزندان به نماز بایستند، یا به مساجد بروند، الهام بخش دیگران نیز خواهد بود. (۱)

سخن آخر

سخن آخر

بی شک همه انسان ها فطرتا به دنبال کمال اند و نماز وسیله تقرب و نزدیک شدن هر انسان پرهیزگاری به خداست. اگر نماز با معرفت و یقین همراه باشد نماز گزار حلاوت و شیرینی آن را درک کرده و نور چشم انسان می گردد.

از اینرو گفت شاه عشق سیرت

به بوذر چونکه دیدش با بصیرت

که روشن دیده ی من از نماز است

دلم چون صحن گلشن زین نیاز است

نظام اسلامی که برترین هدفش، پرورش انسانهای والا و با فضیلت است سازندگی فرد و جامعه را از هر دو سو، یعنی هم از جسم و هم از جان، هم در عرصه ی مادی و هم در ساحت معنوی به پیش می برد و هر دو بال پرواز و تعالی آدمی را می گشاید و می آراید.

ریشه ی همه تلخ کامی های بشر در غفلت از یاد خداست و نماز، آدمی را از این حصارهای ظلمانی می رهاند و شهوت و غضب او را به سوی حقیقت و خیرهمگانی رهنمون می سازد.

نماز خاشعانه و سرشار از حال و حضور، بهشتی واقعی در دل و جان نمازگزار و به تدریج در محیط زندگی می آفریند و صلاح و فلاح را به انسان هدیه می دهد.

یکی از برکات انقلاب اسلامی این است که دل های پرشور و شوق را به اهمیت و والایی فریضه ی نماز توجه داده و ترویج روزافزون این پایه ی اساسی دین را مرکز همت و تلاش آنان ساخته است.

آری، آنگاه که مسلمانان با شنیدن صدای اذان، راهی مساجد شده و چون قطره به دریای موج معنویت می پیوندند، بهترین و زیباترین اجتماعات انسانی در سکوتی ملکوتی و پرشکوه شکل می گیرد، خودخواهی ها رخت بر می بندد. جان ها در کنار هم معراج را می آزمایند و در پایان با فشردن دست یکدیگر پیمان صلح و صفا و یآوری دین خدا می بندند. در چنین اجتماعی کینه ها در قعر پشیمانی فرو می روند و بدخواهی ها و بدبینی ها رخت بر می بندد و جای خود را به مهر و صفا، برادری و برابری می دهد.

در پایان از پیشگاه ربوبی می خواهیم که خدایا! اگر نمی روم آن جا که باید، مرا ببر؛ اگر می روم آن جا که نباید، بازم دار؛ اگر نمی گویم آنچه باید، گفتنم آموز؛ اگر می گویم آنچه نباید، خاموشم کن؛ الهی بینایی ده که در چاه نیفتم، دانایی ده که در راه نیفتم.

آمین یا رب العالمین.

فهرست منابع و مآخذ

قرآن کریم

نهج البلاغه، فیض الاسلام

ارزش و اهمیت نماز، محمد تقی صرفی، مدّین

استعاذه، شهید آیت الله عبدالحسین دستغیب

امام در سنگر نماز، ستاد اقامه نماز، مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام رحمه الله

انوار الهدایه، علامه مرحوم شیخ حسن یزدی کثنوی، نجف اشرف

بحار الانوار، علامه محمد باقر مجلسی

بهترین پناهگاه، رحیم کارگر محمد یاری، ستاد اقامه نماز

پرتوی از اسرار نماز، محسن قرائتی، ستاد اقامه نماز

پرستش آگاهانه، محمد رضا رضوانطلب، ستاد اقامه نماز

تحف العقول، حرانی، مکتبه حیدریه

تفسیر نمونه، آیت الله ناصر مکارم شیرازی

ثواب الاعمال، شیخ صدوق، نشر صدوق

جامع احادیث شیعه، آیت الله بروجردی، جلد ۶

جامع آیات و احادیث موضوعی نماز، عباس عزیزی، جلد اول، نبوغ

جایگاه نماز در احادیث و روایات، ضیاء فقیه ایمانی، حوزه علمیه اصفهان

جلوه های نماز در قرآن و حدیث، احمد صادقی اردستانی، نشر مطهر

حیب و محبوب، مؤسسه فرهنگی قدر ولایت

خصال، شیخ صدوق

داستان نماز عارفان، سید مهدی شمس الدین، طرح اقامه نماز

داستانهای نماز، مرتضی عطایی، نشر الف

داستانها و حکایتهای نماز، رحیم کارگر، محمد یاری، ستاد اقامه نماز

درس سخنوری، سید ابوالفضل نبوی قمی

سوگنامه آل محمد، محمد محمدی اشتهاردی، انتشارات ناصر

فروغ ابدیت، آیت الله جعفر سبحانی

فریاد بلند اسارت، محمد حسین قدمی، مؤسسه انتشارات آوای نور

قصه های نماز، جواد نعیمی، سازمان تبلیغات اسلامی

کنز العمال، علاء الدین هندی، مؤسسه الرسالات

لثالی الاخبار، شیخ محمد بنی توسرکانی، کتابفروشی محمدیه

محراب عشق، محمد مهدی علیقلی، ستاد اقامه نماز

مجله حوزه، دفتر تبلیغات اسلامی، ش ۳۲

مستدرک الوسائل، نوری، احیاء التراث العربی

من لا یحضره الفقیه، شیخ صدوق

منهاج الشارعی، میر محمد عبدالحسین

نماز از دیدگاه قرآن و حدیث، سید حسین موسوی زاده لاهیجی، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم

نماز اول وقت، رجایی خراسانی، انتشارات رستگار

نماز پرواز بسوی بی نیاز، علی صادقی تبار سبزواری، مؤلف

وسائل الشیعه، شیخ حر عاملی، جلد ۵، داراحیاء التراث العربی، بیروت

۱۴۴ هزار و یک نکته درباره نماز، حسین دیلمی، نمایندگی ولی فقیه در بسیج وزارتخانه ها و ادارات

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریان‌های اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می‌نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نمایم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

